KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

Åndalsnes, 3. desember 2019

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: **6/19**
TID: **10.12.2019 kl. 10:00**
STED: **Møterom 415, Rauma rådhus.**

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 41/19	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 29.OKTOBER 2019
PS 42/19	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 43/19	RAUMA KOMMUNE. TERTIALRAPPORT NR. 2 2019
PS 44/19	INTERIMRAPPORT REGNSKAPSREVISJON – REVISJONSÅRET 2019
PS 45/19	OPPFØLGINGSLISTE
PS 46/19	EVENTUELT

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møter, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 15 79, evt. mob. 91 37 11 12.
E-post: postmottak@kontrollutvalgromsdal.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Lars Ramstad (s)
leder

Jane Anita Aspen (s)
daglig leder

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2019-1539/06
Arkiv: 033 & 17
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 41/19	Kontrollutvalget	10.12.2019

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 29. OKTOBER 2019

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 29. oktober 2019 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:
1. ……..
2. ……..

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen fra møte ble sendt ut til medlemmene etter møte, det fremkom ikke merknader til protokollen.

Protokoll fra forrige møte godkjennes formelt i møte, samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	5/19
Møtedato:	29.10.2019
Tid:	Kl. 09.00 – kl.12.30
Møtested:	Møterom 415, Rauma rådhus
Sak nr:	35/19 – 40/19
Møteleder:	Lars Ramstad, leder (H) Arne Johnson (Ap) Marit Nauste (Uavh.) Randi Margrethe Røsvik Sørli (Krf)
Forfall:	Odd Ivar Røhmesmo (Sv)
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Hallgeir Gjerdset (Sv)
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder
Fra revisjonen:	Einar Andersen, forvaltningsrevisor (under sak 37/19 og 38/19)
Av øvrige møtte:	Ingen

Protokollen blir formelt godkjent i neste møte

Kontrollutvalgets leder Lars Ramstad ønsket velkommen og ledet møtet. Det ble foretatt en kort presentasjonsrunde.

Det fremkom ingen merknader til møteinnkalling eller sakliste.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 35/19	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 12. SEPTEMBER 2019
PS 36/19	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 37//19	BESTILLING AV RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING AV KOMMUNENS VIRKSOMHET OG VIRKSOMHET I KOMMUNES SELSKAPER – SOM GRUNNLAG FOR PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON
PS 38/19	BESTILLING AV RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING AV KOMMUNEN SEIERSKAP – SOM GRUNNLAG FOR PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL
PS 39/19	OPPFØLGINGSLISTE
PS 40/19	EVENTUELT

PS 35/19	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 12. SEPTEMBER 2019

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 12. september 2019 godkjennes.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med i samsvar med sekretariatets innstilling (5 voterende)

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 12. september 2019 godkjennes.

PS 36/19	REFERAT OG ORIENTERINGER

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Referatsaker:

RS 44/19 **Valg av kontrollutvalg**, saksprotokoll fra kommunestyremøte 3.10.2019, sak 81/2019

RS 45/19 **Kontrollutvalgets rapport for utvalgets virksomhet valgperioden 2015-2019.**

RS 46/19 **Evaluering av arbeidet i kontrollutvalget i Rauma valgperioden 2015-2019.**

RS 47/19 **Møre og Romsdal Revisjon SA – protokoll fra stiftelsesmøte 23.8.2019.**

RS 48/19 **Møre og Romsdal Revisjon SA – Stiftelsesdokument**.

RS 49/19 **Møre og Romsdal Revisjon IKS – protokoll fra møte i representantskapet 18.10.2019**.

RS 50/19 **Avslutning av tilsyn lærernorm**, brev fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal til Rauma kommune datert 13.9.2019.

Orienteringssaker:

OS 07/19 **Opplæring for nytt kontrollutvalg**
Orienteringen v/Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. Sekretær gjennomgikk presentasjon som var utsendt med møtedokumentene.

Randi Margrethe Røsvik Sørli fikk innvilget permisjon fra kl. 1135.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (4 voterende)

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

PS 37/19	BESTILLING AV RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING AV KOMMUNENS VIRKSOMHET OG VIRKSOMHET I KOMMUNENS SELSKAPER – SOM GRUNNLAG FOR PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget bestiller fra Møre og Romsdal Revisjon IKS en risiko- og vesentlighetsvurdering av Rauma kommunes virksomhet og virksomhet i kommunens selskaper innenfor en ramme på inntil 150 timer.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal gjennomføres i tråd med det som kommer frem i saksfremlegget.

Kontrollutvalgets behandling

Forvaltningsrevisor Einar Andersen var tilstede i møte under behandling av saken. Andersen orienterte kort og svarte på spørsmål fra utvalget.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (4 voterende)

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget bestiller fra Møre og Romsdal Revisjon IKS en risiko- og vesentlighetsvurdering av Rauma kommunes virksomhet og virksomhet i kommunens selskaper innenfor en ramme på inntil 150 timer.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal gjennomføres i tråd med det som kommer frem i saksfremlegget.

PS 38/19	**BESTILLING AV RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING AV KOMMUNENS EIERSKAP – SOM GRUNNLAG FOR PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL**

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget bestiller fra Møre og Romsdal Revisjon IKS en risiko- og vesentlighetsvurdering av Rauma kommunes eierskap innenfor en ramme på inntil 50 timer.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal gjennomføres i tråd med det som kommer frem i saksfremlegget.

Kontrollutvalgets behandling

Forvaltningsrevisor Einar Andersen var tilstede i møte under behandling av saken. Andersen orienterte kort og svarte på spørsmål fra utvalget.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (4 voterende)

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget bestiller fra Møre og Romsdal Revisjon IKS en risiko- og vesentlighetsvurdering av Rauma kommunes eierskap innenfor en ramme på inntil 50 timer.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal gjennomføres i tråd med det som kommer frem i saksfremlegget.

PS 39/19	OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak

I oppfølgingslisten gjøres det følgende endringer:

Tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune
Tilsynet fra Arkivverket førte til 9 pålegg om utbedringer. Rauma kommune arbeider med å rette opp bruddene på regelverket. Kontrollutvalget vil følge med på arbeidet til det som Arkivverket har påpekt, er kommet på plass.
29.10.19: Utvalgsleder opplyste at det i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan er foreslått å kutte 2 mill. som er satt av til å rette opp bruddene som tilsynet fra arkivverket avdekket.

Tilsyn Rauma kommune Brannvesenet – Arbeidstilsynet
I Arbeidstilsynets rapport datert 15.3.2018 foreligger det 2 pålegg med fristutsettelse. Det vises i rapporten til vedtak om pålegg av 1.9.2016 og tilbakemelding fra Rauma kommune av 9.3.2018. Kontrollutvalget ønsker å følge opp prosessen med lukking av avvikene som er knyttet til etablering av tilfredsstillende arbeidslokaler, inkludert personalrom for ansatte ved Rauma brannvesen.
29.10.19: Sekretær refererte til rådmannens innstilling i sak til formannskapet; «Brannstasjon – Lokalisering av ny brannstasjon på Åndalsnes. Det skal gjennomføres anbudskonkurranse på leie av brannstasjonsbygning med uteareal på Åndalsnes. Det utarbeides plan og kostnadsestimat for renovering av eksiterende bygning på Øran og vurderes om Sivilforsvaret kan få plass i deler av denne bygningsmassen.

Kontrollutvalgets behandling

I dette møtet var det ikke lagt opp til orienteringer fra administrasjonen knyttet til saker på oppfølgingslisten.

Kontrollutvalget gjennomgikk sakene på oppfølgingslisten. Det ble ikke foreslått å føre opp nye saker på oppfølgingslisten.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (4 voterende)

Sekretariatets innstilling:

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

PS 40/19	EVENTUELT

Tiltaksplan 2019 – Kontrollutvalget i Rauma

Kontrollutvalgets behandling
Utvalget gjennomgikk tiltaksplanen. Utvalgsleder informerte om at kommunestyret hadde fått utdelt fire statusrapporter; for Helse og omsorg, Helse og Velferd, Skole og Kultur. Dette gir en god oversikt over status og vil også kunne gi kontrollutvalget innsikt.
Konklusjon
Kontrollutvalget ønsker å få tilsendt statusrapportene som er utarbeidet for Helse og omsorg, Helse og velferd, Skole og Kultur. Utvalget ønsker at helse og omsorgssjefen gir kontrollutvalget en presentasjon av statusrapport for helse og omsorg i kontrollutvalgets møte 10.12.2019.

Det ble gjort følgende korrigeringer av tiltaksplanen:

Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen

~~22.10.19 Økonomirapport 2. tertial~~

10.12.19 Økonomirapport 2. tertial

10.12.19 Presentasjon av tilstandsrapport for helse og omsorg

Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon

22.10.19 Bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet – som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon

~~10.12.19 Bestilling av overordnet analyse for forvaltningsrevisjon 2020-2024~~

Oppgaver knyttet til selskapskontroll

~~12.09.19 Orientering fra Rauma Energi AS~~

~~12.09.19 Orientering om overgangen til RIR~~

22.10.19 Bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap – som grunnlag for plan for eierskapskontroll.

Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen

12.09.19 Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors habilitetserklæring for Rauma kommune for revisjonsåret 2019

~~22.10.19 Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors habilitetserklæring for Rauma kommune for revisjonsåret 2019~~

Lars Ramstad leder	Arne Johnson medlem	Marit Nauste medlem
Randi Margrethe R. Sørli medlem		Hallgeir Gjerdset varamedlem
Jane Anita Aspen sekretær		

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2019-1539/06
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 42/19	Kontrollutvalget	10.12.2019

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 51/19 **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune 2019-2023**, saksprotokoll fra kommunestyremøte 14.11.2019, sak 118/2019 (vedlagt).

RS 52/19 **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune 2019-2023,** korrigert i samsvar med kommunestyrevedtak (vedlagt).

RS 53/19 **Egenevaluering av kontrollutvalgets arbeid 2015-2019**, saksprotokoll fra kommunestyremøte 14.11.2019, sak 119/2019 (vedlagt).

RS 54/19 **Forvaltningsrevisjonsrapport "Internkontroll i Rauma kommune"**, saksprotokoll fra kommunestyremøte 14.11.2019, sak 120/2019 (vedlagt).

RS 55/19 **Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal – nye vedtekter**, saksprotokoll fra kommunestyremøte 14.11.2019, sak 125/2019 (vedlagt).

Orienteringssaker:

OS 08/19 **Strategi Helse og omsorg 2020-2023** (vedlagt)
Orientering v/Kristian Skålhavn, helse og omsorgssjef

OS 09/19 **Opplæring for nytt kontrollutvalg** (vedlagt)
Orientering v/Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal Stikkord for opplæringen: økonomi, påseansvaret overfor revisjon

Jane Anita Aspen
daglig leder

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Kommunestyret	14.11.2019	118/2019

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Toril Hovdenak	**Sakstype:** Politisk sak	19/2045

Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune 2019 - 2023

14.11.2019 Kommunestyret
KS - 118/2019 VEDTAK:

Kommunestyret godkjenner **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune**.

§8 Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Dersom leder melder forfall, går denne retten over til nestleder. Dersom nestleder melder forfall, kan utvalgets leder la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

endringsforslag foreslått av Jan Drahos:
§8 Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Dersom leder melder forfall, går denne retten over til nestleder. Dersom nestleder melder forfall, kan utvalgets leder la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Innstillingen med endringsforslaget ble enstemmig vedtatt

Kontrollutvalgets innstilling

Kommunestyret godkjenner **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune**.

Saksopplysninger:
Kontrollutvalgets behandling – 12.9.2019

Sekretær gjorde utvalget oppmerksom på at i Utkast til Reglement for kontrollutvalget, så skal det tas bort siste setning under § 3 kontrollutvalgets oppgaver, kulepunkt Regnskapsrevisjon:

> Kontrollutvalget skal også gi sin uttalelse til kommunens investeringsregnskap i tråd med kommunens økonomireglement.

Dette er ikke lenger aktuelt, etter endring av økonomireglement.

Det informeres også om at det har falt bort et ord avslutningsvis under § 5 saksbehandlingen. Det skal stå:

> *Det utarbeides en møteplan med oversikt over møtetidspunkt og faste oppgaver for det enkelte år som vedtas av kontrollutvalget.*

Kontrollutvalget diskuterte endringene i § 2 Valg og sammensetning og støttet kontrollutvalgets bånd til kommunestyret blir videreført ved at det som denne valgperioden sikres at 2 medlemmer i kontrollutvalget velges blant kommunestyrets medlemmer. Når det gjelder at en av disse velges til leder, så er utvalget usikker på om dette er praktisk gjennomførbart. Det blir derfor foreslått at det føyes til ordet «bør».
Setningen endres da slik.

> *Minst 2 av medlemmene velges blant kommunestyrets medlemmer hvor den ene bør velges til leder.*

Det fremmes forslag om følgende vedtak:

> *Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune,** med de forslag til endringer som fremkom i møte. Saken blir lagt frem for kommunestyret med følgende innstilling:*
>
> *Kommunestyret godkjenner **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune**.*

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune.** Saken blir lagt frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret godkjenner **Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune**.

Saksopplysninger

I ny kommunelov, som trår i kraft etter det konstituerende kommunestyremøte i høst, er det § 5-13 som regulerer reglement for folkevalgte organ.

Folkevalgte organer skal ha et reglement som fastsetter

a. organets virkeområde og eventuelle vedtaksmyndighet
b. tidsperiode som organet er opprettet for
c. eventuelle andre sentrale bestemmelse om organets virksomhet

For å klargjøre rammene for og innholdet i kontrollutvalgets oppgaver, er det anbefalt at kommunestyret vedtar et eget reglement for kontrollutvalget. Reglementet sier noe om utvalgets oppgaver og ansvarsområde, saksbehandling i utvalget og gir informasjon om utvalgets virksomhet. For å sikre at reglementet holdes oppdatert, bør det gjennomgås og eventuelt revideres minimum en gang pr. valgperiode.

Reglementet for kontrollutvalget skal behandles og vedtas av kommunestyret på tilsvarende måte som reglement for andre folkevalgte organ.

Kommunestyret kan fastsette et reglement for kontrollutvalget i den hensikt å klargjøre innholdet i, og rammene for, utvalgets oppgaver.

Reglementet kan ikke fastsette retningslinjer som begrenser eller er i strid med gjeldende regelverk for kontrollutvalget.

Vanlig prosedyre er at kontrollutvalget, med bistand fra sekretariatet, utarbeider forslag til reglement.

Siden det nå trer i kraft både ny kommunelov og ny forskrift; Forskrift om kontroll og revisjon, så må reglementet tilpasses disse.

Vedlagt saken følger:

- Forslag til Reglement for kontrollutvalget i Rauma
- Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune, vedtatt 8.9.2015 i k-sak 57/2015

VURDERING

Reglementet inneholder retningslinjer for utvalgets organisering, oppgaver, rammebetingelser og saksbehandling. Det sier også noe om informasjon og rapportering, samt kontrollutvalgets

arbeidsmåte.

Sekretariatet vil her gjennomgå de viktigste endringene som er gjort fra tidligere reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune

§ 2 Valg og sammensetning

Det er forslått en endring fra gjeldende reglement for kontrollutvalget i Rauma, når det gjelder hvor mange medlemmer som velges blant kommunestyrets medlemmer. Det foreslås at minst 2 av medlemmene velges blant kommunestyrets medlemmer, hvor den ene bør velges til leder. Det er gode erfaringer fra gjeldende valgperiode i Rauma at det er en fordel at det er 2 medlemmer som velges blant kommunestyrets medlemmer. Kravet i kommuneloven er at minst 1 medlem velges blant kommunestyrets medlemmer. Siden kontrollutvalget opptrer på vegne av kommunestyret, så er samarbeidet mellom kommunestyre og kontrollutvalg viktig. Erfaringer tilsier at dette i de fleste tilfeller best ivaretas gjennom at leder av kontrollutvalget også er medlem av kommunestyret. Dette er derfor foreslått som en endring fra tidligere reglement.

Videre er det tatt inn de nye bestemmelsene i kommuneloven om at leder ikke kan være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordfører, samt at personer som har ledende stilling eller er styre/varamedlem eller medlem av bedriftsforsamling i et selskap kommunen har eierinteresser i, ikke er valgbar til kontrollutvalget. Tilsvarende gjelder for interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap.

Rauma har valg til kontrollutvalget blitt gjennomført som et avtalevalg og det er inngått listesamarbeid om varamannslisten. Dette har fungerer veldig bra, da det står flere personer på varamannslisten for hvert listesamarbeid.

§ 3 Kontrollutvalgets oppgaver

Her er reglementet supplert med oppgavene Etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, som er en ny oppgave, jf. ny kommunelov. Internkontroll er også lagt inn. Dette er ikke en ny oppgave, men lå ikke inne i tidligere reglement. Når det gjelder Forvaltningsrevisjon,så er det her supplert med at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret hvordan anbefalinger i forvaltningsrevisjoner er fulgt opp. Dette ansvaret er fremhevet i forarbeidene til forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Påseansvar over for revisor er lagt inn som et nytt ansvar i reglementet. Ansvaret er ikke nytt, men det har ikke tidligere fremgått av reglementet.

Eierskapskontroll erstatter tidligere selskapskontroll. Dette i tråd med ny kommunelov og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Det er også her lagt inn i reglementet at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret hvordan anbefalinger i eierskapskontroller er fulgt opp.

Innsyn og undersøkelser i selskap er lagt inn som en egen oppgave. På dette området har den nye kommuneloven gitt kontrollutvalget utvidet rett til også å foreta undersøkelser overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommune. Ikke bare begrenset til selskap som helt eller delvis er eiet av kommunen.

§ 4 Kontrollutvalgets ressurser og rammebetingelser

Under avsnittet revisjonsordning og revisor, er det lagt til at kontrollutvalget inngår oppdragsavtale med revisjonen.

§ 6 Kontrollutvalgets arbeidsmåte

Det er vurdert at det er behov for å synliggjøre noe mer i reglementet hvordan kontrollutvalget arbeider. Dette gjelder både retten til innsyn i taushetsbelagt informasjon, begrensningene i kontrollutvalgets myndighet og hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser fra andre enn kommunestyret.

§ 7 Informasjon og rapportering

Her er det supplert med at kontrollutvalget utarbeider en plan for kontrollutvalgets virksomhet i valgperioden, som godkjennes av kommunestyret. Dette ble satt i verk undervegs i gjeldende valgperiode i Rauma, og har derfor ikke tidligere vært omtalt i reglementet.

§ 8 Samspillet mellom kontrollutvalget og kommunestyret.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Endringen i reglementet knytter seg til at forskrift om kontrollutvalg og revisjon nå sier at utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Tidligere så var formuleringen i kommuneloven begrenset til at kontrollutvalgets leder hadde en slik rett. I de gjeldende reglementene i Rauma så har er det vært en formulering om at kontrollutvalgets leder eller nestleder har en slik rett. Nå foreslå vi at en følger den nye forskriftens formulering på dette området.

Kontrollutvalget får her mulighet til å komme med forlag til endringer i utkast til reglement, basert på erfaringer fra arbeidet denne valgperioden. Eventuelle forslag til endringer vil blir

innarbeidet før oversending til kommunestyret

Vedlegg:
Reglement for kontrollutvalget i Rauma 2019
Reglement for kontrollutvalget i Rauma - revidert 2015

Reglement for kontrollutvalget

Rauma kommune

Vedtatt av Rauma kommunestyre 14.11.19, sak 118/2019

KONTROLLUTVALGET I RAUMA KOMMUNE

§ 1. Kontrollutvalgets formål
Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Utvalget skal gjennom sitt arbeid sørge for at innbyggerne og øvrige interessenter har tillit til Rauma kommune, og at kommunen leverer sine tjenester effektivt og målrettet i henhold til lov, forskrifter, statlige føringer og kommunestyrets intensjoner og vedtak.

§ 2. Valg - sammensetning
Kontrollutvalget i Rauma kommune består av 5 medlemmer.
Kommunestyret velger medlemmer og varamedlemmer, og blant medlemmene leder og nestleder. Leder kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordfører. Funksjonstiden følger valgperioden. Minst 2 av medlemmene velges blant kommunestyrets medlemmer hvor den ene bør velges til leder. Begge kjønn skal være representert i utvalget. Kontrollutvalget velges i kommunestyrets konstituerende møte etter valg av formannskap og ordfører/varaordfører. Funksjonstiden følger valgperioden

Utelukket fra valg er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem til formannskap, medlem og varamedlem av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet, medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og ansatte i kommunen, personer som har ledende stilling eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamling i et selskap kommunen har eierinteresser i, personer som har ledende stilling eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap.

§ 3. Kontrollutvalgets oppgaver
Kontrollutvalgets oppgaver er gitt i kommuneloven §§ 23-2 til 23-6 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Kontrollutvalget har en sentral rolle i kommunens egenkontroll. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre løpende kontroll med den kommunale forvaltningen og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget kan kreve at kommunen legger frem enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver på vegne av kommunestyret.

Kontrollutvalget skal sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- **Regnskapsrevisjon**
  Dette omfatter bestilling av regnskapsrevisjon fra valgt revisor. Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at kommunens årsregnskaper og årsberetninger blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisors påpekninger blir rettet eller fulgt opp. Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak om regnskapsrevisjoner blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret om vedtaket er fulgt opp. Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningen før formannskapet innstiller til vedtak Regnskapsrevisor skal avgi revisjonsberetning for årsregnskapene og årsberetningene til kommunestyret med kopi til kontrollutvalget senest 15. april året etter regnskapsåret.

- **Etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen**
  Kontrollutvalget skal føre kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldene bestemmelser og vedtak. Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Revisor skal basere oppgaven på en risiko og vesentlighetsvurdering som skal legges frem for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen. Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

- **Internkontroll**
  Kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen er ansvarlig for internkontrollen. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kontrollutvalget ser til at det er etablert og vedlikeholdt en internkontroll, samt at kommunedirektøren rapporterer til kommunestyret om internkontroll minste en gang i året, når denne bestemmelsen trer i kraft.

- **Forvaltningsrevisjon**
  Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av kommunens økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.
  Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomhet i kommunens selskaper. Planen skal vedtas av kommunestyret selv. Kommunestyret kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

  Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og resultatene av dem. Kontrollutvalget skal innstille til kommunestyret på anbefalinger til forbedringer og læringspunkter der dette er konklusjonene fra forvaltningsrevisjonsrapporten. Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak ved behandling av rapporten blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret om vedtak er fulgt opp.

- **Eierskapskontroll**
  Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.

  Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Planen skal vedtas av kommunestyret selv. Kommunestyret kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

  Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om gjennomførte eierskapskontroller og resultatene av dem. Kontrollutvalget skal innstille til kommunestyret på anbefalinger til forbedringer og læringspunkter der dette er konklusjonene fra eierskapskontrollen. Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets

vedtak ved behandling av rapporten blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret om vedtak er fulgt opp.

- **Innsyn og undesøkelser i selskap**
  Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendig for å gjennomføre sin kontroll, fra interkommunale selskaper etter IKS-loven, interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefellesskap, aksjeselskap der en kommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer. Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig. Kommunestyret kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper som er nevnt, og om hvilke dokument mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

  Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være tilstede i disse møtene.

  Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som ufører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

- **Granskninger eller undersøkelser**
  Kontrollutvalget kan enten på eget initiativ eller etter vedtak i kommunestyret foreta granskninger eller undersøkelser av kommunens virksomhet.

- **Påseansvar overfor revisor**
  Det er kontrollutvalgets ansvar å påses at revisor utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov. Revisor skal planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere resultatet av sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget
  Den som utfører revisjon eller annen kontroll for kommunen skal løpende vurdere sin uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

- **Høringer**
  Kontrollutvalget kan avholde høringer innenfor det ansvarsområdet som er gitt utvalget i medhold av kommuneloven. Med høring menes et møte i kontrollutvalget der utvalget mottar muntlige forklaringer fra personer som er innkalt for å få belyst en spesiell sak eller saksområde. Høringen skal i utgangspunktet være åpen, men kontrollutvalget kan med hjemmel i kommunelovens bestemmelser om møteoffentlighet, vedta at hele eller deler av høringen kan være lukket når det foreligger lovbestemt taushetsplikt.

- **Virksomhetsbesøk/orientering fra en enhet**
  Kontrollutvalget kan gjennomføre virksomhetsbesøk eller få orienteringer for å bli bedre kjent med og få et godt innblikk i forvaltningen av kommunens virksomhet, i kommunale hel- eller deleide selskap og i kommunale foretak.

§ 4. Kontrollutvalgets ressurser og rammebetingelser
Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret.

Utvalget må ha et ressursgrunnlag som er tilpasset utvalgets oppgaver og ansvarsområde, og må sikres en sekretariatsordning som er tilpasset utvalgets behov.

- **Kontrollutvalgssekretariat**
  Sekretariatet skal forberede sakene til kontrollutvalget og påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av den som utfører revisjon av kommunen. Den som utfører sekretariatsoppgaver er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. Kommunestyret velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget.

- **Revisjonsordning og revisor**
  Kontrollutvalget legger opp til revisjonsordning tilpasset kommunestyrets tilsynsbehov, behov for oppfølging av særskilte vedtak, kompetansenivået i kommunen og kommunens egen organisering og internkontroll.

  Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egen revisor, delta i et interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor (revisjonsordning). Kommunestyret velger selv revisor. Vedtak treffes etter innstilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget inngår oppdragsavtale med revisjonen.

§ 5. Saksbehandlingen i kontrollutvalget

Kommunelovens bestemmelser i kapittel 11 om saksbehandling i folkevalgte organer gjelder også for kontrollutvalget. Utvalget treffer sine vedtak i møte, og det føres protokoll fra møtene. Utvalgets møter avholdes i henhold til vedtatt møteplan. Møteinnkalling, med sakliste og sakspapirer, sendes utvalgets medlemmer, aktuelle varamedlem, ordføreren, kommunedirektør og revisor en uke før møtet finner sted. Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalget. I tillegg sendes kontrollutvalgets møteinnkalling og sakspapirer, samt protokoller til postmottaket i Rauma kommune og er tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Dokumentene gjøres også tilgjengelig på hjemmesiden til Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

Protokoller skal sendes utvalgets møtedeltakere for gjennomsyn. Merknader skal meldes sekretariatet, som i samråd med lederen tar avgjørelse om at det skal gjøres endringer i utkastet. Etter evt. endringer er godkjent av møteleder, så gjøres protokollen offentlig. Protokollen skal endelig godkjennes av kontrollutvalget i neste møte.

Kontrollutvalgets møter er åpne for publikum, men skal vedtas lukket når det foreligger lovbestemt taushetsplikt.
Dersom det treffes avgjørelse om at et møte skal holdes for lukkede dører, skal avgjørelsen føres i møteboken og hjemmelen for avgjørelsen framgå. Det samme gjelder for avgjørelse om at et medlem av organet er inhabilt.

For at kontrollutvalget skal kunne utføre og følge opp de oppgaver som er nødvendig for å sikre forsvarlig kontroll og tilsyn, bør utvalget ha minimum 6 møter pr. år. Det utarbeides en møteplan med oversikt over møtetidspunkt og faste oppgaver for det enkelte år som vedtas av kontrollutvalget.

§ 6. Kontrollutvalgets arbeidsmåte

Kontrollutvalget skal holde seg orientert om den administrative og politiske virksomheten i

Rauma kommune. Gjennom sitt arbeid skal utvalget legge vekt på samarbeid og opptre på en uavhengig og politisk nøytral måte. Kontrollutvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller kommunale organer. Kontrollutvalget vil særlig legge vekt på å følge opp kommunens beslutningssystemer, rutiner og organisasjonens egen kvalitetssikring.
Gjennom en aktiv og synlig arbeidsmåte vil kontrollutvalget bidra til at feil og uregelmessigheter forebygges, men i den grad slike forhold skulle forekomme, vil utvalget påpeke dette.

Taushetsplikt er ikke til hinder for at kontrollutvalget kan gjennomføre kontrolltiltak og undersøkelser som utvalgt mener er nødvendig. Kontrollutvalget har rett til å være tilstede i lukkete møter i folkevalgte organer i kommunen. Kommunestyret kan selv bestemmer at denne retten ikke gjelder i møter i kommunestyret.

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret. Dersom kontrollutvalget gjennom sitt arbeid ser behov for pålegg, så må dette rapporteres til kommunestyre. Det er kun kommunestyret som har myndighet til å gi pålegg, kontrollutvalget kan bare anmode og anbefale.

Om kontrollutvalget skal behandle en sak, vil være avhengig av om saken ligger innenfor kontrollutvalgets mandat. I tillegg må kontrollutvalget vurdere om saken representerer en tilstrekkelig risiko for manglende måloppnåelse, regeletterlevelse eller vedtaksoppfølging.

Kontrollutvalget kan også behandle henvendelser fra innbyggere eller andre aktører som mener de har en sak for kontrollutvalget. Kontrollutvalget avgjør selv om henvendelsen hører inn under kontrollutvalgets oppgaver. Kontrollutvalget er ikke et klageorgan.

Kontrollutvalget skal arbeide for

- å sikre god kvalitet i kommunens tjenester
- å sikre god produktivitet og en effektiv ressursutnyttelse
- å ivareta innbyggernes rettsikkerhet i deres kontakt med den kommunale forvaltningen
- å sikre at politiske vedtak i Rauma kommune følges opp.

§ 7. Informasjon og rapportering
Som et ledd i sitt forebyggende arbeid skal kontrollutvalget prioritere veiledning og informasjon. Utvalget skal legge vekt på å være løsningsorientert og bidra til læring i organisasjonen. Kontrollutvalget skal ha en aktiv og nær dialog med kommunestyret som kommunens øverste tilsynsorgan, og vil fremme aktuelle saker og rapportere til kommunestyret jf. krav i lov og forskrift og ved behov.

Det utarbeides en plan for kontrollutvalgets virksomhet i valgperioden. Planen utarbeides innen 1 år etter valg, og godkjennes av kommunestyret.

Det utarbeides en årsmelding med oppsummering av kontrollutvalgets arbeid for det enkelte år som legges fram for kommunestyret. På slutten av hver valgperiode skal det legges fram en rapport til kommunestyret om utvalgets virksomhet og gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i valgperioden. Rapporten bygger på kontrollutvalgets virksomhetsplan.

Kontrollutvalgets leder, eller den lederen måtte bemyndige, ivaretar kontakt med media.

§ 8. Samspillet mellom kontrollutvalget og kommunestyret

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Dersom leder melder forfall, går denne retten over til nestleder. Dersom nestleder melder forfall, kan utvalgets leder la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Saker som kontrollutvalget fremmer til kommunestyret skal behandles før de politiske sakene for å tydeliggjøre at dette er tilsyns- og kontrollsaker der andre kriterier enn de politiske er førende for debatten og konklusjonen. Presentasjon av sakene vil bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid overfor kommunestyret.

§ 9. Ikrafttreden
Reglement for kontrollutvalget i Rauma kommune trer i kraft etter vedtak i kommunestyret.

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Kommunestyret	14.11.2019	119/2019

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Vegard Botterli	**Sakstype:** Politisk sak	19/2053

Egenevaluering av kontrollutvalgets arbeid 2015 - 2019

14.11.2019 Kommunestyret
KS - 119/2019 VEDTAK:

Kommunestyret tar fremlagt rapport om kontrollutvalget sin virksomhet i valgperioden 2015 – 2019 til orientering.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyret tar fremlagt rapport om kontrollutvalget sin virksomhet i valgperioden 2015 – 2019 til orientering.

Saksopplysninger:
Kontrollutvalgets behandling – 12.9.2019

Sekretariatet opplyste at det vil bli korrigert skrivefeil før oversending av rapporten til kommunestyret.

På bakgrunn av de opplysninger som fremkom i møte under behandling av sak 27/19, ønsker utvalget at rapporten blir korrigert i kapittel 5.1 Gjennomført forvaltningsrevisjon, sak 38/11 Refusjon sykepenger i Rauma kommune.

Det føres til følgende setning avslutningsvis i avsnittet:

Kontrollutvalget fikk informasjon fra revisjonen i møte 12.9.2019, sak 27/19, som tilsier at denne saken må følges opp videre.

Det ble fremsatt følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner vedlagte rapport, med de endringer som fremkom i møte, om utvalget sin virksomhet i valgperioden 2015 – 2019. Rapporten blir oversendt kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar fremlagt rapport om kontrollutvalget sin virksomhet i valgperioden 2015 – 2019 til orientering.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget godkjenner vedlagte rapport om utvalget sin virksomhet i valgperioden 2015 – 2019 som blir oversendt kommunestyret med følgende innstilling:

Bakgrunn for saken

Med hjemmel i Kommuneloven § 77, pkt. 6 skal kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret.

Kontrollutvalget rapporterer løpende til kommunestyret om arbeidet de utfører, både gjennom årsmeldinger og ved framlegging av forvaltningsrevisjonsrapporter. I tillegg blir protokoller fra kontrollutvalget fortløpende lagt frem for kommunestyret som referatsaker. Kommunestyret har da mulighet til å stille spørsmål til kontrollutvalget sine medlemmer i kommunestyret.

Som et ledd i denne rapporteringen vil kontrollutvalget legge frem en rapport for kommunestyret om utvalget sin virksomhet i valgperioden og vurdere om utvalget har nådd de lovmessige krav som er satt til kontrollutvalgets virksomhet..

Vedlagt følgjer:

- Egenevaluering av kontrollutvalget sitt arbeid – Valgperioden 2015 – 2019

VURDERING

Formålet med rapporten er fra kontrollutvalget sin side å informere om utvalget sin rolle og funksjon, og at en på den måten kan gi føringer og signal om lovmessige krav og om formålet med utvalgets virksomhet i valgperioden.

Rapporten inneholde innledningsvis en kort presentasjon av kontrollutvalget og kontrollutvalget sin rolle. Videre gir den en kortfattet oversikt over kontrollutvalget sine oppgaver slik de går frem av de gjeldende lovregler om tilsyn og kontroll i kommuneloven og i forskriftene om revisjon og kontrollutvalg.

Rapporten er utformet på en måte som kan gjøre den egnet som grunnlag for informasjon om tilsyn og kontroll til nytt kontrollutvalg og nytt kommunestyre.

Sekretariatet viser til vedlagte rapport om utvalgets virksomhet i valgperioden 2015-2019. Eventuelle forslag til endringer i rapporten som kommer frem i kontrollutvalgets møte blir innarbeidet i rapporten før den blir sendt over til kommunestyret.

Vedlegg:
Rauma KU's virksomhetsrapport 2015-2019

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Kommunestyret	14.11.2019	120/2019

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Toril Hovdenak	**Sakstype:** Politisk sak	19/2046

Forvaltningsrevisjonsrapport "Internkontroll i Rauma kommune"

14.11.2019 Kommunestyret
KS - 120/2019 VEDTAK:

1. Rauma kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten **Internkontroll i Rauma kommune** til etterretning og slutter seg til følgende anbefalinger fra kontrollutvalget:
    a. Rauma kommune skal arbeide videre med å sikre at aktuelle prosedyrer legges i internkontrollsystemet og at ansatte benytter disse.
    b. Rauma kommune skal sikre at standardinformasjon gis i innledning til alle prosedyrer. Viktig informasjon som bør gis er type prosedyre (IK eller HMS), dokumentnavn, revisjonsnummer, dato for godkjenning og tidspunkt for gjennomgang eller revisjon.
    c. Rauma kommune skal vurdere om ledelsens gjennomgang av internkontroll skal tas i bruk som verktøy på overordnet nivå.
    d. Rauma kommune skal klargjøre hva som skal meldes som avvik, og videreføre arbeidet med å få ansatte til å melde avvik.
    e. Rauma kommune skal kartlegge de ansattes bruk av internkontrollsystemet.
2. Kommunestyret ber rådmann om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.
3. Kommunestyret ber om at rådmannen gir kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene til første møte i kontrollutvalget 2020.

Kontrollutvalget blir anbefalt å legge rapporten frem for kommunestyret med forslag om å ta rapporten til etterretning og be rådmannen følge opp kontrollutvalgets anbefalinger som ligger i vedtaket.

På bakgrunn av dette blir saken lagt fram for behandling i kontrollutvalget med ovenstående

forslag til vedtak.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Kontrollutvalgets innstilling

1. Rauma kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten **Internkontroll i Rauma kommune** til etterretning og slutter seg til følgende anbefalinger fra kontrollutvalget:
    a. Rauma kommune skal arbeide videre med å sikre at aktuelle prosedyrer legges i internkontrollsystemet og at ansatte benytter disse.
    b. Rauma kommune skal sikre at standardinformasjon gis i innledning til alle prosedyrer. Viktig informasjon som bør gis er type prosedyre (IK eller HMS), dokumentnavn, revisjonsnummer, dato for godkjenning og tidspunkt for gjennomgang eller revisjon.
    c. Rauma kommune skal vurdere om ledelsens gjennomgang av internkontroll skal tas i bruk som verktøy på overordnet nivå.
    d. Rauma kommune skal klargjøre hva som skal meldes som avvik, og videreføre arbeidet med å få ansatte til å melde avvik.
    e. Rauma kommune skal kartlegge de ansattes bruk av internkontrollsystemet.
2. Kommunestyret ber rådmann om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.
3. Kommunestyret ber om at rådmannen gir kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene til første møte i kontrollutvalget 2020.

Kontrollutvalget blir anbefalt å legge rapporten frem for kommunestyret med forslag om å ta rapporten til etterretning og be rådmannen følge opp kontrollutvalgets anbefalinger som ligger i vedtaket.

På bakgrunn av dette blir saken lagt fram for behandling i kontrollutvalget med ovenstående forslag til vedtak.

Saksopplysninger:
Saksopplysninger

Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon følger av kommunelovens § 77, nr. 4 og

Forskrifter for kontrollutvalg, kap. 5.

Kontrollutvalget skal rapportere og legge fram gjennomførte forvaltningsrevisjonsrapporter og resultatene av disse til kommunestyret, jfr. kontrollutvalgsforskriften § 11.

Fra konstituerende møte i kommunestyret 2019, trer ny kommunelov og forskrift om kontrollutvalg og revisjon i kraft. Det er da kommuneloven §§ 23-3 og 23-5 som regulerer dette ansvaret, samt §§ 4 og 5 i forskriften som bl.a. sier at kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyre om gjennomførte forvaltningsrevisjoner, og om vedtaket er fulgt opp.

Kontrollutvalget i Rauma vedtok i møte 29.11.2018, sak 36/18, å bestille en forvaltningsrevisjon av «Internkontroll i Rauma kommune.»

Rauma kommunestyre fattet endelig vedtak 15.11.2016 i K-sak 118/2016 Overordnet analyse - Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019.

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Rauma kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019. Kontrollutvalget gis fullmakt til å prioritere mellom tema som er beskrevet i planen eller prioritere andre tema for forvaltningsrevisjon, dersom disse uforutsett oppstår i planperioden.

Internkontroll er ikke et tema som er tatt med i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019, men kontrollutvalget har valgt å prioritere dette temaet på bakgrunn av uforutsette forhold som har oppstått i planperioden.

Prosjektet er bestilt gjennomført av Møre og Romsdal Revisjon IKS.

I følge RSK 001, Standard for forvaltningsrevisjon, skal det i starten av et forvaltningsrevisjonsprosjekt utarbeides en prosjektplan som skal danne grunnlaget for gjennomføring av prosjektet. Prosjektplanen for prosjektet ble vedtatt av kontrollutvalget i møte 17.1.2019 i sak 03/19.

I møtet der prosjektplanen ble behandlet, drøftet utvalget om problemstillingene i prosjektplanen var i samsvar med bestillingen fra kontrollutvalget. Utvalget slutter seg til den prosjektplanen som revisjonen har laget, og vurderer at de problemstillingene som fremkommer i prosjektplanen skal være dekkende for det utvalget ønsker å få belyst.

Det ble fra utvalget understreket at revisjonen måtte sørge for at prosjektet var godt forankret i kommunens administrative ledelse. Det måtte også sørges for grundig informasjon om prosjektet til de som involveres av de ansatte. Dette var viktig for å ha bedre grunnlag for en evt. spørreundersøkelse. Det måtte sikres at spørreundersøkelsen får god validitet, at det er godt grunnlag for de konklusjoner som trekkes.

Det ble fra utvalget understreket at det var viktig å få dokumentert implementeringen av internkontrollen, for å avdekke hvor sårbarhetene er. Oppfølging av de systemene som er etablert, er viktig. Det er også viktig å få kartlagt ansvarslinjer og forståelsen av disse. Utvalget ønsker derfor at det blir sikret at undersøkelse av om rutinene virker, er kjent og blir oppdatert, også blir implementert i problemstilling 1 og 2. Utvalget vurderte at dette er bedre ivaretatt knyttet til problemstilling 3.

Vedlagt saken følger:

- Forvaltningsrevisjonsrapporten **Internkontroll i Rauma kommune**, datert 29.8.2019
- Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet i forhold til Rauma kommune 2019, datert 20.3.2019 fra Marianne Hopmark.

VURDERING

1. **Rauma kommune har etablert et fungerende internkontrollsystem**
   - Rauma kommune har etablert et overordnet system som sikrer at internkontrollrutiner er samlet, tilgjengelig og oppdatert
   - Systemet omfatter internkontrollrutiner som beskriver oppgavefordeling, ansvarsfordeling, virksomhetsstyring og rapportering

2. **Rauma kommune har etablert internkontrollrutiner som sikrer økonomistyring**
   - Rauma kommune har etablert internkontrollrutiner for økonomistyring
   - Det er utarbeidet rutiner for rapportering
   - Det er utarbeidet rutiner for oppfølging av enheter som rapporterer merforbruk

3. **Rauma kommune har etablert avvikssystem**
   - Rauma kommune har etablert rutiner og prosedyrer for avviksrapportering
     - Rutiner og prosedyrer for avviksrapportering er oppdatert
     - Rutiner og prosedyrer for avviksrapportering er gjort kjent blant de ansatte
     - Ansatte har fått opplæring i å melde avvik
     - Virksomhetene legger til rette for å melde avvik

<u>Revisjonens anbefalinger på bakgrunn av funn:</u>

a. Rauma kommune skal arbeide videre med å sikre at aktuelle prosedyrer legges i internkontrollsystemet og at ansatte benytter disse.
b. Rauma kommune skal sikre at standardinformasjon gis i innledning til alle prosedyrer. Viktig informasjon om bør gis er type prosedyre (IK eller HMS), dokumentnavn, revisjonsnummer, dato for godkjenning og tidspunkt for gjennomgang eller revisjon.
c. Rauma kommune skal vurdere om ledelsens gjennomgang skal tas i bruk som verktøy på overordnet nivå.
d. Rauma kommune skal klargjøre hva som skal meldes som avvik, og videreføre arbeidet med å få ansatte til å melde avvik.

Konklusjon

Sekretariatet forutsetter at revisjonen har fulgt Norges kommunerevisorforbunds (NKRF) standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og de krav som denne stiller til bruk av metode og data.

I valg av metode må revisor innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingene. Revisors vurderinger må være objektive og logiske.

Det ser ut til at revisor har hatt en omfattende dokumentgjennomgang og også gjennomført mange intervjuer i ulike deler av organisasjonen. Det som kan innvendes, er at det i hovedsak er ledelsesnivået som er intervjuet. Revisor har også vurdert at metodebruk og kildetilfang har gitt tilstrekkelig grunnlag for å gi svar på problemstillingene, det er derfor ikke gjennomført noen spørreundersøkelse blant de ansatte.

Revisjonen anbefaler at når arbeidet er kommet noe lenger, blir innhentet ansattes syn gjennom en spørreundersøkelse eller på annen måte. Dette fremkommer i rapportens metodekapittel, men fremkommer ikke som en uttalt anbefaling under «revisjonens anbefalinger».

Revisjonens funn viser at Rauma kommune har etablert rutiner for økonomistyring, økonomirapportering og rutiner for oppfølging av enheter som rapporterer merforbruk.

Dette er positivt, og revisjonen har ikke funnet grunn til å komme med anbefalinger knyttet til denne problemstillingen. Det er i mai etablert generell rutine for økonomirapportering. Helse og omsorg har også fått en egen rutine for økonomirapportering, som kom på plass i mars. Sekretariatet er usikker på om en vet nok om rutinene blir brukt og funger, siden det er gått kort tid siden de ble etablert.

Revisjonens funn viser at de ansatte i varierende grad benytter internkontrollsystemet. Sekretariatet savner noen mer direkte anbefalinger fra revisjonen knyttet til å få opp bruken av internkontrollsystemet. Sekretariatet har likevel tro på at oppfølging av de anbefalingene som

revisjonen gir, også vil føre til økt bruk av systemet.

Kontrollutvalget har liten kunnskap om bruk av rutiner og om disse fungerer. Som det går frem av rapporten, så finnes det mange rutiner som helle ikke er lagt inn i internkontrollsystemet. Noen av disse rutinene ligger i permer eller i fagsystem. Forhåpentligvis blir disse brukt.

Hva vet rådmannen om de ansatte har satt seg inn i den delen av internkontrollsystemet som gjelder sitt arbeidsområde? Noe av utfordringen er at internkontroll er mye mer enn det Rauma kommune har samlet i sitt elektroniske internkontrollsystem.

Med utgangspunkt i prosjektplanen som ble fremlagt for kontrollutvalget, vurderer sekretariatet at rapporten i tilstrekkelig grad belyser problemstillingen som kontrollutvalget hadde ønske om å undersøke i dette prosjektet.

Sekretariatet mener det er viktig å ta anbefalingene videre og synliggjøre de forbedringsområdene som er funnet for kommunestyret. Samtidig vil sekretariatet anbefale kontrollutvalget å tilføre en ekstra anbefaling i vedtaket:

- Rauma kommune bør kartlegge de ansattes bruk av internkontrollsystemet.

Sekretariatet har følgende kommentar til revisjonens anbefaling. Det foreslås at det i forslag til vedtak korrigeres med det som her er lagt i *kursiv*:

- Rauma kommune skal vurdere om ledelsens gjennomgang *av internkontroll* skal tas i bruk som verktøy på overordnet nivå.

Kontrollutvalget blir anbefalt å legge rapporten frem for kommunestyret med forslag om å ta rapporten til etterretning og be rådmannen følge opp kontrollutvalgets anbefalinger som ligger i vedtaket.

På bakgrunn av dette blir saken lagt fram for behandling i kontrollutvalget med ovenstående forslag til vedtak.

Vedlegg:
2019-08-29 - Rauma - rapport - internkontroll
Erklæring om uavhengighet

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Kommunestyret	14.11.2019	125/2019

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Toril Hovdenak	**Sakstype:** Politisk sak	19/2051

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal - nye vedtekter

14.11.2019 Kommunestyret
KS - 125/2019 VEDTAK:

1. Kommunestyret godkjenner vedtekter for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal gjeldende fra 01.01.2020

2. Kommunestyret godkjenner at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal benytter seg av muligheten til å fortsette som § 27 samarbeid i overgangsfasen kommunelov åpner for. Det vil si at omdanning til en annen organisasjonsform må skje innen fire år etter at ny kommunelov trer i kraft. Det vil si senest i løpet av 2023.

3. Rauma kommune velger Gudrun Herje Langseth som styremedlem og Svanhild Dahle som personlig varamedlem i styret for kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal for perioden 2019-2023.

foreslått av :
Forslag om Gudrun Herje Langseth som styremedlem og Svanhild Dahle som vara.

Innstillingen med tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret godkjenner vedtekter for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal gjeldende fra 01.01.2020

2. Kommunestyret godkjenner at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal benytter seg av muligheten til å fortsette som § 27 samarbeid i overgangsfasen kommunelov åpner for. Det vil si at omdanning til en annen organisasjonsform må skje innen fire år etter at ny kommunelov trer i kraft. Det vil si senest i løpet av 2023.

3. Rauma kommune velger……..som styremedlem og …….som personlig varamedlem i styret for kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal for perioden 2019-2023.

Saksopplysninger:
Kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes inngikk 31.12.2004 samarbeidsavtale om interkommunal sekretærfunksjon for kontrollutvalgene.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal ble med virkning fra 28.08.2013 opprettet som et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27, med status som eget rettssubjekt og med eget styre. Kontrollutvalgene i alle kommunene som er berørt av kommunesammenslåingene har valgt å innstille på å fortsette med kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal som sekretariat. Dette gjelder Fræna, Eide, Molde og Nesset, som de i dag er sekratariat for, samt Midsund, som i dag får tjenester fra Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS.

Styret i Kontrollutvalgssekretariatet består av en representant for hver av deltakerkommunene. Rauma sin styrerepresentant i perioden 2015-2019 er leder i kontrollutvalget Lars Olav Ramstad, med Eirik Jensen som vara.

Vurderinger

Kommunene fikk i mars 2019 mulighten til å komme med innspill til nye vedtekter. Rauma kommune ga ingen innspill. Fellesnemnda for nye Molde kommune ga innspill til kostnadsfordelingsmodell.

Dagens modell er fordelt etter folketall, og budsjett for Rauma sin del er kr. 223 500. De nye vedtektene legger til grunn en kostnadsfordelingsmodell med 70% etter folketall og 30% fast beløp. For Rauma sin del vil dette utgjøre kr. 252 292, dvs en økning på 28 792. Fire andre kommuner får også en økning, mens Hustadvika og Molde er de to kommunene som får redusert sin andel.

Det har tidligere vært anbefalt at leder av kontrollutvalget skal velges som medlem til styret i Kontrollutvalgssekretariatet. Endringer i kommuneloven innebærer at medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget ikke lenger er valgbar til styret i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, jfr vedlagte også brev fra Kontrollutvalgssekratariatet datert 13.08.2019

Vedlegg:
Nye vedtekter for Kontrollutvalgssekretaraitet for Romsdal - etter styrevedtak 280519
Nye vedtekter for Kontrollutvalgssekretaraitet for Romsdal- viser endringer
Særutskrift nye vedtekter
Valg av medlem. til kontrollutvalget - valg til styret i kontrollutvalgssekretariatet

Strategi 2020-2023

for

Tjenesteområde helse og omsorg

Innhold

1. UTGANGSPUNKT 3

1.1 KORT OM TJENESTEOMRÅDET 3
1.1.1 ÅRSVERK OG ANSATTE 3
1.1.2 BRUKERSAMMENSETNING ..... FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.
1.1.3 ØKONOMI 5
1.2 STATUS FOR TJENESTEOMRÅDET 6
1.2.1 KOMMUNEBAROMETERET 7
1.3 ORGANISASJON 7
1.4 BRUKERRÅD 8
1.5 RESSURSBRUK PR. TJENESTE (KOSTRA-FUNKSJON) 9

2. UTFORDRINGSBILDE 9

2.1 ENDRINGER I DEMOGRAFI ELLER RAMMEVILKÅR 10
2.1.1 OMSTILLING FOR Å MØTE MORGENDAGENS UTFORDRINGER 11
2.1.2 INNHOLDET I HELSE OG OMSORG 11
2.1.3 LEDELSE – FRA NOEN SITT ANSVAR TIL ALLE SIN HVERDAG 12
2.1.4 BRUKERMEDVIRKNING 12
2.1.5 VELFERDSTEKNOLOGI OG KOMPETANSEMANGEL 12
2.2 SWOT FOR TJENESTEOMRÅDET MOT 2023 13

3. VERDIER, MÅL OG TILTAK 14

3.1 SAMARBEIDSVILLIG, EKTE OG RAUS 14
3.2 MÅL OG TILTAK SAMFUNN 15
3.3 MÅL OG TILTAK TJENESTENE 16
3.4 MÅL OG TILTAK ORGANISASJON 17
3.5 MÅL OG TILTAK ØKONOMI 18

4. INNSPILL TIL BUDSJETT 19

4.1 DRIFTSBUDSJETTET 19
5.1 INVESTERINGSTILTAK 19

1. Utgangspunkt

1.1 Kort om tjenesteområdet

Nasjonalt ser vi en demografisk utvikling der vi får stadig flere eldre i forhold til yrkesaktive, også omtalt som «eldrebølgen». En så stor demografisk endring, gjør at ca. 2/3 i 2030 må utdannes innenfor helse- og omsorgssektoren, om en skal ha samme pleiefaktoren som i dag.

Tjenesteområdet helse og omsorg sitt overordnede ansvar er å sørge for at de som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Ansvaret omfatter alle pasient- og brukergrupper. Kommunen er pliktet til å yte tjenester som helsehjelp i hjemmet, praktisk bistand, støttekontakt, avlastning og plass i institusjon. I tillegg skal kommunen ha tilbud om omsorgslønn og brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Kommunen kan også velge å supplere med andre tjenester. I tråd med den kommunale handlefriheten, står kommunen relativt fritt til å utforme tjenestetilbud til sine innbyggere.

Tjenestene som ytes innenfor helse- og omsorg er i stor grad lovregulert gjennom:

- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Helsepersonelloven
- Pasientrettighetsloven

1.1.1 Årsverk og ansatte

Fig. 1: Årsverk og ansatte 2017-2019

*Tallene er tatt ut i årsskiftet. Det vil si at 31.12.17=2018. * 2019 Synliggjør status pr. september 2019. Med forbehold om feil.*

Figuren viser at det pr. september 2019 er 310 ansatte og ca. 228 årsverk. Fra 2017 til 2018 ser vi en stor økning, jf. punkt 1.1.3. Det er en nedgang fra 2018 til 2019 i både årsverk og antall ansatte.

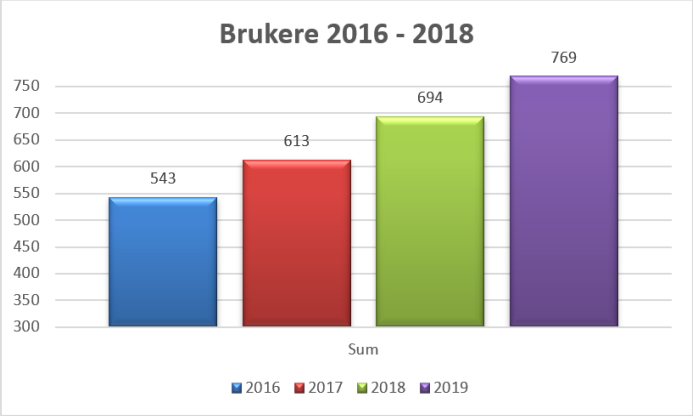
1.1.2 Utvikling av antall brukere

Figur 2: Brukersammensetning 2016-2019 i helse og omsorg fordelt på område

Område	2016	2017	2018	2019
Institusjon	117	111	103	100
Hjemmehjelp	107	116	142	148
Hjemmetjenesten	206	248	292	329
Dagsenter demens	0	8	19	18
Botjenesten	23	24	26	34
ROS-team	90	106	112	140
Sum	**543**	**613**	**694**	**769**

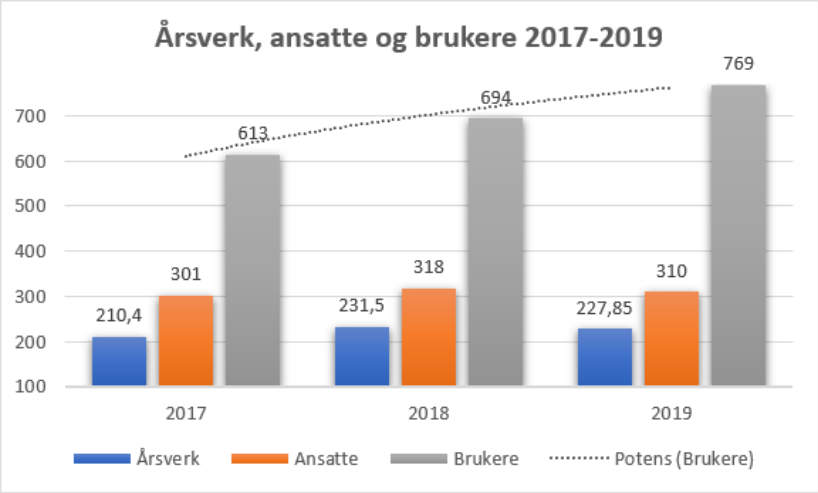
*Tallene er tatt ut i årsskiftet. Det vil si at 31.12.17=2018. * 2019 Synliggjør status pr. september 2019. Med forbehold om feil.*

Figur 3: Grafisk fremstilling - brukersammensetning 2016-2019 i helse og omsorg fordelt på område

I underkant av 40 % økning i tallet på brukere fra 2016 til 2019 er svært høyt. Derimot sier ikke tallene noe om behovet til brukerne og dermed hvilken ressursinnsats kommunen må yte. Det er spesielt hjemmetjenesten som har stor økning, med over 100 brukere på 3 år. Botjenesten har økt brukere med 8 brukere. Det er i utgangspunktet ikke mange, men brukerne knytt til denne tjenesten har ofte stor ressursinnsats fra kommunen i forhold til personell og økonomi. Avdeling for aktivisering og rehabilitering har økt sin brukermasse markant. Det er også kommet nytt tilbud innenfor dagsenter for demens som forklarer noe av den samlende økningen i den avdelingen.

Figur 3: Årsverk, antte og brukere 2017-2019 i helse og omsorg

*Tallene er tatt ut i årsskiftet. Det vil si at 31.12.17=2018. * 2019 Synliggjør status pr. september 2019. Med forbehold om feil.*

Figuren viser at det har vært en stor økning i tallet på brukere med ca. 25 % fra januar 2017 til september 2019. Samtidig har tallet på ansatte og årsverk økt med ca. 8 %. Det stor økning i antall brukere fra 2018 til 2019, men nedgang i årsverk. En har altså gitt flere brukere tjenester med færre årsverk.

1.1.3 Økonomi

Figur 4: Budsjett og regnskap 2016-2018 for helse og omsorg

Buds(end) 2016	Regnskap 2016	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Buds(end) 2018	Regnskap 2018
156 244	156 595	162 495	169 059	172 044	192 370

* i kr

Figuren ovenfor synliggjør budsjett med endringer og regnskap for de tre siste årene. 2018 viser et stort merforbruk. Dette skyldes i hovedsak økning og endret behov i brukermassen, åpning av nytt helsehus med 7 flere sykehjemsplasser, velferdsteknologi som ikke fungerte etter formålet og vakante stillinger som en ikke fikk besatt med en gang.

Tjenester som inngår (KOSTRA-funksjoner)

234	Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med Funksjonsnedsettelser
241	Diagnose, behandling og re-/habilitering
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
243	Tilbud til personer med rusproblemer
253	Helse- og omsorgstjenester i institusjon
254	Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
256	Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene
261	Institusjonslokaler

265 Kommunalt disponerte boliger

1.2 Status for tjenesteområdet

Figur 5: Mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner

Andel av totale netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder. Kilde: KOSTRA (Konsern), beregninger ved TF

	Rauma			K-gr. 11	Hele landet
	2016	2017	2018	2018	2018
Barnehage (F201, 211, 221)	12,6	12,7	12,5	12,8	14,4
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	8,6	7,6	8,0	8,1	7,7
Landbruk (F329)	0,4	0,5	0,4	0,3	0,2
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	21,7	21,9	21,5	23,3	22,4
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	38,1	39,4	43,0	34,5	30,5
Kommunehelse (F232, 233, 241)	4,6	4,8	5,0	5,0	4,7
Barnevern (F244, 251, 252)	1,9	2,0	2,2	3,6	3,8
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	2,6	3,1	2,9	3,5	4,5
Sum sentrale tjenesteområder	**90,5**	**92,0**	**95,5**	**91,1**	**88,2**
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø (F301, 302, 303, 335, 360, 365)	1,3	1,5	1,3	0,9	1,4
Kultur (F231, 370, 373, 375, 377, 380, 381, 383, 385, 386)	3,5	3,2	3,2	3,6	4,0
Kirke (F390, 393)	1,2	1,3	1,3	1,1	1,0
Samferdsel (F330, 332)	2,5	2,4	2,4	2,2	1,7
Brann og ulykkesvern (F338, 339)	1,8	1,8	1,7	1,6	1,4
Sum utvalgte områder utenfor IS	**10,3**	**10,2**	**9,9**	**9,4**	**9,5**
Totalt	**100,8**	**102,2**	**105,4**	**100,5**	**97,7**

Figuren viser at Rauma kommune bruker mer på pleie- og omsorgtjenester enn kommuner en kan sammenligne seg med, jf. kostragruppe 11. Tjenesteområdet helse og omsorg består også av sosialtjeneste (rus/psyk.) og her ser vi at det brukes mindre enn aktuell kostragruppe.

Figur 6: Ressursbruk/prioritering sett i sammenheng med utgiftsbehov

Ressursbruk/prioritering sett i sammenheng med beregnet utgiftsbehov. Rauma kommune 2018. Kilde: KOSTRA (konsern)/KMD, beregninger ved TF

	Beregnet utgifts-behov 2018	Netto driftsutgifter 2018			Mer-/mindreutgifter sammenlignet med		
		Rauma kommune	Lands-gjennom-snitt	Rauma "normert nivå"	Lands-gjennom-snittet	"Normert utgiftsnivå"	«Normert og inntektsjust. nivå»
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Barnehage	0,9206	7 692	8 710	8 019	-7,6	-2,4	-4,6
Administrasjon	1,0530	4 887	4 629	4 874	1,9	0,1	-0,9
Landbruk	2,7672	257	112	309	1,1	-0,4	-0,4
Grunnskole	1,0441	13 306	13 605	14 205	-2,2	-6,7	-10,0
Pleie og omsorg	1,2991	26 622	18 470	23 995	61,0	19,7	15,3
Kommunehelse	1,1548	3 148	2 846	3 287	2,3	-1,0	-1,7
Barnevern	0,8020	1 333	2 294	1 840	-7,2	-3,8	-4,3
Sosialtjeneste	0,7154	1 860	2 665	1 906	-6,0	-0,3	-1,1
Sum	**1,0925**				**43,2**	**5,0**	**-7,6**

Figuren synliggjør ressursbruk/prioritering med beregnet utgiftsbehov for Rauma kommune i 2018 og viser at pleie- og omsorg bruker ca. 15 millioner mer enn sammenlignbare kommuner sett fra et normert og inntektsjustert nivå. Det er altså et potensial for å drifte pleie- og omsorgstjenester billigere enn det ble gjort i 2018.

I 2016 hadde kommunen hele 297 registerte liggedøgn hvor vi ikke klarte å ta imot pasienter tidsnok til kommunen fra spesialisthelsetjenesten, også omtalt som «utskrivningsklare» pasienter. I 2017 var tallet 115 og i 2018 var tallet 16. Pr. september 2019 er tallet 3. Vi ser derfor en svært positiv utvikling og synliggjør at vi har opparbeidet oss både byggningsmessig og ressursmessig god struktur.

1.2.1 Kommunebarometeret

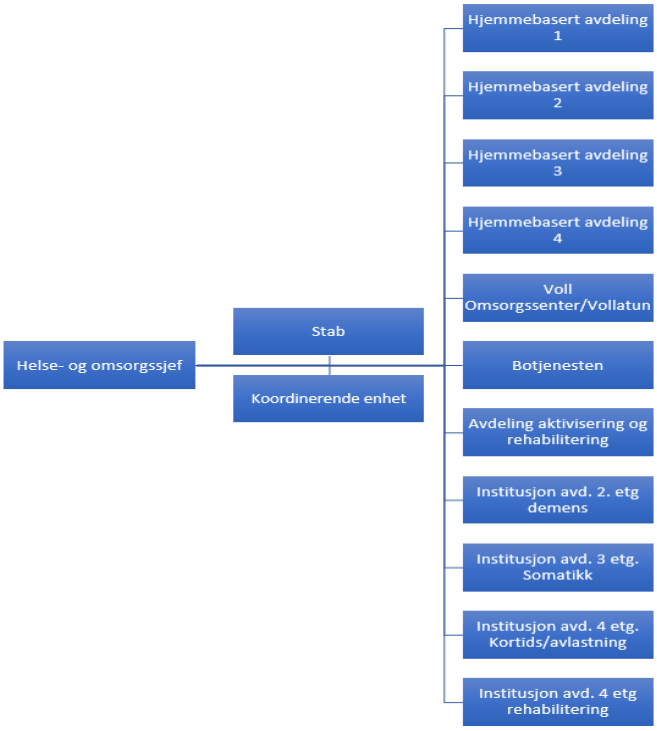
Pleie og omsorg har gått fra 274 plass av alle kommuner i 2018 til 184 plass i 2019. Sosial har gått fra 177 plass i 2018 til 174 plass i 2019. Innenfor sosial, finner en rus- og psykiatritjeneste. Dette gir en generell positiv utvikling for tjenesteområdet.

Mer konkret:

- Andelen fagutdannede i helse og omsorg ca. på landsbasis med 74 %.
- Tjenestene dreies mot hjemmebasert omsorg
- Ift. personer med demens har kommunen middels andel skjermende plasser. Fra 2020 er det lovpålagt med dagsenter for personer med demens. Andelen plasser vi har, er på landsgjennomsnittet. Vi er under snittet i forhold til geriatrisk sykepleiere
- Ligger på landssnittet ift. registrerte trygghetsalarmer
- Ca. på landsgjennomsnittet i forhold til andelen funksjonshemmede som får dekket behovet til å delta i jobb eller studier

1.3 Organisasjon

Fig. 7: Organiseringen av helse og omsorg

Helse- og omsorg består av 11 avdelinger i tillegg til koordinerende enhet. Avdelingene driver i all hovedsak døgnkontinuerlig tjenester.

På grunn av at 2 ledere er ute i foreldrepermisjon, har den reelle organiseringen det siste halvåret vært annerledes enn det som kommer frem i figuren. Pr. i dag er det 3 avdelinger på institusjon, 2 avdelinger i hjemmetjenesten. I tillegg har fysio-/ergoterapitjenesten, demenskoordinator og profilansvarlig slått sammen med koordinernede enhet og benevnes nå koordinerene avdeling.

Høsten 2019 vil helse- og omsorg se på organiseringen og vurdere eventuelle endringer.

1.4 Brukerråd

Navn	Representerer
May Grete Gridset	NFU og er leder for brukerrådet
Øyvind Mathisen	Botjenesten
Finn Audun Hårstad	Leder Mental helse
Thor Erik Langnes	Landsforeningen for stoffmisbrukere (LMS)
Guri Næss Krohn	Demensforeningen

Solfrid Holm	Institusjon
Mangler	Institusjon
Kathrine Hoem	Hjemmetjenesten
Mangler	Hjemmetjenesten

Blir etterspurt nye pårørende.

Møte i brukerrådet holdes minimum 2 ganger pr. år.

1.5 Ressursbruk pr. tjeneste (KOSTRA-funksjon)

Fig. 8: Ressursbruk pr. tjeneste

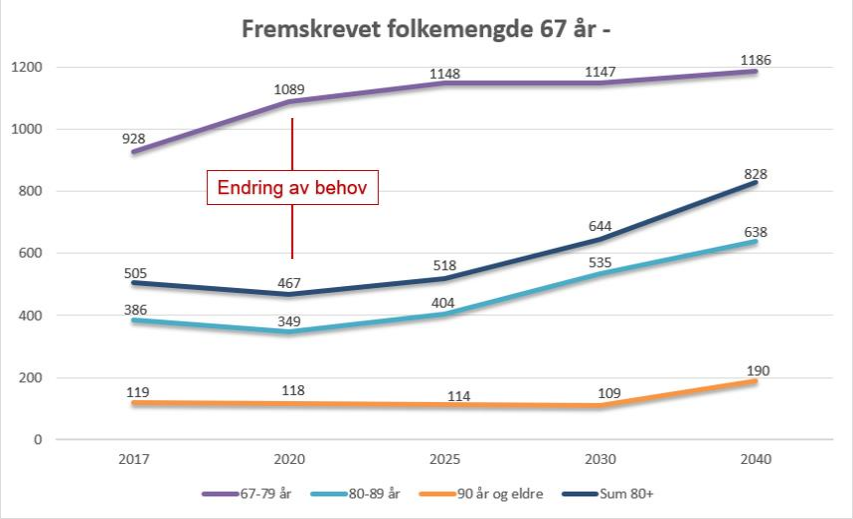
Grp.Ansvar:	340 HELSE OG OMSORG	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Buds(end) 2019
120	ADMINISTRASJON	935	126	-1 026	-464	315
170	ÅRESTS PREMIEAVVIK	-	-	-	-	-
171	AMORTISERING AV TIDLIGERE ÅRS PREMIEAVVIK	-	-	-	-	-
180	DIVERSE FELLESUTGIFTER	25	87	78	42	-
201	FØRSKOLE (OPPH.OG STIM. FØRSKOLEBARN)	-	-	115	-	-
233	FOREBYGGENDE ARBEID, HELSE OG SOSIAL	-	-	-	-	-
234	AKTIVISERING ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	3 247	3 236	3 202	2 390	2 833
241	DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	943	787	964	485	2 524
242	RÅD, VEILEDNING OG SOSIAL FOREBYGGENDE ARBEID	2 264	2 188	2 187	1 885	1 685
243	TILBUD TIL PERSONER MED RUSPROBLEMER	-	24	84	607	697
253	HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I INSTITUSJON	66 877	66 214	75 154	87 212	75 303
254	HELSE- OG OMSORGSTJENESTER TIL HJEMMEBOENDE	74 261	77 442	81 761	93 186	85 599
255	MEDFINANSIERING SOMATISKE TJENESTER	158	-	-	-	-
256	AKUTTHJELP HELSE- OG OMSORGTJENESTEN	41	-	-	-	-
261	INSTITUSJONSLOKALER	6 302	6 508	6 540	7 599	5 195
265	KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER	-	-	-	-570	50
	Sum grp.Ansvar: 340 HELSE OG OMSORG	155 053	156 612	169 059	192 370	174 200

Viser til punkt 1.1.3 for forklaring på overforbruket.

2. Utfordringsbilde

2.1 Endringer i demografi eller rammevilkår

Figur 9: Grafisk fremskrevet folkemengde Rauma kommune 67 år- for 2017-2040 (uttak 2018)

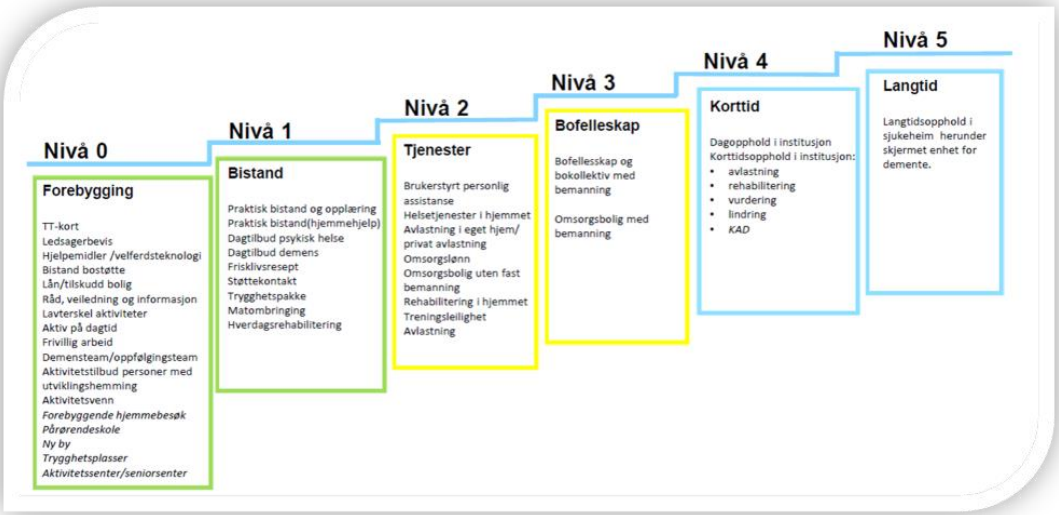
(Kostra 4Malternativet)

Fremskrevet folkemengde fra 2017 til 2040, viser at det blir en markant endring i demografien for innbyggerne 67 år og oppover. Gruppen 67-79 år øker antallet betydelig i perioden 2018 til 2022, mens gruppen fra 80- reduseres mot 2020, for deretter å øke igjen.

Ut fra statistikken**,** kan en si at det vil trolig være et større behov for hjemmebaserte tjenester de neste årene, mens tjenester innenfor institusjon vil kunne reduseres for så å øke igjen mot 2022.

Det er derfor viktig at vi bruker omsorgstrappen aktivt og har ekstra fokus på de laveste trappetrinnene og at innbyggerne skal få bo lengst mulig hjemme.

Figur 10: Omsorgstrappen

Rauma kommune har vedtatt omsorgstrappen som inneholder 6 nivå fra 0-5. Målet er at innbyggerne skal få et mer sømløst tilbud individuelt tilpasset den enkelte. For eksempel vil innbyggere som får bo hjemme, eventuelt i kombinasjon med avlastningsopphold, ha mindre fallering i forhold til funksjonsnivå. Dette fører igjen til bedre livskvalitet. De neste årene vil derfor hjemmebasert omsorg være et naturlig satsingsområde sammen med gode forebyggende tiltak.

2.1.1 Omstilling for å møte morgendagens utfordringer

Tjenesteområdet helse og omsorg har de siste årene vært i stor omstilling for å møte morgendagens utfordringer knytt til en stadig eldre befolkning og mangel på kvalifisert personell. Byggingen av Rauma Helsehus og Måndalen Omsorgssenter er viktigste strukturelle grep for å møte de utfordringene. Dette har gjort at vi nå har alle «trappetrinnene» i omsorgstrappen og kan gi riktig tilbud, på riktig sted til rett tid.

Nye og mer komplekse oppgaver overført fra spesialisthelsetjenesten etter innføringen av samhandlingsreformen i 2012, gjør det ekstra utfordrende da vi ikke klarer å øke kompetansen i takt med overførte oppgaver. Dette gjelder somatikk, men kanskje i enda større grad innenfor psykiatri og rus. For å møte disse utfordringene er det viktig at vi har fokus på kompetanseheving, bruk av velferdsteknologi og «jobbglidning». Vi får da brukt spesialkompetansen der vi har mest bruk for den.

Rehabilitering er annet satsingsområde som er viktig så tidlig som mulig i et pasientforløp for at brukeren/pasienten skal holde seg så lavt som mulig i omsorgstrappa, og bli værende der lengst mulig. Det kreves et godt tverrfaglig team med kompetanse på området og kontinuiet i personalgruppen. Hjelpemidler, sammen med aktuell velferdsteknologi, må komme tidlig på plass.

Status pr. i dag er at vi er godt i gang med det gode pasientforløpet, men må jobbes videre med rutiner for å optimalisere rehabiliteringen. Rehabiliteringskoordinator i avdelingen sikrer et best mulig pasientforløp og ehabiliteringsprosessen. Det er for få ansatte med kompetanse på rehabilitering og vi må bedre kontinuiteten i arbeidet. Vi har et godt og tett samarbeid med fysio/ergo og institusjonslege.

2.1.2 Innholdet i helse og omsorg

Helse og omsorg har i dag 90 institusjonsplasser ved Rauma Helsehus, derav 60 langtidsplasser og 30 korttidsplasser. 7 av korttidsplassene er pr. tiden ikke aktive. Vi har 14 plasser i bokollektiv og 2 leiligheter i bofellesskap tilpasset ektepar ved Måndalen Omsorgssenter som åpnet 3. september 2019. Vi har også 10 omsorgsboliger med heldøgns bemanning i Snarveien 5 (Åndalsnes Sjukeheim, 2 etg) I tillegg har vi hjemmehjelp og hjemmetjeneste som server hele kommunen.

Tjenesteområdet helse og omsorg består også av avdelingen for botjenesten som yter tjenester i bolig og dagtilbud i hovedsak til personer med funksjonsnedsettelse. Endringer i brukersammensetningen i form av endret behov og nye brukere gir utfordringer i form av å rekruttere kvalifisert personell, samt å tilpasse driften til de økonomiske rammene.

Avdeling for aktivisering og rehabilitering arbeider med blant annet med personer som har rus og/eller psykiatriske utfordringer. Dette er et satsingsområde nasjonalt og det er mange føringer knytt til utvikling av dette området, som for eksempel: Opptrappingsplanen for rusfeltet, Nasjonal plan for implementering av pakkeforløp for psykisk helse og rus 2018-2020, pågående overføring av

omfattende og krevende oppgaver fra spesialisthelsetjenestene til kommune på psykisk helse og rus jf. samhandlingsreformen. Det har også vært en generell økning av brukere til denne avdelingen, jf. fig. 2.

Avdeling for aktivisering og rehabilitering driver også dagsenter for personer med demens. Vi har tidligere fått tilskudd til dette formålet. Fra 2020 er dette lovpålagt og det er lagt inn i rammen for kommunene. Demens er et viktig satsingsområde for helse og omsorg. Vi har i dag demenskoordinator og har startet opp med pårørendeskole og aktivitetsvenn. Vi er også godt i gang med å lage en demensplan som er ventet politisk behandlet desember 2019.

Fysio/ergoterapitjenesten har stort fokus på hverdagsrehabilitering de siste årene generelt og gjennom ulike prosjekt. I tillegg har det vært stort fokus på organisering og yting av tjenester innen hjelpemiddel.

Helsehuset har eget driftspersonell for å sikre god drift av helsehuset. Dette gjelder alt fra hjelpemiddel, velferdsteknologi, generell oppfølging av bygget som avfallssortering med mer. I tillegg har en kjøkkendrift som produserer mat til institusjon og personer i eget hjem.

Koordinerende enhet fatter i all hovedsak alle vedtakene innen helse og omsorg. I tillegg har de fokus på koordinere tilbud på tvers av tjeneste i kommunen, utpeker og har opplæring av koordinatorer knytt til individuell plan etc.

2.1.3 Ledelse – fra noen sitt ansvar til alle sin hverdag

Skal vi nå våre mål, er vi avhengig av godt lederskap på alle nivå og dette er derfor et satsingsområde i planperioden. En leder må få organisasjonen som helhet til å forstå målene og omsette de i praksis, altså fra noen sitt ansvar til alle sin hverdag. Det vil si å ha selvledende ledere og medarbeidere.

Ledelse er viktig for å sikre kontinuerlig forbedring og utvikling, samt bidra til bærekraftig og helsefremmende arbeidsmiljø.

Lederne i helse og omsorg starter i september 2019 et lederprogram som vil være ferdig til nyttår. I tillegg har flere av lederne startet på lederutdanning.

2.1.4 Brukermedvirkning

Et viktig fokus i planperioden er brukermedvirkning/involvering. Fokus skal endres fra «Hva feiler deg?» til «Hva er viktig for deg?» for alle brukergrupper uavhengig av alder. Det er viktig å etablere gode rutiner for samarbeid med brukere, pasienter og pårørende, samt hvordan man støtter og avlaster pårørende. Vi har et særskilt ansvar for barn som pårørende. Viser også til Rundskriv IS-5/2010 Barn som pårørende.

2.1.5 Velferdsteknologi og kompetansemangel

Morgendagens utfordringer og for så vidt dagens utfordringer knytt til «eldrebølgen» og mangel på kompetent arbeidskraft blir jevnlig omtalt i media. En kan likevel spør seg om dette faktisk er problemet eller om utfordringen er at vi ikke «evner» å tenke nytt? For vi vet at mangel på kompetent arbeidskraft må løses på en annen måte enn tilføring av menneskelige ressurser. Det er nettopp her at digitale løsninger og mer spesifikt velferdsteknologi må brukes aktivt.

Velferdsteknologi er i stor grad i en fase av testing og utprøving nasjonalt. Rauma kommune har vært tidlig ute i innføringen av velferdsteknologi og spesielt knytt til helsehuset. Når en innfører ny teknologi vil det ta tid før alt fungerer etter formålet, noe også vi har erfart. Rauma kommune er en del av Spredningsprosjektet som har fokus på velferdsteknologi. Vårt satsingsområde for 2020 er innføring av elektroniske medisindispensere og digitalt tilsyn i hjemmetjenesten. Målet med velferdsteknologi er å dreie menneskelige ressursene mot innbyggerne som trenger det mest. Vi har akkurat kommet i gang og ser gode resultat så langt.

Ved innføring av velferdsteknologi er ledelse nøkkelen og selve teknologien mindre viktig. Det er helt avgjørende at det legges til rette for å designe og understøtte samarbeidsevne forandringsprosesser som en ikke vet hvor ender, sette dagsorden i forhold til innovasjon og velferdsteknologi, skape rammer som motiverer og inspirerer, fremsnakke teknologien og skape rom for tillit.

2.2 SWOT for tjenesteområdet mot 2023

Nåtid	Framtid
Styrker • Samlet tjenestene/kompetansen i nytt helsehus. Potensialet for samarbeid er større • Arbeidet med innføring velferdsteknologi er kommer godt i gang, både når det gjelder bruk av teknologi og kompetanseøkning • Ulike arbeidstidsordninger • Ulik erfaringskompetanse • Stor bredde i tjenestetilbudet • Godt tilpasset bygningsmasse for beboere i institusjon/bokollektiv • Gjennom investering i Helsehuset og Måndalen Omsorgssenteret fått et stort løft ift. ny og moderne bygningsmasse • Har ansatte som står på og vil det beste for pasienten • Ett felles nettbasert kvalitetssystem • Ett felles nettbasert opplæringssystem • Lokale helsefagutdanning. Eks: Har vi flest læringer ift. kommunestørrelse i regionen	**Muligheter** • Stort fokus på formell kompetanseheving som fører til betre kvalitet i tjenesten • Få implementert kvalitets- og opplæringssystemet og hente ut gevinstene • Bruk av velferdsteknologien kan frigjøre ressurser som kan benyttes til andre formål • Erfaringer med velferdsteknologi fører til økt mestringstro og mestringsevne og det kan føre til lavere terskel til å ta i bruk annen teknologi • Organisere kompetansen på tvers av avdelingene til beste for brukerne • Ombygge Åndalsnes sykehjem – samlokalisert bo og avlastningstilbud for barn og unge • Ansette fagfolk fra ulike kulturer for å møte det økende behovet for flerkulturell kompetanse • Videreutvikle arbeidstidsordningene tilpasset pasientene/brukerne • Fokus på «jobbglidning»
Svakheter	**Trusler**

• Mye uforløst potensial knytt til kvalitetsutvikling • Kan bli bedre på strukturert samarbeid • Overganger mellom tjenestene/sammenheng mellom tjenestene • Mangler spisskompetanse • Tilgang på kompetanse (vanskelig å få inn nok søkere) • Manglende fokus på egenmestring • Bruke kompetansen rett • Organisere kompetansedeling • For liten bruk av frivillighet • For lite fokus på kulturbygging • Mangler bemannet boliger knytt til personer med psykisk helseutfordringer og personer med nedsatt funksjonsevne • Ikke dagaktivitetstilbud for personer med med utviklingshemming • For få ansatte med kompetanse innen rehabilitering	• Økonomi: Klare å tilpasse driften til budsjettet. Ikke midler til å investere i nødvendig bygningsmasse eks: Til personer med nedsatt funksjonsevne • Mangel på nødvendig kompetanse og arbeidskraft • Ikke klarer å ta ut gevinsten av teknologien (tid, ressurser, økonomi etc.) • Klarer ikke å legge til rette for frivillig arbeid • Klarer ikke å endre oss til å møte andre krav og behov. Eks: Flerkulturelt samfunn • Tilpasse drifta ift. demografisk utvikling på lang sikt

Vi følger opp SWOTen gjennom de mål og tiltakene som settes i punkt 3.

3. Verdier, mål og tiltak

3.1 Samarbeidsvillig, ekte og raus

Raumas verdier	Verdienes betydning i tjenesteområdet
Samarbeidsvillig	Vi er fleksible, bruker kompetansen og ressursene på tvers av avdelinger og tjenesteområde. Vi har god dialog, lytter og lærer av hverandre Vi er best sammen Vi er løsningsorientert
Ekte	Vi kommuniserer effektivt, respektfull, tydelig og troverdig. Det er samsvar mellom ord og handling Vi SER hverandre Vi viser veg- gjennom vår adferd hvordan vi ønsker at andre skal opptre
Raus	Det er lov å prøve og feile Vi gir anerkjennelse og ansvar Vi viser respekt, er sjenerøs og uselvisk

	Vi vil hverandre vel og gjør hverandre gode Vi gir ros for godt utført arbeid og støtter hverandre når ting er vanskelig Vi viser MOT Vi er nysgjerrig og innovativ

3.2 Mål og tiltak SAMFUNN

Overordna mål – hva ønsker vi å få til	Vi arbeider for at alle skal være inkludert og være en aktiv del av samfunnet
Hvordan kan vi lykkes (suksessfaktorer)	• Samarbeid med andre sektorer interne og eksterne for å synliggjøre aktuelle behov og bidra til løsning • Legge til rette for språk- og arbeidspraksis, elever, lærlinger og studenter • Skape inkluderende arbeidsplasser, som ser forskjeller som positivt • Skape et demensvennlig samfunn • Deler vår fagkompetanse med andre aktører for å øke forståelse for alle grupper i samfunnet. Eks: Personer med demens, psykiske vansker etc. • Fasilitetere frivillig arbeid • Fronte helse og omsorg som arbeidsplass og tjenesteutøver
Hvordan måle at vi lykkes og når måla (indikatorer)	• Antall i språk- og arbeidspraksis, elever, lærlinger og studenter sammenlignet med andre kommuner • Antall som består fagprøve eller går i fast arbeid • 10 faktor undersøkelsen • Antall frivillige i helse og omsorg
Resultatmål 2020	• Ligge over sammenlignende kommuner ift. antall lærlinger • Ikke frafall knytt til vgs. løp for fremmedspråklige • Oppstart dagaktivitetstilbud for personer med funksjonsnedsettelse
Resultatmål 2023	• Stor økning i antall frivillige i helse- og omsorg • Mange nye fagutdannede i fast jobb
Viktigste tiltak 2020	• Oppfølging av 10 faktor • God oppfølging av elever, studenter, lærlinger etc.
Tiltak senere i planperioden	• Involvere eldre i arbeidet med å planlegge og utforme nærmiljø og lokalsamfunn • Helse og omsorgstjenestene bør vurdere å opprette en funksjon som samfunnskontakt, som kan være helse og omsorgstjenestens bindeledd og koordinator mot nærmiljø, familie og pårørende, frivillige og andre i lokalsamfunnet. Mål: Styrke frivillig innsats i helse og omsorgstjenestene og styrke samarbeidet med skole, barnehage, organisasjoner og sivilsamfunn

3.3 Mål og tiltak TJENESTENE

Overordna mål – hva ønsker vi å få til	Gode og forsvarlige tjenester for innbyggere med fokus på brukermedvirkning og inkludering av pårørende
Hvordan kan vi lykkes (suksessfaktorer)	• Bruke hele omsorgstrappen aktivt • Utvikle nødvendige tilbud i omsorgstrappen • Etablere dagaktivitetstilbud for personer med funksjonsnedsettelse • Etablere bo- og avlastningstilbud for barn og unge • Arbeide videre med gode pasientforløp, koordinerte og samordnet tjenester • Ta i bruk velferdsteknologi, eks: Digitale trygghetsalarmer • Fokus på hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring • Gyldne måltidsøyeblikk. God mat og hyggelige omgivelser tilpasset den enkelte beboer. Måltidsvariasjon: menyen lages sammen med de eldre. Kjøkken involverer eldre i menyplanlegging, også hjemmeboende. Systematisk ernæringsarbeid • Proaktive tjenester: forebyggende hjemmebesøk. Fysisk trening gjennom frisklivstilbud, treningsgrupper for eldre og individuelt. Miljøbehandlingstilbud i sjukeheim. Systematisk kartlegging og oppfølging for å fange opp tegn på utvikling av sykdom, funskjonstap eller problemer for å komme tidlig i gang med tiltak, både hos hjemmeboende eldre og sykehjem. Bruke ansattes kompetanse i systematisk kartlegging, observasjon og oppfølging • Utvikle et godt ettervern for personer med rus utfordringer • Fokus på tidlig innsats både i forhold til somatikk og psykisk helse/rus (her med fokus på rikspolitisk handlingsplan)
Hvordan måle at vi lykkes og når måla (indikatorer)	• Brukerundersøkelser • Volum på velferdsteknologi, jf. kommuner i Spredningsprosjektet • Ernæringsstatus hos pasientene
Resultatmål 2020	• Arbeids- og aktivitetssenter og bo- og avlastningstilbud er etablert • Felles forståelse for rette omsorgsnivå • Økt antall hjemmeboende som mottar hverdagsrehabilitering • Økt antall hjemmeboende som tar i bruk velferdsteknologi. Rauma kommune skal være ledende på bruk av elektronisk medisindispenser i Spredningsprosjektet • Sluttføre arbeidet knytt til hjelpemiddel (formidling, lager etc.) • Gjennomføring intern opplæring Demens ABC med ca. 40 deltakere • Gjennomføring intern opplæring Velferdsteknologi ABC i hjemmetjeneste • Demensvennlig samfunn- inngå avtale med nasjonalforeningen for folkehelsen/rauma demensforening. • Etablere samarbeid med fastlege om diagnostisering og oppfølging etter diagnose • Videre med fagområdet tvang og makt

Resultatmål 2023	• Fortsette og utvikle samarbeidet med pårørende som ressurs • Dreining fra institusjon til hjemmebasert omsorg – økt volum nederst i omsorgstrappen
Viktigste tiltak 2020	• Plan for rehabilitering • Demensplan • Rutine for brukermedvirkning • Videolegevakt startet opp • Gjennomgang av tjenesteprofil før innleggelse i institusjon
Tiltak senere i planperioden	• Utfordre befolkningen til selv i større gra å ta ansvar for å planlegge for egen alderdom. Informasjonskampanje med fokus på: Tilrettelegge egen bolig, investere i venner og sosialt nettverk ,opprettholde best mulig funksjonsevne gjennom et aktivt liv

3.4 Mål og tiltak ORGANISASJON

Overordna mål – hva ønsker vi å få til	En omstillingsdyktig og kompetent organisasjon som har fokus på riktig bruk av hele omsorgstrappen
Hvordan kan vi lykkes (suksessfaktorer)	• Vi arbeider systematisk for større faglig bredde, tilstrekkelig, kompetent og stabil bemanning • Heltidskultur – redusere ufrivillig deltid • Finne tverrfaglig løsninger på ulike utfordringer (tvers av avdelinger i hele kommunen) • Fortsette med NED (føre til stabil bemanning og beholde kompetanse) • Fokus på selvledelse • Fokus på arbeidsmiljø • Fokus på innovasjon og MOT – Det er lov å gjøre feil
Hvordan måle at vi lykkes og når måla (indikatorer)	• 10 faktor – følge opp handlingsplan • Sykefraværsprosent • Antall vakante stillinger • Gjennomsnittlig stillingsstørrelse • Antall klagesaker (uten medhold) • Avviksrapporter (hver 2. mnd.)
Resultatmål 2020	• Bedre implementering av IK/HMS • Sikre best mulig organisering for å nå våre mål • Fokus på rekrutteringstiltak og fronte kommunen i ulike fora • Større fokus på medarbeiderinvolvering, skape arenaer for å få de gode tankene nedenfra og opp • Videre arbeid knytt til forebygging av vold og trusler om vold
Resultatmål 2023	• Bedre resultat i 10 faktor undersøkelsen enn landsgjennomsnittet • Lavere sykefravær enn landsgjennomsnittet for helse- og omsorg • 85 % andel ansatte med fagutdanning
Viktigste tiltak 2020	• Oppdatere kompetanseplan

	• Vurdere å opprette faste møtepunkt (utover de vi har i dag) på tvers av tjenesteområde og avdelinger • Legge til rette for kompetanseoverføring mellom avdelingene på tvers av avdelinger i hele kommunen • Kompetanseutvikling for ansatte for å møte dagens og morgendagens utfordringer • Etablere/revidere rutiner og felles praksis på tvers av avdelingene • Vurdere organiseringen av ledelsen i helse og omsorg • Resultatet av lederutviklingsprogrammet jobbes videre med
Tiltak senere i planperioden	• Oppdatere kompetanseplan • Fortsette arbeidet med nye arbeidstidsordninger

3.5 Mål og tiltak ØKONOMI

Overordna mål – hva ønsker vi å få til	Kompetent ledelse med fokus på å bruke avsatt ressurser til å skape best mulig tjenester for innbyggerne
Hvordan kan vi lykkes (suksessfaktorer)	• Kompetente ledere • Oppfølging av ledere • Samarbeid på tvers av avdelinger/aktører internt og eksternt • Være innovativ i vår tjenesteutøving, eks: Fokus på de laveste trinna i omsorgstrappen • Bruk av velferdsteknologi etc. • Arbeidstidsordninger tilpasset det beste for pasienten
Hvordan måle at vi lykkes og når måla (indikatorer)	• Økonomirapporter (månedlig) • Ledersamtaler • KOSTRA tall
Resultatmål 2020	• Fortsette med den økonomiske omstillingen. Nærme seg normativt driftsnivå for helse og omsorg
Resultatmål 2023	• Regnskap i balanse med budsjett
Viktigste tiltak 2020	• Videreføring av opplæringen knytt til økonomi (intern) • Kompetanseheving innen kurs og utdanning (ekstern) • Utviklingssamtale • Endring av turnus i de avdelingene en finner dette tjenlig. Eks: Botjenesten
Tiltak senere i planperioden	

4. Innspill til budsjett

4.1 Driftsbudsjettet

(dette gjelder bare endringer i tjenesteområdets ramme eller mellom tjenester innad i rammen når disse er av prinsipiell karakter eller politisk interesse. Beløp i tusen kroner)

Tjeneste	Forslag til endring	2020	2021	2022	2023

5.1 Investeringstiltak

(alle pågående investeringstiltak må budsjetteres med riktig beløp på riktig år. Nye tiltak spilles inn deretter i prioritert rekkefølge)

Ansvar	Pågående investeringsprosjekter	2020	2021	2022	2023
Tjeneste	**Nye investeringsprosjekter**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**

Opplæring for nye kontrollutvalg – møte 2

Valgperioden 2019-2023

Lovgrunnlag - Kommunelov

§ 23-2.*Kontrollutvalgets ansvar og myndighet*

Kontrollutvalget skal påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte

b) et føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak

Lovgrunnlag – Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

§ 3. Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte

b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instrukser og avtaler med revisor

c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

Kontrollutvalgets oppgaver - kunnskapsgrunnlag

- For å ha grunnlag for å utføre oppgavene, er det nødvendig at kontrollutvalget:
  - følger med på den økonomiske utviklingen gjennom året, i tertialrapportene
  - følger med på om rådmannen gjennom året har fulgt lov og forskrift knyttet til budsjett og regnskap, i tertialrapporter og ved budsjettrevisjonen
  - Følger med på at kommunen har en betryggende revisjon, bl.a. ved revisjonens presentasjon av planer og rapporter.

Viktige aktører i økonomistyringen

- Hvordan jobber kommunen for å holde orden i økonomien?
  - Og samtidig yte gode tjenester
- Viktige aktører:
  - Rådmannen
    - Økonomisjef
    - ledergruppa
  - Formannskapet
  - Kommunestyret

Styringsinformasjon

- Får de folkevalgte den informasjonen de ønsker og trenger fra administrasjonen?
- Er det tydelig hva som faktisk er den viktige styringsinformasjonen i kommunen?
- Har kommunen måltall og systematisk vurdering av utviklingen å sammenligne med?
  - Lånegjeld
  - Fondsstørrelse
  - Resultatstørrelse
  - Stemmer utviklingen i regnskapet med planlegging i budsjett?

Kommunestyret skal…

- Fra ny kommunelov:

§ 14-2. *Kommunestyrets og fylkestingets plikter*

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta

a) økonomiplanen og årsbudsjettet

b) årsregnskapene og årsberetningene

c) finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi

d) regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)

e) regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

- Ny regel om finansielle måltall!

Prinsipp for økonomistyringen

- Samordnede og realistiske planer for virksomhet og økonomi
- Ivareta kommunens handleevne over tid
- Årsbudsjettet er bindende
- Regnskapet skal vise all tilgang og bruk av midler
- All bruk av midler skal dekkes inn
- Ikke lån til drift – bare lov til investeringer
- Regler om minimumsavdrag på lån

Administrativ styring gjennom året

- Hvordan jobber administrasjonen internt?
  - Fast rapportering til fra enhetene til rådmann / økonomisjef?
  - Oppfølging av rapporteringen
    - Tar man tak i utfordringer?
    - Blir utfordringer rapportert videre?
    - Endring av budsjett?
    - Endring av tjeneste, organisering?
- Treffer man godt med årsprognose i løpet av året?

Folkevalgt styring gjennom året

- Hvordan er folkevalgte organ involvert?
  - tertialrapporter
  - Budsjettendringer
- Hva rapporterer rådmannen?
- Får rapporteringene konsekvenser?
  - Endret drift
  - Endret budsjett
  - På kort og/eller lang sikt?

Kontrollutvalgets rolle

- Uttalelse til kommunestyret (kopi til formannskapet)
  - Utfører kontroll på kommunestyrets vegne
  - Er regnskapet rett? (Uten vesentlige feil)
  - Bør kommunestyret godkjenne regnskapet
- Sekretariatet legger frem sak til kontrollutvalget
  - Revisjonsberetningen og eventuelt andre opplysninger fra revisor er det viktigste saksgrunnlaget
  - Det varierer hvor mye kontrollutvalgene kommenterer utover godkjenning / ikke godkjenning
- Det er rådmannen som er ansvarlig for regnskapet som blir lagt frem

Nøkkeltall

- Etter ny kommunelov skal kommunestyret vedta
  - finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi
- Sammenligning mellom kommuner:
  - Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Minst 1,75% er en mal for sunn økonomi. (Rauma 2018: 0,9 %)
  - Langsiktig gjeld: I prosent av driftsinntektene. Landssnitt på ca. 97% i 2018 (Rauma 2018: 96,4 %).
  - Disposisjonsfond: I prosent av driftsinntektene. Landssnitt på ca. 10% i 2017 (Rauma 2018: 1,8 %).

Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor revisor innebærer mer enn «å føre tilsyn med» i det det forutsettes at man ved avvik også igangsetter og følger opp tiltak for å bringe forholdet i orden. (Knut Løken, *Kontroll, 1996)*

Veileder

Veilederen er utarbeidet som et praktisk arbeidsverktøy som skal hjelpe kontrollutvalgene og sekretariatene til å gjennomføre påse-ansvaret overfor revisor på en god og trygg måte.

- https://www.fkt.no/nyheter/veileder-kontrollutvalgets-pase-ansvar-overfor-regnskapsrevisor/

Anbefaling fra FKT

- Oppdragsavtale
  - Leveranseomfang
  - Arbeidsform og arbeidsdeling
  - Krav til revisor (kompetanse, honorar, orienteringar etc.)
  - Åpenhetsrapport
    - Ikke et lovkrav, men anbefalt av FKT og NKRF
    - Påse-ansvaret kan bygges på åpenhetsrapporten dersom den gir faktisk innsikt i hvordan revisjonsselskapet sikrer kvalitet, uavhengighet og effektiv revisjon
    - Eksempel på åpenhetsrapport - Møre og Romsdal revisjon IKS, Nettadresse: mrrevisjon.no

Kontrollutvalget har inngått oppdragsavtale med Møre og Romsdal Revisjon IKS. Ny avtale må inngås med Møre og Romsdal Revisjon SA.

§ 24–2. Revisors ansvar og myndighet

- Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov.
- Revisor skal planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk.
- Revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.
- Revisor kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram alle opplysninger, redegjørelser eller dokumenter som han eller hun finner nødvendige for å utføre sine oppgaver. Revisor kan også foreta undersøkelser som han eller hun mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.
- Revisor har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.
- Departementet kan gi forskrift om revisors plikter og kvalifikasjoner, skifte av revisor og begrensninger i revisors taushetsplikt.

§ 24-7. Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor

Revisor skal gi skriftlige meldinger om

a)vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon

b)vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

c)vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen

d)manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik

e)enhver mislighet

f) hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte

g) hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

§ 24-7. Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor (forts…)

Meldinger som nevnt i første ledd skal sendes i nummerte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal han eller hun straks melde fra om det etter første ledd bokstav e. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende et nytt brev til kontroll-utvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

§24-9. Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

NY REGEL I KOMMUNELOVEN!

Påse-ansvaret

Påse at årsregnskap blir revidert på en betryggende måte a) Kvalifikasjonskrav b) Vandel c) Uavhengighet d) Kvalitetskontroll-systemet i revisjonsforetaket	**Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet** Orientering i hht. fasene i revisjonsarbeidet a) planleggingsfasen b) interimsfasen c) årsoppgjørsfasen d) etterlevelsekontroll	**Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med** a) bestemmelser som følger av lov og forskrift, herunder kommunal revisjonsskikk (GKRS) b) kontrakt, instrukser eller avtaler med revisor

1. Påse at årsregnskapet blir revidert på enn betryggende måte

a) Kvalifikasjonskrav
   - Egenerklæring om utdanning, praksis og etterutdanning

b) Vandel
   - Egenerklæring om system for vurdering av tilsettes vandel

c) Uavhengigheit
   - Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor

d) Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket
   - Eksterne kvalitetskontrollrapportar
   - Beskrivelse fra revisor om intern styringsstruktur og kvalitetskontrollsystem

2. Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet

a) Orientering fra planleggingsfasen
   - Revisjonsplan

b) Orientering fra interimsfasen
   - Status i forhold til revisjonsplanen

c) Orientering fra årsoppgjørsfasen
   - Resultater fra revisjonsarbeidet

d) Orientering om etterlevelseskontroll
   - Risiko- og vesentlighetsvurdering
   - Skriftlig uttalelse til kontrollutvalget

3. Påse at revisjonsarbeidet foregår i overensstemmelse med lov, forskrift etc.

a) Sekretariatet innhenter
   a) Revisjonsberetning
   b) Administrasjonen sin vurdering av samspillet med revisor
   c) Revisor sin oppsummering etter gjennomført revisjon.

b) Vurdering av revisjonsarbeidet med hensyn til kontrakt, avtaler og eventuelle instrukser

Kontrollutvalgets påse-ansvar

- Kontrollutvalget har de to siste årene behandlet sak: **Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for revisjon – revisjonsåret xxx** (jf. sak 28/19, i møte 12.9.2019)
- Saken oppsummerer de forholdene som ligger i kontrollrollutvalgets påse-ansvar.

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2019-1539/06
Arkiv: 210
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 29.11.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 43/19	Kontrollutvalget	10.12.2019

RAUMA KOMMUNE. TERTIALRAPPORT NR. 2 2019

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar tertialrapport 2. tertial 2019, sammen med økonomisjefens muntlige redegjørelse til orientering.

Saksopplysninger

Med hjemmel i kommunelova § 46 nr. 8, har Kommunaldepartementet gitt **Forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner).**

I § 10 i Forskrifta går det frem at administrasjonssjefen gjennom budsjettåret skal legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter i tråd med vedtatt årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen finner rimelig grunn til å tru at det kan oppstå store avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret legges frem forslag til nødvendige tiltak. Rapporteringen skal minimum skje to gonger pr. år jf. merknad til paragraf 10.

I § 11 går det frem at det skal gjøres endringer i årsbudsjettet når dette blir vurdert som nødvendig. Det er kommunestyret selv som skal vedta de nødvendige endringene i årsbudsjettet.

I § 12 går det fram at oversiktene skal inneholde inntekter, utgifter, avsettinger og bruk av avsettinger og bygge på samme grunnlag som vedtatt årsbudsjett.

Etter økonomireglementet til Rauma kommune skal tertialrapporten inneholde informasjon om følgende:

- Måloppnåelse
- Økonomi, drift og investering
- Sykefravær
- Politiske saker eldre enn tre måneder
- HMS og Internkontroll
- Finansforvaltning
- Andre vesentlige avvik

Som vedlegg til tertialrapporten skal Rauma Energi sin tertialrapport vedlegges.

Vedlagt følger:

- Rådmannens saksframlegg til kommunestyret «Tertialrapport 2. 2019» med vedlegg.
- Rådmannens saksfremlegg til kommunestyret «Budsjettjustering nr. 3 2019

VURDERING

Kontrollutvalget skal før årsregnskapet skal behandles i kommunestyret, avgi en uttalelse til kommunestyret, med kopi til formannskapet. For at kontrollutvalget skal kunne komme med en uttalelse til årsregnskapet, så er det nødvendig at kontrollutvalget følger med på den økonomiske utviklingen gjennom året. Samt følger med på om rådmannen gjennom året har fulgt lov og forskrift knyttet til budsjett og regnskap. Dette er årsaken til at kontrollutvalget får denne saken til behandling, selv om kommunestyret allerede har behandlet rapporten

Kommunestyret vedtok rådmannen sin innstilling:

> *Tertialrapport nr. 2 tas til orientering*
>
> *Rådmannen bes iverksette ytterligere tiltak og innføre innkjøps- og stillingsstopp for å komme i balanse*

Rådmannen skriver at prognosen er et netto merforbruk på anslagsvis 14 millioner kroner. Tiltak vedtatt i februar er hovedsakelig satt i kraft, men mange tiltak får ikke ønsket/full effekt i 2019, skriver rådmannen.

Videre skriver rådmannen at Rauma kommune allerede driver relativt kostnadseffektiv, og viser da til Kommunebarometeret.

Rådmannen skriver at helse og omsorg har møtt på nye store utfordringer innen botjenesten, som er mye av årsaken til merforbruket.

På investeringsområdet blir det i sum mindre investeringer enn i opprinnelig plan.

For detaljer vises det til rådmannens saksfremlegg med tertialrapport som følger vedlagt. Sykefravær, HMS og internkontrollrapport, oppfølging av politiske vedtak eldre enn 3 mnd. som ikke er gjennomført, er også rapportert i rådmannens tertialrapport. I tillegg inneholder tertialrapporten rapport om finansforvaltning. Som vedlegg til tertialrapporten følger Kommunebarometeret 2019 Rauma endelig og økonomirapport fra Rauma Energi AS.

I finansrapporten fremkommer det at et «normalt» rentenivå, som ligger om lag 2 prosent poeng over dagens nivå vil gi en økning av kommunes rentekostnader med 8,2 millioner kroner, som belaster driftsregnskapet. Det fremgår av rapporten at det i dette ligger risikoen. Rådmannen skriver at dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, så vil også rente og avdragsbelastingene (finansutgifter) bli lavere.

I samme kommunestyremøte som tertialrapporten ble behandlet, ble det også behandlet en budsjettjusteringssak. Denne følger også vedlagt. I saken legges det til grunn økte skatteinntekter, og lavere renteutgifter på til sammen 6,1 millioner kroner. Rådmannen skriver at dette gir rom for justeringer av rammer fordelt til drift, men dette vil ikke kunne dekke hele det varslede merforbruket.

Slik sekretariatet vurdere det, så rapporteres det i forhold til de krav som ligger i lov, forskrift og Rauma kommunes økonomireglement.

Jane Anita Aspen
daglig leder

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Formannskapet	30.10.2019	81/2019
Kommunestyret	14.11.2019	104/2019
Arbeidsmiljøutvalget		

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Mette Rye	**Sakstype:** Politisk sak	19/2156

Tertialrapport nr. 2 2019

14.11.2019 Kommunestyret
KS - 104/2019 VEDTAK:

Tertialrapport nr. 2 tas til orientering.

Rådmannen bes iverksette ytterligere tiltak og innføre innkjøps- og stillingsstopp for å komme i balanse.

Innstillingen enstemmig vedtatt

Tidligere gjennomførte behandlinger:
30.10.2019 Formannskapet
FS - 81/2019 VEDTAK:

Tertialrapport nr. 2 tas til orientering.

Rådmannen bes iverksette ytterligere tiltak og innføre innkjøps- og stillingsstopp for å komme i balanse.

Innstillingen enstemmig vedtatt

Rådmannens innstilling:

Tertialrapport nr. 2 tas til orientering.

Rådmannen bes iverksette ytterligere tiltak og innføre innkjøps- og stillingsstopp for å komme i balanse.

Saksopplysninger:

I hht kommuneloven og gjeldende økonomireglement skal det rapporteres til kommunestyret
på måloppnåelse og utviklingen innen økonomi, gjelds-og finansforvaltning, sykefravær, oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd, HMS og Internkontroll, evt. andre vesentlige avvik. I hovedsak vil måloppnåelse innenfor det økonomiske området rapporteres i årsrapport. I tertialrapporten vurderes løpende drift og investering

Problemstillinger

Prognosen er et netto merforbruk på anslagsvis 14 millioner kroner. Tiltak vedtatt 19. februar er i hovedsak satt i kraft. Mange tiltak får ikke ønsket/full effekt i 2019, men er i gang og får full effekt først i 2020.

Rauma kommune driver allerede relativt kostnadseffektivt. I henhold til Kommunal Rapport sitt kommunebarometer er vi blant de 48 mest kostnadseffektive kommunene i landet. Det er alltid mulig å drive litt mer effektivt, men det krever litt mer å finne nye tiltak.

Faktagrunnlag

Rapporteringen baserer seg på opplysninger i regnskap pr august 2019, IK HMS statistikk, sykefraværstatistikk, rapport fra lederne, rapport fra gjeldsforvalter, SSB`s kvartalstatistikk og endelige KOSTRA tall.

Vurderinger

Det skaper utfordringer med budsjett og økonomiplan 2020-2023 at vi nå ser et vesentlig merforbruk i drift også i 2019. På investeringsområdet blir det i sum mindre investeringer enn i opprinnelig plan. Et tiltak er derfor at låneopptaket for 2019 tilpasses et redusert investeringsbehov.

I tjenesteområdet Helse og omsorg, har reduksjon av 7 kortidsplasser fått effekt fra sommeren, og ny turnus i Helsehuset har også god effekt fra april. Imidlertid har området møtt nye store utfordringer innen botjenesten som er mye av årsaken til merforbruket. Det arbeides med tiltak for å dempe ressursbruken, blant annet effektive turnuser.

I Helse og velferd er de fleste tiltak gjennomført, noen i større grad og enkelte med mindre effekt i 2019 enn planlagt. På dette tjenesteområdet er derfor tiltakene samlet sett i rute,

men også de møter nye kostnadsøkninger innenfor bl.a. legetjenesten og barnevern i inneværende år. Av tiltak gjennomført på skole i 2019 er redusert gruppeinndeling i barneskolen i Måndalen og en todeling ved Vågstranda skole satt i kraft fra høsten 2019. Som det fremgår av Kommunebarometeret så er netto utgifter til grunnskolen i 2018 (korrigert for utgiftsbehovet) i Rauma litt lavere enn gjennomsnittet. Barnehagekostnadene i kommunen er også ganske lave målt mot resten av landet. Dette til tross for at Rauma har en spredt struktur med flere små enheter. Innenfor skole og barnehage er handlingsrommet fremover nokså begrenset av pedagog og bemanningsnormer. Strukturtiltak er dermed gjenstående tiltak om en skal gjøre ytterligere tiltak i disse to sektorene for å møte nedtrekket i rammeinntekter knyttet til nedgang i barnetall. Når det gjelder skole, så viser vi til budsjett 2020 og forslag til tiltak der. Når det gjelder barnehage, så er det ikke kapasitet i øvrige barnehager, i år eller neste år, som muliggjør strukturtiltak. Dersom prognosene med hensyn til barnetall slår til, vil struktur være mulig tiltak også på barnehageområdet.

Til tross for at de største tiltakene er iverksatt på Utbygging, er prognosen også her et merforbruk. For Kultur, administrasjon og Kirke forventes områdene å gå i balanse i 2019.

Av tiltak vedtatt 14.02.2019 som ikke blir realisert i 2019, er reduserte kostnader til tjenesteytingsavtalen med Kirkelig Fellesråd knyttet til kirkegårdsdrift, samt reduserte kostnader til politisk styring og kontrollorgan.

Gjeldsrapport:

Brutto gjeld er 900 millioner kroner, mens netto gjeld er om lag 612 mill.kr. Ved årsskiftet var netto gjeld 97,5% av brutto driftsinntekter, mot 91,8% i kommunegruppen og 82% for landet.

375 millioner (41,67% av låneporteføljen) forfaller i sin helhet på 1 års sikt. 478 millioner er finansiert i verdipapirmarkedet. Dette gir oss en vesentlig lavere rentekostnad, men en høyere refinansieringsrisiko. Vi vurderer allikevel denne risikoen for lav.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Endring i 2019-2023 plan perioden
Renter	-12 172	-13 985	-13 885	-16 068	-16 500	-19 800	-22 500	-25 200	-9 132
Avdrag	-17 130	-19 120	-20 552	-24 000	-24 200	-25 800	-27 300	-28 250	-4 250
sum	**-29 302**	**-33 105**	**-34 437**	**-40 068**	**-40 700**	**-45 600**	**-49 800**	**-53 450**	**-13 382**

Rauma kommune har hatt et svært høyt investeringsnivå de siste fire årene, mer enn de fleste kommuner i landet. Siden vi i mange år forut for denne perioden, betalte mer i avdrag enn minimumsavdrag, har vi klart å tilpasse det høye investeringsnivået inn i driftsregnskapet med en relativt gradvis opptrapping i avdrag. Vi hadde en del å gå på i forhold til minimumsavdrag. Nå er denne bufferen brukt opp, og låneopptak over 25 millioner kroner per år, får langt større effekt på minimumsavdrag enn vi har sett i siste periode

Det er viktig å planlegge for å redusere låneopptakene videre i årene fremover.

Konklusjon

Budsjettet må justeres. Det er ikke er tilstrekkelig disponible midler til å dekke all forventet merforbruk, og ytterligere tiltak må iverksettes.

Vedlegg:
Tertialrapport 2 tertial-2019
Kommunebarometeret 2019 Rauma endelig
Økonomirapp Rauma Energi 20190831

Tertialrapport 2-19

Pr. 31.08.2019

Rauma kommune

Ålesund – Romsdal

Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

NASJONALPARK-KOMMUNE

INNHOLD

1. Rapportering på måloppnåelse 3
2. Rapportering sykefravær 9
3. HMS – og Internkontroll: Rapportering på registrerte avvik 10
4. Økonomirapportering 11
5. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd 15
6. Finansforvaltning 16
7. Andre vesentlige avvik 20

Tertialrapporten skal i følge økonomireglementet inneholde:

1. Måloppnåelse
2. Økonomi, drift og investering
3. Sykefravær
4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd
5. HMS og internkontroll
6. Finansforvaltning
7. Andre vesentlige avvik

1. Rapportering på måloppnåelse

Overordna visjon og strategier

Rauma kommunes overordnede styringsdokument er samfunnsplanen. Gjeldende samfunnsplan for Rauma kommune ble vedtatt i kommunestyret 13.12.2018. Dette er en revidert versjon av plana som ble vedtatt i 2013.

Visjonen ligger fast: Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

Kommunens visjon er hele Raumasamfunnets visjon.
• Visjonen ble for første gang vedtatt i kommuneplanen 2006.
• Visjonen skal ha god forankring lokalt og er godt profilert eksternt.
• Visjonen skal være inkluderende for alle som bor eller besøker Rauma.
• Visjonen setter ingen krav til bestemt adferd og holdninger fra enkeltmennesker – bare at vi setter pris på omgivelsene våre.
• FNs bærekraftsmål skal være styrende for kommunens arbeid.

Planen har «Vekst og utvikling» som hovedambisjon konkretisert til

- 200 nye innbyggere
- 200 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger fram til 2030

De fem hovedstrategiene for å nå disse målene er:

- Samferdsel og regionale ambisjoner
- Tilflytting og attraktivitet
- Næringsliv og arbeidsplasser
- Lokal samfunnsutvikling og lokaldemokrati
- Miljø og folkehelse

Samfunnsplanens handlingsprogram konkretiseres i økonomiplanen og årsbudsjettet. Det juridisk bindende vedtak på bevilgninger er gitt i årsbudsjett, det første året i økonomiplanperioden.

Kommunestyret har en viktig rolle når det gjelder prioritering av kommunens økonomiske ressurser inn mot de 70 kommunale tjenestene/funksjonen, samt å gi tydelige politiske mål og føringer for hvordan tjenesteproduksjonen skal foregå.

Totalt er det vedtatt 14 overordna mål for den kommunale virksomheten
- 4 mål for økonomistyringen
- 4 mål for organisasjonsutviklingen
- 2 mål for tjenesteutvikling
- 4 mål for samfunnsutviklingen

Noen rapporteres på tertialvis og enkelte er naturlig å behandle årlig.

Økonomi:

Overordna mål	Rauma skal ha en bærekraftig kommunal økonomi			
Mål	Rauma kommune skal gå med overskudd hvert år	Ha reserver til å tåle renteøkning og uforutsette hendelser	Netto finansutgifter skal være rimelige og forsvarlige	Driften skal være kostnads-effektiv
Hvordan lykkes	Alle enheter må tilpasse driften til tildelt budsjett-ramme	Sette av til disposisjonsfond	Økte låneopptak må finansieres med innsparinger i driften	Kostnader må synliggjøres og sammenlignes i alle tjenester
Hvordan måle	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Netto finanskostnader i prosent av brutto driftsinntekter	Produksjons-indekser fra TBU
Status 2018	0,9%	1,8% (12,1 mill)*	3,8%	108,6 (2017 tall)
Ambisjon 2022	Minimum 1,75 %	30 mill.kr.(4,7%)	Maksimum 5 %	Over 110
Resultatmål 2019	0,0 %	0,0% (avsetning)	4 %	111

* hvorav disp. fond knyttet til Flyktning var 4,1 mill. pr. 31.12.2018.

Måloppnåelse innenfor det økonomiske området rapporteres i årsrapport. bortsett fra

Økonomiplanen 2019-22 er lagt opp i hht målene, dog er det ikke funnet rom for avsetning til disposisjonsfond. KOSTRA tall for 2018 viser at vi er innenfor måloppnåelse på netto finanskostnader, men ikke på netto driftsresultat. Kommentar fra kommunal rapport på disposisjonsfondet: «Rauma har litt penger på disposisjonsfond, men det er ganske lite om det blir behov for å håndtere en økonomisk krise.» Netto driftsresultat var, når en korrigerer for havbruksfondet og tilskudd beredskap, faktisk negativt: -1,7% av driftsinntektene i fjor, mot at Teknisk beregningsutvalg anbefaler + 1,75%. Dette er et faresignal, og vesentlig svakere enn «landet utanom Oslo», der netto driftsresultat var 2,2 prosent av brutto driftsinntekter etter rapporteringa per juni. Siden 2015 har vi også ligget under produktivitetsmålet vårt, målt ved teknisk beregningsutvalg. Men vi er blant de 48 beste kommunene på enhetskostnader i Kommunal Rapport sitt Kommunebarometer jfr oversiktstabellen i vedlagt endelig rapport.

Økonomi

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter	2,9	1,5	-1,7	338	1,6	4,4	3	2,5	2,2
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter	0	1,4	0,6	361	3	5,8		2,1	1,9
DRIFTSMARGIN: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter	2,8	2,4	0,4	265	2	10,1	3,1	3,2	2,9
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter	1	2,2	5,1	350	12,1	28	1,4	1,3	1,9
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år	2,6	1,2	2,9	88	0,7	10,1	3,8	3,4	4,1
GJELD: Netto renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	57	87	69	348	39	-9,2	2,5	1	1,8
GJELD: Endring i renteeksponert gjeld siste år	17,4	31	-18,3	16	3,2	-16,6	1,8	1	6
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag	-0,4	0,2	0,2	138	0,4	-1,8	4,5	4	3,8
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter	21	30	32	413	15	5,7	1,8	1	1
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år	68	76	63	85	69	43	3,4	2,8	4,1
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	6	5,5	5,7	296	5,9	0,8	3,6	3,5	3,6

Kostnadsnivå

5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	12897	13299	13587	82	14947	12566	5,2	4,8	4,9
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	0	0	0		0	16634	0	0	0
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	8499	7986	8023	54	9069	7421	4,3	4,9	5,1
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	1365	1407	1696	78	2478	881	5,4	5,3	4,7
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2921	3359	2834	256	2703	825	3,7	3,3	3,3
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2397	2493	2718	173	2937	1971	4,8	4,6	4,1
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	3984	3476	4062	128	4739	3183	4,2	4,5	4,6

Samfunn:

Overordna mål	Rauma kommune skal være attraktiv kommune i vekst			
Mål	Rauma skal ha befolkningsvekst	Rauma skal ha næringsvekst	Rauma skal ha boligvekst	Rauma skal tilhøre den beste halvdelen av landets kommuner
Hvordan lykkes	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan
Hvordan måle	Årlig befolkningsvekst	Årlig antall arbeidsplasser	Årlig boligbygging	Rangering i NHO's Kommune-NM
Status 2018	7.487	3.478	21	124. plass
Ambisjon 2022	7.700	3.567	70 totalt i økonomiplan-perioden	100
Resultatmål 2019	7.525	3.385	17	115
1.kvartal 2019	7502			
2.kvartal 2019	7 486			144

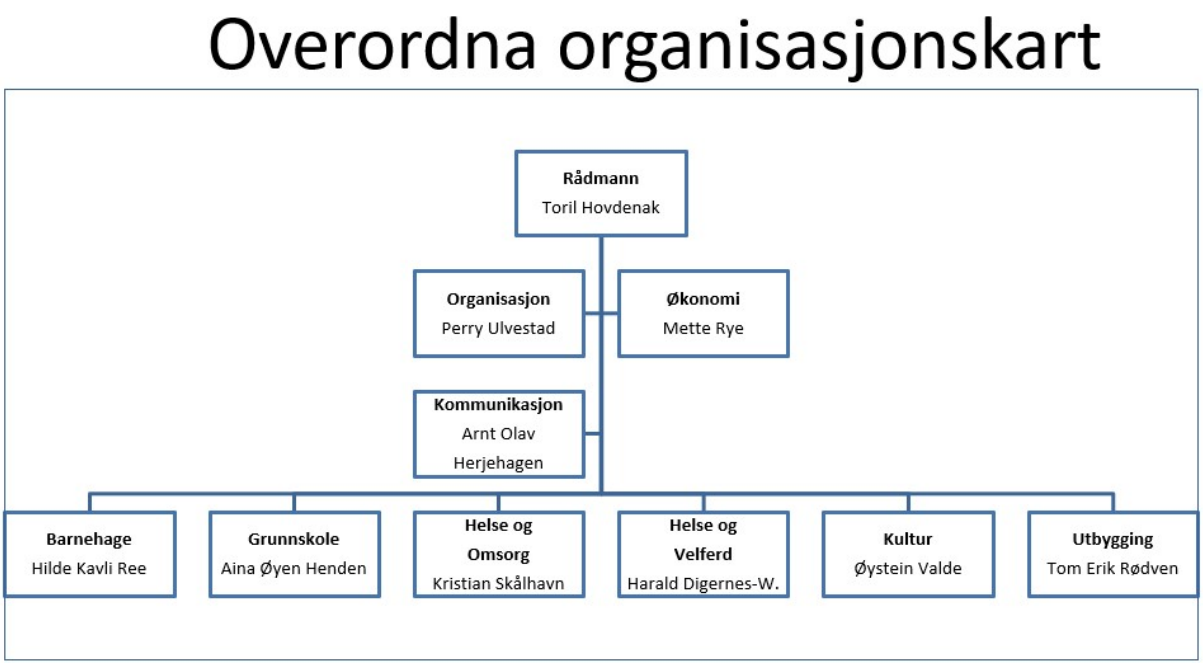
SSB sin statistikk for folketall pr 2. kvartal viser at vi er redusert med 1 person siden årsskiftet, og er 7487 innbyggere. Det var en netto innflytting på -12 personer og et negativt fødselsoverskudd reduserte folkemengden med 17 personer i første halvår. Imidlertid var det en netto innvandring på 28 personer som gjorde at vi opprettholdt folketallet sammenliknet med inngangen til året. Det ser noe vanskelig ut å skulle nå befolkningsmålet.

NHO sitt kommunebarometer basert på 2018 tall viser en forbedring totalt og på alle områder.

	Total	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	kompetanse	Kommuneøkonomi
2017	192	106	287	233	125	232
2018	124	88	103	230	121	224
2019	144	86	129	209	176	219

Vi fikk en bedre plassering på Næringsliv, men nådde ikke målet om styrket plassering totalt i Kommune NM. Det var særlig på arbeidsmarked og kompetanse vi har hatt en dårligere utvikling, selv om vi her ligger under snittet i Norge når det gjelder arbeidsledighet.

Kommuneorganisasjonen :

Mål for kommuneorganisasjonen

Utfordringsbildet for kommuneorganisasjonen er mange de nærmeste årene:

- Økonomisk omstilling vil utfordre kommuneorganisasjonen. Samtidig må ansattes kompetanse mobiliseres
- Gode ledere på alle nivå er avgjørende for å lykkes både i forhold til økonomistyring, omstilling, ansatte, tjenestene og brukerne
- Ny teknologi er på veg inn på stadig flere områder. Velferdsteknologi er ett eksempel på dette, men digitalisering griper inn i innbyggerkontakt og tjenesteproduksjon i stadig større grad og på flere områder i årene som kommer
- Sykefraværet har i flere år ligget på et for høyt nivå. I 2018 var det på veg ned, men har nå gått noe opp igjen.

Overordna mål	Rauma kommune skal være en profesjonell og framtidsretta organisasjon å jobbe i			
Mål	God ledelse	Kompetente medarbeidere	Lavt sykefravær	Heltid
Hvordan lykkes	Lederutvikling og lederoppfølging	Rekruttere, utvikle og mobilisere ansattes kompetanse mot oppgavene	Økt innsats og egen satsing på årsakene til sykefraværet	Organisere virksomheten basert på hele stillinger
Hvordan måle	Faktor 5 – Mestringsorientert ledelse	Faktor 4 – Bruk av kompetanse	Samla sykefravær Visma HRM – BI	Tilsette heltid av totalt antall tilsette
Status 2017	3,6	4,1	9,0 %	40 %
Status 2018	3,8	4,2	7,6 %	42 %
Resultatmål 2019	3,9	4.2	6,0 %	42 %
Ambisjon 2022	4,2	4.3	5,0 %	50 %

Målene for god ledelse og kompetente medarbeidere er knyttet til kommunens score på den såkalte 10-faktorundersøkelsen. 10-faktor er KS' nyeste medarbeiderundersøkelse og ble gjennomført for første gang i Rauma høsten 2016. Undersøkelsen ble fulgt opp av tilsvarende undersøkelse høsten 2018.
God ledelse på alle nivåer med evne til å mobilisere kompetente medarbeidere til effektiv tjenesteproduksjon i god dialog med brukerne, er den overordna utfordringa for den kommunale organisasjonen.
God ledelse er en sentral faktor i arbeidet med å redusere sykefraværet. Rauma kommune er derfor med i NED satsingen til KS og NAV. Denne satsingen har som målsetting å styrke deltakerne/lederne i mestringsorientert ledelse og forebyggende innsats.

Det er gjennomført lederutviklingsprogram som har hatt som mål å etablere effektive ledergrupper med teamledelse innenfor alle tjenesteområder. Det er også etablert en felles plattform for ledelse i hele kommunen

Når det gjelder økt andel heltid gjennomføres det i samarbeid med tillitsvalgte en gjennomgang og omlegging av arbeidstidsordningene innen turnusvirksomhetene. Hensikten er bl.a å kunne tilby ansatte større stillinger.

2. Rapportering sykefravær

<u>Visma BI</u> – intern fraværsstatistikk fra HRM modulen

Sykefraværet gjelder for første tertial 2019 slik at det omhandler samme periode som tertialrapport 2018. Det er elektroniske fraværsregistrering både for egenmeldinger og sykemeldinger fra lege.

	01.05.18 – 31.08.18	**01.05.19 – 31.08.19**
Fravær alle virksomheter	**7,21 %**	**8,80 %**
Legemeldt fravær alle	6,58 %	8,69 %
Egenmeldt fravær alle	0,64 %	0,11 %

Legemeldt og egenmeldt fravær fordelt på tjenesteområder

	01.01.18 – 30.04.18	**01.01.19 – 30.04.19**
Stab	2,46 %	0,73 %
Kultur	0,25 %	2,74 %
Barnehage	13,15 %	12,75 %
Skole	4,15 %	4,40 %
Helse og velferd	2,11 %	6,22 %
Helse og omsorg	9,81 %	12,98 %
Utbygging	5,98 %	5,27 %

Sykefraværet i 2019 viser en økende tendens i forhold til samme periode i 2018 for de fleste tjenesteområder. Helse og omsorg har en større økning mens barnehage har en tendens til reduksjon i sykefraværet. Det er det legemeldte langtidsfraværet som utgjør hovedtallene i statistikken. Ambisjonen vår er et sykefravær på 6% og i samarbeid med KS og NAV er Rauma sammen med fem andre kommuner i fylket med på en større satsning for å redusere sykefraværet. I Rauma er barnehagesektoren og helse og omsorg særlige satsningsområder i denne «NED satsningen». I satsningen vektlegges mestringsorientert ledelse, forebygging og oppfølging av sykemeldte ute på avdelingsnivå. Prosjektet skal bidra til å holde sykefraværsarbeidet høyt og kontinuerlig på agendaen i kommunen. Vi har også utarbeidet og kommunisert nye rutiner for tettere oppfølging av sykemeldte.

3. HMS – og Internkontroll: Rapportering på registrerte avvik

Gode prosedyrer og rutiner er en forutsetning for kvalitetssikring av tjenester, tilsatte og miljø. Gjennom et samspill mellom ledere og arbeidstakere kan vi skape trygge, forutsigbare, forsvarlige og stimulerende rammer som gir grunnlag for bedre tjenester, inkluderende arbeidsmiljø og høynet effektivitet. I 2016 oppgradert vi IKHMS modulene for kvalitetshåndtering i Sharepoint for lettere å kunne vedlikeholde prosedyrene, og for å kunne forbedre avvikshåndteringen. Det viser seg likevel at vi må ha et kontinuerlig fokus på forbedringsarbeid, prosedyrer og lukking av avvik. Dette vil få særlig oppmerksomhet i 2019. Det viser seg at mange iverksetter tiltak uten å lukke selve avviket i portalen. Dermed kvitteres ikke avviket ut og det gis heller ikke elektronisk tilbakemelding til den som har meldt avviket.

Internkontroll med hjemmel i kommunelovens § 23. Meldte og lukka avvik IK 2. tertial 2019 sammenholdt med tilsvarende periode 2018:

	2. tertial 2018		**2. tertial 2019**	
Område	**Meldte**	**Lukka**	**Meldte**	**Lukka**
Stab/Støtte	6	5	1	1
Barnehage	2	1	1	1
Skole	2	1	0	0
Helse og velferd	10	10	9	3
Helse og omsorg	75	67	76	26
Kultur	12	12	5	0
Utbygging	5	2	9	1
SUM	**112**	**98**	**101**	**32**

HMS Helse, miljø og sikkerhet med hjemmel i Arbeidsmiljølova. Registrerte avvik 2. tertial 2019
For tilsvarende periode 2018 viser rapporten kun tre tjenesteområder:

	1. tertial 2018		**1. tertial 2019**	
Område	**Meldte**	**Lukka**	**Meldte**	**Lukka**
Stab/Støtte	1	1	1	1
Barnehage	-	-	1	0
Skole	-	-	0	0
Helse og velferd	-	-	2	0
Helse og omsorg	31	9	31	26
Kultur	-	-	0	0
Utbygging	2	2	2	1
SUM	**33**	**12**	**37**	**28**

4. Økonomirapportering

Driftsoversikt pr. 2. tertial – prognose på 14 mill. i netto merforbruk

- Dersom budsjettet ikke justeres, og/eller ytterligere tiltak ikke iverksettes er vurderingen av status pr. 2. tertial, hensyn tatt periodiseringer og forventet utvikling fremover, en netto prognose på et merforbruk på 14 mill.kr totalt.
- Ca. 70% av utgiftene er lønnsutgifter. Det er et vesentlig merforbruk i lønnskostnader sammenliknet med periodisert budsjett.
- Når det gjelder de variable lønnskostnader så ligger disse 3,2% under nivået i samme periode i fjor, men reduksjonen forventet i budsjett var høyere, slik at det er et merforbruk på 11% sammenliknet med budsjett.

Fast lønn har et merforbruk pr. august i forhold til budsjett på 2,37% og ligger 5% over samme periode i fjor. Sum lønnskostnader ligger 7% over budsjett mot 9% i forrige tertialrapport og 4% over samme periode i fjor (når en trekker i fra refusjoner). Det tyder på en positiv utvikling.

I prognosen er det hensyntatt et mindreforbruk på 6,1 mill. i forhold til budsjett på finansområdet:

- Skatteinngangen inkl. utjevning ventes å gi en merinntekt på ca. 4 millioner kroner. Dette er beheftet med usikkerhet men er en nasjonal trend. Siste store skattemåned er i november, mens siste inntektsutjevning er i februar 2020.
- Eiendomsskatteinntektene ventes 1 mill. over budsjett.
- Netto premieavvik ventes om lag som budsjett.
- Netto rentekostnader ventes om lag 1 mindre enn budsjett.

Risiki:

- At inntektutjevningen kan redusere skatteinntektene
- Prognosen avhenger også noe av fortsatt høye kraftpriser

Kommentar resultat sektornivå:

	Regnskap hittil	Periodebudsjett inkl. endring	Avvik hittil	Ny prognose	I fjor samme periode	Årsbudsjett inkl. endring
ALLE	8 465 921	-1 940 664	10 406 585	14 127 000	-8 926 380	0
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	3 355 977	2 602 785	753 192	200 000	2 764 696	4 333 000
SENTRAL ADMINISTRASJON	16 811 589	16 369 858	441 731	0	17 309 943	25 533 575
KULTUR	11 248 532	10 900 252	348 280	0	10 846 296	14 961 755
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	3 229 500	2 944 000	285 500	0	3 231 000	5 696 000
BARNEHAGE	39 741 738	38 093 758	1 647 981	1 050 000	37 027 067	58 575 850
SKOLE	64 777 878	64 637 381	140 497	180 000	63 350 445	105 127 644
HELSE OG VELFERD	33 089 063	33 640 705	-551 642	650 000	28 615 959	45 666 600
HELSE OG OMSORG	133 444 540	123 709 031	9 735 508	16 297 000	134 807 853	174 200 376
UTBYGGING	807 841	1 013 589	-205 748	1 850 000	1 133 324	46 397 674
FINANSOMRÅDE	-298 040 738	-295 852 024	-2 188 714	-6 100 000	-308 012 964	-480 492 474

Politisk styring og kontroll, venter et merforbruk på møtegodtgjørelser og faste godtgjørelser. Tiltak i henhold til KS 05/2019 av 19.02.2019 knyttet til punkt 2 . redusert politikergodtgjørelse blir ikke realisert i 2019.

Administrasjon, Kultur og Kirke ventes å balansere mot budsjett i 2019. Administrasjon har holdt 2 årsverk vakante for å klare rammen, og må levere redusert kvalitet og kvantitet i enkelte tjenester som følge av dette. Noe av arbeidet er også veltet over på andre tjenesteområder.

Flere områder har utfordringer med å holde rammen. Innenfor barnehageområdet ventes et merforbruk i hovedsak knyttet til tilskudd til private barnehager og i en økning i vedtak om styrkingstiltak. Det er vanskelig å ta dette inn igjen på grunn av pedagog og bemanningsnorm, og i tillegg har området 282 000 for lite i budsjett internhusleie.

Utbygging har et forventet merforbruk på 1,6 mill. kr. hvorav 650.000,- er knyttet til vintervedlikehold der spredte snøfall ga store kostnader. I tillegg er en feilberegning i budsjett til renhold. Det er også en vesentlig risiko for at en ikke når budsjetterte inntekter på oppmåling, byggesak og utslipp. Det er et merforbruk på 350.000,- innen brannvesen ut over det som ble styrket i juni møtet, samt et overforbruk på kirkegårdsdrift på 220.000,- som følge at kostnaden ved leveransene i tjenesteytingsavtalen er høyere enn midler som er stilt til disposisjon. Dette er dermed et tiltak som vi ikke har klart å realisere. De har ikke klart å redusere som planlagt på vei. Øvrige tiltak knyttet til inntil 1,4 årsverk i vakanse, er iverksatt.

Innenfor Helse og velferd er de fleste tiltak som beskrevet av vedtak 19.02.2019 gjennomført, noen i større grad (100% stilling ruskonsulent, i stedet for 50% pga bortfall av tilskudd) og enkelte med mindre effekt i 2019 enn planlagt (bemanning hjelpepersonell legesenter). På dette tjenesteområdet er tiltakene i rute, men også de møter nye kostnadsøkninger innenfor bl.a. legetjenesten og barnevern i inneværende år.

Helse og omsorg er den største sektoren med de største økonomiske utfordringene, og dermed er det naturlig at det vies ekstra omtale av denne sektoren.

Helse- og omsorg varsler et merforbruk på 16,3 millioner kroner. Status er at det er gjort et godt stykke arbeid så langt, men en netto kostnadsøkning i botjenesten på 8-9 millioner kroner er viktigste årsak til at de ikke kommer i mål i 2019.

Rammen i 2019 er på 174 millioner kroner. Dette er en knapp ramme, og faktisk en realnedgang i forhold til rammen i 2018.

Utfordringen illustreres av tabellen nedenfor. Dagens ramme på 174 millioner kroner er 23 millioner kroner lavere enn prisjustert regnskap for 2018.

	Regnskap 2018	Per.b(end) 2018	Avvik(per.) 0	Buds(end) 2019
340 HELSE OG OMSORG	192.370	172.044	20.327	174.200

Riktignok var regnskap 2018 hele 20 millioner kroner over budsjett, og endelig analyse fra Telemarkforsking viser at dette også er ca 20 mill.kr. mer enn normert forbruk. Det er krevende å skulle ta ned igjen et slikt økt nivå på kort tid, særlig innen denne sektoren der endringer av turnuser er svært tidkrevende.

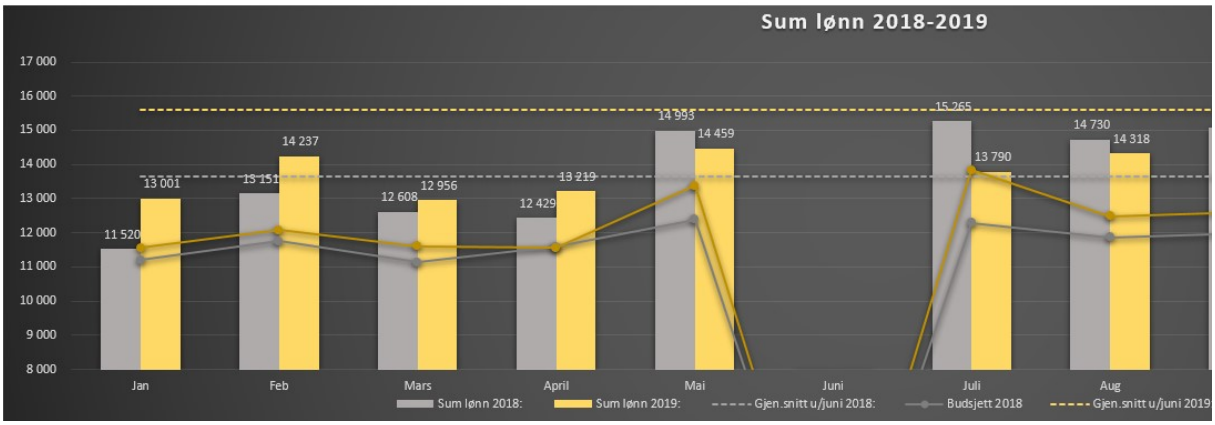
Dersom drifta i 2018 ble videreført uten tiltak, kun pris- og lønnsvekstjustert, ville forbruket i 2019 blitt på 197,6 millioner kroner. Dagens prognose er på 190 millioner kroner. Allerede her ser vi en innsparing på 7,6 millioner kroner. Dersom en også trekker i fra den uforutsette veksten i

botjenesten på 8,7 million kroner, så synliggjøres at kostnadsnivået i øvrige deler av tjenesten er redusert med 16 millioner kroner, noe som er en imponerende innsats.

Vi må likevel utfordre sektoren til en videre effektivisering, da nivået fortsatt ligger over det en kan forvente. Sektorens forventede behov i 2019 i henhold til inntektssystemet er en ramme på ca 178 millioner kroner. Vi bør bestrebe å justere rammen til dette nivået.

Status i tiltaksarbeidet i Helse og omsorg er:

- reduksjonen av 7 kortidsplasser på institusjon fungerer. Pr. dato har vi 7 ledige korttidsplasser i tillegg til de 7 vi vedtok å ta ut av drift i fra sommeren av. Vi har også klart å redusert antall langtidspasienter i korttidsavdelingen fra 7 til 3 (skal egentlig ikke være langtidspasienter her) .
- det er innført en ny turnusordning med 14 timersvakter i institusjon hver 4. helg fra april (med unntak av demensavdelingen). Dette er en viktig kvalitetsheving for brukerne, som reduserer antall deltids-stillinger og gir færre å forholde seg til for beboere. Samtidig gir det positive effekter for økonomi og ledelse.
- Det er plassert medisindispenser hos to brukere. Dette tiltaket har redusert antall besøk fra 150 til 4 besøk pr. mnd bare på disse to brukerne. Her arbeides det med videre utrulling.
- Det har vært en vesentlig reduksjon i vikarbruk og ekstrahjelpskostnader og sum lønnsutgifter ligger under fjoråret.

Det er imidlertid sterk vekst i kostnadene i botjenesten. Dette skyldes økte behov og økt antall brukere. Behovene er lovpålagt og må håndteres. Tiltak her er endring av turnus. Refusjon for ressurskrevende brukere vil øke, men egenandelene er allikevel høy, og området ventes å gå 8,7 millioner kroner over budsjett i 2019.

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk oversikt drift viser også en forbedring i brutto driftsresultat fra i fjor. Netto driftsresultat og regnskapsmessig resultat er en del verre, på grunn av en tidligere innbetaling av avdragene i år enn i fjor, noe som vil jevne seg ut over året.

Avviket fra budsjett viser 8% høyere inntekter men 9% høyere driftsutgifter og et samlet avvik på ca. 5 millioner kroner fra budsjett.

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Avvik i %	Oppr.budsjet	Regnskap i fjor
Brukerbetalinger	16 087 242	16 116 452	0 %	16 116 452	16 590 776
Andre salgs- og leieinntekter	45 963 198	43 466 477	6 %	44 476 810	41 635 369
Overføringer med krav til motytelse	44 618 365	28 752 134	55 %	24 687 134	35 617 015
Rammetilskudd	164 155 341	164 405 000	0 %	168 931 000	164 496 757
Andre statlige overføringer	10 360 460	4 929 434	110 %	6 751 973	13 308 632
Andre overføringer	2 098 335	-		-	795 165
Skatt på inntekt og formue	130 270 762	126 787 824	3 %	126 021 024	122 222 695
Eiendomsskatt	23 299 172	21 450 000	9 %	21 150 000	19 162 201
Andre direkte og indirekte skatter	2 925 774	3 000 000	-2 %	1 917 000	19 195
Sum driftsinntekter	439 778 649	408 907 322	8 %	410 051 394	413 847 806
Lønnsutgifter	242 081 774	225 541 180	7 %	219 913 271	231 089 849
Sosiale utgifter	56 792 342	53 710 687	6 %	52 527 404	56 344 572
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	82 052 094	75 165 659	9 %	67 681 134	75 872 218
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	44 771 473	39 587 824	13 %	41 782 054	38 643 620
Overføringer	30 820 156	25 130 168	23 %	24 972 585	28 938 855
Avskrivninger	-	-		-	7 979
Fordelte utgifter	-32 182 445	-30 724 615	5 %	-	-27 277 136
Sum driftsutgifter	424 335 393	388 410 904	9 %	406 876 448	403 619 958
Brutto driftsresultat	**15 443 256**	**20 496 418**	**-25 %**	**3 174 946**	**10 227 847**
Renteinntekter og utbytte	14 682 631	14 392 380	2 %	7 392 380	8 121 600
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-		-	-
Mottatte avdrag på utlån	69 186	133 333	-48 %	133 333	78 176
Sum eksterne finansinntekter	14 751 817	14 525 713	2 %	7 525 713	8 199 776
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	9 145 957	10 174 133	-10 %	10 341 533	5 761 587
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-		-	-
Avdrag på lån	23 874 540	24 000 000	-1 %	13 920 000	3 326 040
Utlån	67 141	133 333	-50 %	133 333	107 376
Sum eksterne finansutgifter	33 087 638	34 307 467	-4 %	24 394 867	9 195 003
Resultat eksterne finanstransaksjoner	**-18 335 821**	**-19 781 753**	**-7 %**	**-16 869 153**	**-995 227**
Motpost avskrivninger	-	-		-	7 979
Netto driftsresultat	**-2 892 565**	**714 664**	**-505 %**	**-13 694 207**	**9 240 599**
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		-		-	
Bruk av disposisjonsfond	600 000	1 226 000	-51 %	-	-
Bruk av bundne fond	2 187 254	-		-	187 026
Sum bruk av avsetninger	2 787 254	1 226 000	127 %	-	187 026
Overført til investeringsregnskapet	600 000	-		-	-
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-		-	-
Avsatt til disposisjonsfond	-	-		-	-
Avsatt til bundne fond	2 337 174	-		-	501 245
Sum avsetninger	2 937 174	-		-	501 245
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	***-3 042 485***	***1 940 664***		***-13 694 207***	***8 926 380***

Investeringsregnskapet:

Økonomiske oversikter	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 2A - investering	pr. august	pr. august	pr. august	pr. august
Investeringer i anleggsmidler	42 173 463	62 420 400	78 050 000	107 275 529
Utlån og forskutteringer	1 690 000	4 666 667	4 666 667	34 296 104
Kjøp av aksjer og andeler	2 357 974	1 266 667	1 266 667	4 032 216
Avdrag på lån	1 696 300	-	-	1 722 372
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsetninger	-	13 000 000	13 000 000	-
Årets finansieringsbehov	47 917 737	81 353 734	96 983 334	147 326 221
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	-	43 994 667	54 933 333	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	375 091	13 000 000	13 000 000	-
Tilskudd til investeringer	18 000 000	13 176 667	13 466 667	177 936 000
Kompensasjon for merverdiavgift	4 949 639	8 130 000	12 576 667	18 208 788
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	5 710 270	1 548 667	1 593 333	1 978 870
Andre inntekter	-	146 667	146 667	-
Sum ekstern finansiering	29 035 000	79 996 667	95 716 667	198 123 658
Overført fra driftsregnskapet	600 000	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	-	1 266 667	1 266 667	2 100 000
Sum finansiering	29 635 000	81 263 334	96 983 333	200 223 658
Udekket/udisponert	-18 282 737	-90 400	-0	52 897 437

Investeringsnivået ligger under budsjett, og naturlig nok vesentlig lavere enn i fjor. I følge kommunal rapport er det få kommuner som har hatt høyere investeringer de siste årene enn Rauma kommune. Det er ikke meldt om vesentlige avvik fra planlagte prosjekt, men enkelte justeringer og forskyvinger.

Endringsbehov investeringsbudsjett:

Det er forslag til enkelte mindre økninger av investeringsbudsjettet, men totalt sett vil justeringen medføre et redusert lånebehov i 2019 i forhold til opprinnelig budsjett. Prosjektene omtales og behandles i budsjettjusteringssaken.

5. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd

- Aktivitets- og arbeidstilbud for personer utenfor det ordinære arbeidsmarkedet – under planlegging
- Permanent botilbud barn og unge – ombyggingsarbeid lokaler utsatt til 2020
- Ombygging Åndalsnes sjukeheim for voksne – tidspunkt avklares ifbm Budsjett og økonomiplan for 2020-2023
- Framtidig lokalisering av brannstasjon – avklaring i egen sak
- Skole Måndalen – avklaring i budsjett og økonomiplan 2020-2023
- Etablering av interkommunal legevaktsamarbeid – under planlegging

6. Finansforvaltning

Av kommunens økonomireglement går det fram at det skal rapporteres på finansforvaltning ved tertialrapportering. Det skal rapporteres på:
- Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
- Kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansavtaler
- Kommunens langsiktige finansielle aktiva.

I tillegg vurderes om forvaltningen er i tråd med gjeldende Finansreglement:

Krav i gjeldende reglement	Status
Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet	OK
Kommunen kan ha hele sin låneportefølje på flytende rente. Normalt vil rentebindingstid være 3 år. Enkelt-rentebindinger kan være lengre	OK
Gjeldsporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, men slik at likviditetsrisiko / refinansieringsrisiko begrenses	OK
Enkeltlån skal ikke utgjøre mer enn 40% av den samlede gjeldsporteføljе	OK
Lån kan tas opp som avdragsfrie lån	OK
Gjennomsnittlig løpetid på lånene (tid til forfall) bør være mer enn ett år	OK
Låneforfallene må fordeles slik at årlige avdrag kan betales	OK

Rauma kommune har ingen langsiktige finansielle aktiva per 31.08.19. Rauma kommune har all ledig likviditet plassert i bank, pr. august. 104,7 mill.kr.

Vår hovedbankforbindelsen er Sparebank1 SMN. Rentebetingelsene på bankinnskuddene er knytt til et påslag på NIBOR.

Vi har liten/ingen kostnader ved at vi har høy likviditet. Faktisk er innskuddsrenten høyere enn lånerenten på de flytende rentene.

Total gjeld er 899,7 mill.kr pr. utgangen av august, som er en økning på 25,1 mill.kr. siden rapporteringen etter 1. tertial 2019. Hvorav et kort likviditetslån på 50 mill.kr som ble innbetalt i sin helhet 2. september. I tillegg kommer et lån i RKKAS på 13,7 mill. som vi betjener over Kulturbudsjettet.

Av de 900 mill.kr. er 47,5 mill. videreformidlingslån, og ca. 166 mill. er knyttet til selvkostområdene, ubrukte lånemidler og rentekompensasjons-ordninger. I tillegg har vi et utlån på 89 mill.kr.
Netto gjeld som belaster driftsregnskapet med rentekostnader er dermed om lag 612 mill.kr. pr. august.

Lån pr august	899 675 230
Videreformidlingslån	47 544 590
Rentekomp	**37 709 364**
Ubrukte lånemidler	38 895 202
VARFS	89 526 558
Utlån	88 024 990
RKKAS	13 763 080
Netto gjeld	**611 737 606**

Største enkeltlån er på 130 mill.kr som er 15% av samlet gjeld, og er et obligasjonslån med fast 1,4% rente som forfaller i september 2020.

Vi har fem lån i verdipapirmarkedet på til sammen 478 mill.kr. I tillegg kommer ett lån i Kommunalbanken på sertifikatvilkår på 127 millioner kroner som forfaller i januar 2020. Av de 5 verdipapirmarkedslånene er to obligasjonslån på tilsammen 230 mill. mens tre er sertifikatlån som må refinansieres i år, hvorav et av disse var et likviditetslån på 50 mill.kr som ble innbetalt i sin helhet 2. september.

41,67% av låneporteføljen er i et marked der hele lånet forfaller i sin helhet på 1 års sikt og må refinansieres. Dette gir oss en vesentlig lavere rentekostnad, men en høyere refinansieringsrisiko. Vi vurderer allikevel denne risikoen for lav, da kommunesektoren anses som en trygg og solid betaler. Skal markedet tørke inn på dette området, så må det oppstå alvorlige økonomiske ubalanser i verden. Det er etter hvert mange kommuner som bruker dette markedet. Resten av gjeldsporteføljen er ordinære lån. Se vedlegg for detaljer. Vi bruker Bergen Capital Management som forvalter og rådgiver på gjeldssiden.

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	480 371 470	53,39 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	374 816 520	41,66 %
Sum rentebinding	**855 187 990**	**95,06 %**
Flytende rente (p.t. vilkår)	44 487 240	4,94 %
SUM	**899 675 230**	**100,00 %**

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	480 371 470	53,39 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	419 303 760	46,61 %
SUM	**899 675 230**	**100,00 %**

Andelen flytende rente er 47% (rentebinding under ett år). Andelen fast rente er på 54% mot 55%, i 1. tertial 2019. I vedtatt finansreglement er det tillatt å ha hele porteføljen i flytende rente, men rentene ventes å øke, så vi har en relativt høy andel fastrentebindinger.

Gjennomsnittlig rente er nå på 1,73% opp fra 1,68% i første tertial og 1,54 ved årsskiftet. Rentenivået er økt noe i markedet med vi har også økt gjennomsnittlig kapitalbinding rentebindingstiden som gir økte rentekostnader.

Dette har redusert vår rentesensitivitet: Ett prosentpoengs økning i renten vil gi oss 4,1 mill. kr. i økte driftskostnader mot 4,4 millioner kroner ved årsskiftet, og 6,1 mill.kr. i januar 2018.

Likevel vil et «normalt» rentenivå, som ligger omlag 2 prosentpoeng over dagens nivå gi en økning av våre rentekostnader med 8,2 millioner kroner, som belaster driftsregnskapet. I dette ligger risikoen.

Nøkkeltall	31.08.2019	01.01.2019	Forklaring
Total lånegjeld	**Kr. 899 675 230**	Kr. 818 289 746	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	**1,44 ÅR**	1,36 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier.
Vektet gjennomsnittsrente	**1,73 %**	1,54 %	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.
Kapitalbinding	**2,76 ÅR**	2,93 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringrisiko har porteføljen alt annet like.

Markedskommentar fra vår gjeldsforvalter:

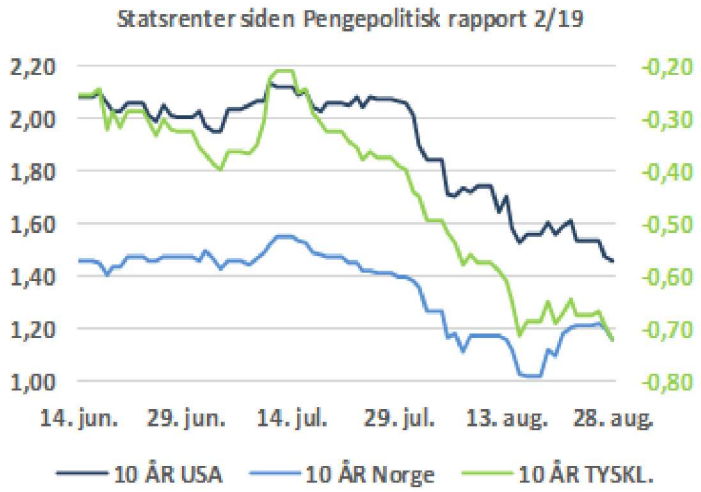
Markedskommentar pr. august 2019

På rentemøtet 15. august besluttet Norges Bank å holde styringsrenten uendret på 1,25 prosent. Vurderingen var at utsiktene og risikobildet tilsier at neste renteøkning på 0,25 prosentpoeng kommer i løpet av høsten. Norges Bank la blant annet vekt på at oppgangen i norsk økonomi fortsetter om lag som lagt til grunn. Den underliggende prisveksten har vært litt lavere enn anslått. Tilspissingen av handelskonfliktene og den økte usikkerheten om Storbritannias forhold til EU kan dempe veksten ute og her hjemme. På den annen side kan en svakere krone bidra til høyere prisvekst fremover. Samlet er ny informasjon vurdert slik at renteutsiktene for den nærmeste tiden er lite endret siden Pengepolitisk rapport 2/19. Det er indikert en gradvis økning videre til i underkant av 1,75 prosent innen utgangen av 2022. Usikkerhet om virkningen av en høyere rente taler uansett for å gå varsomt frem. Det bør likevel bemerkes at Norges Bank har gjort en skjønnsmessig vurdering (usikkerhet om utviklingen internasjonalt), og at særnorske forhold (valuta, etterspørsel, inflasjon og oljeinvesteringer) tilsier isolert sett en høyere styringsrente. Årets annonserte renteøkninger kommer derfor høyst sannsynlig med mindre vi får en kollaps i internasjonal økonomi (se avsnitt 2 og figur). Globalt har

rentene falt kraftig siste månedene (se figur). 10 års amerikansk stat er nå på 1,50 % og 10 års tysk stat er på -0,70 %, til sammenligning ligger 10 års norsk stat på 1,15 % (se figur). Det er sammenheng mellom statsrenten og forventning til fremtidig styringsrente, slik at en fortolkning kan være at styringsrenten flater ut på ca. 1,25 % frem i tid.

Det er mange risikofaktorer som kan påvirke den globale veksten fremover, blant annet eskalering av handelskrig mellom USA og Kina, (dempet vekst, økt inflasjon og økte renter), usikkerhet rundt BREXIT, redusert risikoappetitt fra investorer (pga. handelskrig og normalisering av pengepolitikk), svekket vekst i USA (går for fullt på lånte penger, men det forventes fortsatt ekspansiv finanspolitikk og Kongressen har gått med på å suspendere gjeldstaket), stigende inflasjon, økt geopolitisk uro (bred politisk usikkerhet som er vanskelig å «kvantifisere» for markedene og som det kan ta lang tid å få avklaring på) og sist men ikke minst usikkerhet rundt hvorvidt land som Tyrkia, Hellas og Italia kan og vil betale og får refinansiert sin statsgjeld til akseptable vilkår. Den amerikanske sentralbanken har siden 2015 hevet renten 9 ganger, og markedet mener nå at rentetoppen er nådd. Ut fra markedsprisene er det nå over 70 prosent sannsynlighet for 3 rentekutt av 0,25 % innenfor 6 måneder.

Faktiske fastrenter for kommunal sektor er nå på 1,70 %, 1,75 %, 1,80 %, og 2,00 % for 3, 4, 5 og 10 års løpetider. Renten kan nå bindes i inntil 10 år under dagens PT rente i Kommunalbanken på 2,15 %. Lengre rentebindinger bør vurderes på den delen av gjeldsporteføljen som er renteeksponert. For kortere rentebindinger anbefales 12 måneders FRN sertifikat. Et marginpåslag på 0,00 % mot 3 mnd. nibor er gunstig sett opp mot historisk utvikling (nibormargin) på 3 måneders sertifikatlån. Ved å velge et FRN sertifikat kommer en gunstig ut dersom ikke renteøkningene fra Norges Bank blir like rask som annonsert (se avsnitt 2). De annonserte renteøkningene er allerede priset inn i dagens 12 måneders fastrente sertifikat på ca. 1,75 prosent.

Se også vedlagt finansrapport fra Bergen Capital Management for detaljer rundt porteføljen.

Kommentar til gjeldsnivået:

Sentrale finansielle nøkkeltall. I prosent av brutto driftsinntekter 2016-2018. Kilde: KOSTRA (Konsern)

	Rauma			K-gr. 11	Landet
	2016	2017	2018	2018	2018
Brutto driftsresultat	2,8	2,4	0,4	1,3	2,0
Netto driftsresultat	3,4	2,4	0,9	1,5	2,6
Finansutgifter	2,4	3,2	3,3	4,3	4,1
Disposisjonsfond	0,7	1,2	3,3	7,3	10,8
Netto lånegjeld	86,4	114,8	97,5	91,8	82,0

For å sammenlikne oss med andre kommuner er det KOSTRA som gjelder, og tabellen over viser endelige tall pr juni 2019.

Denne tabellen fra Telemarkforsking, viser at netto gjeld (fratrukket videreformidlingslån, utlånet på 60 mill. til Rauma energi, og ordinære ubrukte lånemidler) er pr. utgangen av 2018 tilsvarende 97,5 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er over nivået på kommunegruppen vår og landet. Det er vesentlig over anbefalt nivå, men lavere enn i fjor.

Det er viktig å planlegge for å redusere låneopptakene videre i årene fremover. Dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, vil også rente og avdragsbelastningen (finansutgifter) bli lavere.

Kommunal rapport sin kommentar var: «Investeringsnivået har vært meget høyt i Rauma de fire siste årene. Knapt noen andre kommuner har investert så mye»

Siden vi i mange år forut for denne perioden, betalte mer avdrag enn minimumsavdrag, har vi klart å tilpasse det høye investeringsnivået inn i driftsregnskapet med en relativt gradvis opptrapping i avdrag. Vi hadde en del å gå på i forhold til minimumsavdrag.

Nå er denne bufferen også brukt opp, og låneopptak over 25 millioner kroner per år, får langt større effekt på minimumsavdrag enn vi har sett i siste periode. Vi ser at det er rom for, og foreslår derfor å redusere det budsjetterte låneopptaket i 2019 til de 27 millioner som er tatt opp til nå

7. Andre vesentlige avvik

Det er ikke rapportert om andre vesentlige avvik.

Kommunal Rapport

KOMMUNEBAROMETERET 2019

ENDELIG UTGAVE | juli 2019

Rauma

47 % av nøkkeltallene er forbedret siste år

211. plass justert for inntektsnivå | Fylke: nr. 20 | Gruppe: nr. 28

ANNONSE

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010–2019

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nøkkeltallene alene	189	239	277	321	242	248	236	306	357	217
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	145	220	263	315	201	234	205	281	323	211
Grunnskole	117	103	46	52	76	65	39	146	114	196
Pleie og omsorg	78	203	309	243	214	317	197	397	274	184
Barnevern	371	371	398	407	376	317	203	169	347	149
Barnehage	298	352	387	365	336	394	398	389	370	244
Helse			320	251	143	96	126	220	367	274
Sosial	401	267	283	313	232	297	270	74	177	174
Kultur		136	226	238	246	240	242	304	295	215
Miljø og ressurser	103		51	13	197	73	256	152	113	165
Saksbehandling			361	379	199	213		43	42	233
Vann og avløp			60	38	311	201	164	272	125	99
Økonomi	265	262	267	229	260	316	404	393	423	373
Kostnadsnivå		98	8	20	21	193	147	78	81	48
Nøkkeltall i bruk i barometeret	47	69	110	116	127	123	126	141	152	151
Antall kommuner rangert totalt	429	429	429	429	428	428	428	426	423	422

Fra barometeret ble etablert i 2010 og fram til 2012 var det en utviklingsfase der innholdet ble vesentlig utvidet og endret. Fra 2012 og framover har det i et stort perspektiv vært forholdsvis små endringer fra år til år.

Tabellen over viser utviklingen i antall nøkkeltall, og hvor mange kommuner som har blitt rangert. I 2019-utgaven er det 14 nye nøkkeltall i forhold til 2018-utgaven.

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nøkkeltallene alene				323	276	260	291	236	284	217
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger				322	255	232	267	205	253	211
Grunnskole				72	119	120	106	167	61	196
Pleie og omsorg	78	56	137	112	127	132	192	336	216	184
Barnevern					343	261	224	115	227	149
Barnehage						402	381	364	410	244
Helse	1	358	213	394	265	110	125	169	353	274
Sosial	1	1	1	4	235	280	246	79	167	174
Kultur	120	209	135	315	139	241	181	251	246	215
Miljø og ressurser		94	153	224	307	196	232	201	191	165
Saksbehandling	237	336			254	240	339	112	203	233
Vann og avløp	27	25	3	40	21	40	64	74	58	99
Økonomi				268	224	223	374	367	411	373
Kostnadsnivå					1	1	159	45	49	48
Nøkkeltall i bruk i barometeret	47	69	110	116	127	123	126	141	152	151
Antall kommuner rangert totalt	429	429	429	429	428	428	428	426	423	422

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2019-barometeret. Plasseringene vil derfor *avvike* fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

Vær oppmerksom på at det for noen nøkkeltall som er i bruk nå, ikke finnes ti års historikk. Denne tabellen er derfor aller mest relevant for de siste fire-fem årene.

Hovedanalyse – endelig utgave 2019

Rauma havner på en 211. plass i den endelige utgaven av Kommunebarometeret 2019 fra Kommunal Rapport. Da har vi justert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er omtrent som de økonomiske forutsetningene tilsier. Ser vi bare på nøkkeltallene og ignorerer økonomiske forutsetninger, er kommunen på en 217. plass. Samlet sett er nøkkeltallene til Rauma omtrent som normalen i Kommune-Norge.

Andelen lærere som oppfyller kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk har økt nasjonalt de siste årene. 78 prosent av norsklærerne, 69 prosent av matematikklærerne og 57 prosent av engelsklærerne oppfylte i 2018 kompetansekravene. En del lærere i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matematikk i kommunen mangler fordypning ifølge statistikken. De beste kommunene ligger på 97 prosent. På ungdomsskolen oppfyller 62 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk i Rauma nye krav til fordypning i fagene.

Nasjonalt har 74,5 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil.

Av dem som bor på sykehjem, har 81,6 prosent omfattende pleiebehov landet sett under ett, per 2018. Andelen øker klart over tid. Det indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjemsplass.

Det er anslått nasjonalt at fire av fem over 80 år på sykehjem har en grad av demens. Antallet skjermede plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Snittet per 2018 ligger på 39,7 prosent. Kommunen har en middels andel skjermede plasser. I Rauma tilsvarer antall plasser i skjermet enhet for demente 44 prosent av antallet over 80 som faktisk bor på sykehjem. Denne dekningsgraden er omtrent som for ett år siden.

Fra 2020 vil kommunene få en lovpålagt plikt til å ha et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens. Mange kommuner har dette for en større eller mindre andel av målgruppa. Bare 155 kommuner har rapportert tall for dette til Helsedirektoratet. I disse kommunene er det i snitt hver fjerde hjemmeboende med demens, som har vedtak om dagtilbud. 29 prosent av hjemmeboende med demens i Rauma har vedtak om dagaktivitetstilbud. Det er omtrent på snittet for de kommunene vi har tall for.

Nasjonalt har andelen saker i barnevernet som tar mer enn 3 måneder å behandle, gått litt ned også i fjor. I snitt overholder kommunene nå den normale saksbehandlingsfristen i lovverket i 88 prosent av sakene. Andelen fristbrudd er halvert på noen få år, og har aldri vært lavere. Andelen saker i Rauma som tar mer enn 3 måneder å behandle er middels. Kan kommunen bli bedre? Sett de fire siste årene under ett, er statistikken middels.

Bemanningen i de kommunale barnehagene i Rauma er litt over middels. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå ble bemanningen -15,62 prosent dårligere i fjor. Det er et betydelig kutt. Hva skjedde med kvaliteten?

Andelen av barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage, fortsetter å øke nasjonalt. Snittet er nå 82,8 prosent. Det er den høyeste andelen som er målt. I Rauma går 79 prosent av barna med minoritetsbakgrunn i barnehage, ifølge tallene. Det er midt på treet målt mot resten av landet. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

I årets kommunebarometer har vi tre nøkkeltall for utslipp av klimagasser. Tallene viser at utslippene i alle tre kategorier har gått tydelig tilbake de siste årene. Rauma slipper ut 5129 kilo klimagasser per innbygger (målt i CO2-ekvivalenter). Dette er et relativt lavt utslipp.

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. Nytt av året er at en del kommuner får inntekter fra Havbruksfondet. Denne utbetalingen er trukket fra, for å gi et bedre bilde av den langsiktige, løpende driftssituasjonen. Nasjonalt ble korrigert netto driftsresultat på 1,6 prosent i 2018. For dette nøkkeltallet kan det være viktigere å se på kommunens eget resultat, enn hvordan man klarer seg mot resten av landet.

Korrigert netto driftsresultat var -1,7 prosent i fjor. Teknisk beregningsutvalg anbefaler en pluss på 1,75 %. Målt over de siste fire årene har driften så vidt gått i pluss. Egentlig bør marginen vært bedre enn dette. Rauma har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond, men det bør nok bli større for å kunne være en solid buffer i regnskapet. Har kommunestyret vedtatt et mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være? Netto renteeksponert gjeld i kommunen er omtrent dobbelt så høy som landsgjennomsnittet, målt mot brutto driftsinntekter. Investeringsnivået har vært meget høyt i Rauma de fire siste årene. Knapt noen andre kommuner har investert så mye.

Kommunebarometeret 2019 i et nøtteskall

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder.

Litt forenklet kan vi si at vi måler Norges beste kommune. Første rangering ble publisert i 2010. 2019-barometeret inkluderer 151 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier.

Kommunal Rapport har alt ansvar for vekting, vurderinger og eventuelle feil i framstillingene. Vi har forutsatt at kommunene har rapportert korrekt. I noen få tilfeller har vi fjernet data som har framstått som mistenkelige. I de tilfellene står kommunen uten data.

Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge, for å bidra til en mer opplyst lokaldemokratisk diskusjon.

Kommunebarometeret er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære av andre - basert på hvor nær kommunens målbare resultater er kommunene med best resultat. Barometeret er heller ikke en konkurranse i å drive billigst, uten hensyn til tjenestene.

Det er viktig å huske på at det kan finnes gode forklaringer bak en svak tabellplassering, og at tilfeldigheter kan spille en rolle – spesielt i mindre kommuner. Viktigere enn tabellplasseringen er om kommunen har fått bedre eller dårligere nøkkeltall det siste året. Vi publiserer en forbedringsskår, som viser nøkkeltall som har blitt bedre minus nøkkeltall som har blitt dårligere, justert ut fra hvor stor vekt nøkkeltallet har i barometeret.

Vil du lese mer om kildene som er brukt? Gå til denne artikkelen: http://kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2019/metode. Der kan du også finne linker til Kostra-tabellene som er brukt som hovedgrunnlag i barometeret.

Grunnskole

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste fire år	41	42	42	98	41	44	4,3	4,4	4,2
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste år	41	43	43	99	42	44	3,3	4,5	4,2
FRAFALL: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år	74	79	73	249	75	88	3,9	4,6	3,2
NP 5. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år	32	29	29	184	31	19,5	3,5	4	4
NP 8. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år	7,3	7,5	9,2	109	10,3	6,1	4,7	4,9	4,2
NP 9. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år	3,1	3,5	4,4	69	5,9	3	5,6	5,3	4,7
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1.-7. trinn	62	68	74	221	73	97	3	3,2	3,6
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8.-10. trinn	44	71	62	310	73	100	2	3,8	2,6
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 1.-7. trinn	94	100	98	147	95	100	3,1	6	4,7
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 8.-10. trinn	100	100	93	312	96	100	6	6	3
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år	87	87	86	318	91	95	3	2,8	2,4
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år	87	86	85	169	86	90	4,3	4	3,3
FYSISK AKTIVITET: Elevtimer per år 5.-7. trinn	76	76	76	331	99	150	1	1	1
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn, snitt siste fire år	4,6	3,6	4	75	5,2	2,3	4	5	4,5
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn, snitt siste fire år	10,2	9,4	8	96	9,2	4,9	3,3	3,5	4,2
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn, snitt siste fire år	11,5	9,3	8,9	115	10,1	5,5	3,2	4,1	4,2
LEKSEHJELP: Andel elever 1.-4. trinn som har leksehjelp	14,2	14,9	17,6	189	15,8	66	3,2	3,4	3,6
LEKSEHJELP: Andel elever 5.-7. trinn som har leksehjelp	18,1	11,8	21	249	30	88	2,6	2	2,7
LEKSEHJELP: Andel elever 8.-10. trinn som har leksehjelp	0	0	0	232	8,5	59	1	1	1

Grunnskole

Nasjonalt har karakterene på 10. trinn økt jevnt og trutt de siste årene. At valgfag ble med i beregningsgrunnlaget fra 2014-15, har bidratt til høyere karakterer på 10. trinn. Resultatene nasjonalt er forbedret i fem år på rad. Karakterene på 10. trinn i Rauma har vært ganske bra de siste fire årene, målt mot resten av Skole-Norge.

Nasjonalt har andelen elever som har fullført videregående med bestått innen fem år, økt de siste årene. Snittet er nå på 75 prosent. Andelen elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående i løpet av fem år, er nå på 73 prosent.

29 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av tre) på nasjonale prøver. Det er en god statistikk målt mot resten av landet.

På 8. trinn ligger 9,2 prosent av elevene på det nederste mestringsnivået (av fem nivåer). Det er nær de beste kommunene.

Fra 8. til 9. trinn vil normalt andelen på laveste mestringsnivå bli halvert fra 8. trinn. I Rauma har 4,4 prosent ligget på laveste nivå de siste årene. Snittet er på 5,9 prosent.

Andelen lærere som oppfyller kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk har økt nasjonalt de siste årene. 78 prosent av norsklærerne, 69 prosent av matematikklærerne og 57 prosent av engelsklærerne oppfylte i 2018 kompetansekravene. En del lærere i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matematikk i kommunen mangler fordypning ifølge statistikken. De beste kommunene ligger på 97 prosent.

På ungdomsskolen oppfyller 62 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk i Rauma nye krav til fordypning i fagene.

Ifølge Elevundersøkelsen sier 86 prosent av elevene på 7. trinn i Rauma at de trives godt. Andelen er litt under snittet på 91 prosent.

85 prosent av elevene på 10. trinn sier at de trives godt. I Norge er snittet 86 prosent.

I mange år økte andelen elever som fikk spesialundervisning på nasjonalt nivå, før det kom et par år med nedgang. Nå får 5,2 prosent av elevene på 1. - 4. trinn spesialundervisning. Andelen elever med spesialundervisning er nesten tre ganger så høy på 10. trinn som på 1. trinn. Andelen elever i småskolen i Rauma som får spesialundervisning, 4 prosent, er lavere enn i veldig mange andre kommuner. Andelen er omtrent som for ett år siden.

På 5.-7. trinn får 8 prosent av elevene i Rauma spesialundervisning. Det er under landsgjennomsnittet på 9,2 prosent. De som ligger lavest er på 4,9 prosent eller lavere.

På ungdomsskolen får 8,9 prosent av elevene i Rauma spesialundervisning. Snittet for landet ligger på 10,1 prosent.

På landsbasis har 15,8 prosent av elevene i småskolen leksehjelp. I Rauma får 17,6 prosent av elevene i småskolen leksehjelp. Landsgjennomsnittet ligger på 15,8 prosent, mens kommunene som tilbyr dette i størst omfang, ligger på minst 66 prosent.

På 5.-7. trinn gis leksehjelp til 29,6 prosent når vi ser Skole-Norge under ett. På dette trinnet i Rauma er det litt færre som får leksehjelp enn snittet i Skole-Norge.

8,5 prosent av elevene på ungdomsskolen i Skole-Norge får leksehjelp. I kommunen er det ingen som får leksehjelp på ungdomsskolen, ifølge statistikken.

Pleie og omsorg

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning	74	76	74	262	75	84	3,4	4	3,3
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov	90	90	100	1	82	97	4,9	4,8	6
DEMENS: Andel plasser i skjermet enhet, målt mot beboere på sykehjem over 80 år	39	44	44	207	40	91	3,6	3,9	3,7
KORTTIDSPLASSER: Andel av opphold på sykehjem som er korttidsopphold	7,4	8,2	14,2	249	17	39	1,2	1,4	2,8
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem	21	26	31	205	34	63	2	2,6	3,1
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem	20	18	35	83	25	61	2,9	2,6	4,2
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc	100	100	100	1	88	100	6	6	6
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet til hjemmeboende med demens, målt mot antall hjemmeboende med demens	0	40	29	160	28	61		4,4	3,6
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år	3,5	3,5	5,5	165	5,4	13,5	2,7	2,7	3,5
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	4,1	3,7	3,8	235	4,8	10,7	2,8	2,5	2,6
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iverksettes innen 15 dager	92	99	88	400	95	100	2,4	5,4	1
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb.	376	221	30	119	128	0	1,5	2,5	5,4
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år	51	49	50	194	46	72	4,4	4,3	3,8
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år	2,9	5	4,2	146	5,8	14,5	2,2	3,1	2,7
BEMANNING: Årsverk av geriatrisk sykepleier per 1.000 innb. over 80 år	3,9	3,2	2,8	318	11,8	28	1,4	1,1	1,1
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringing, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon	9,1	11	22	252	28	57	2	2,2	3
BISTAND: Andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i arbeid og studier	81	79	75	262	77	98	3,9	3,8	3,2
BISTAND: Andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i fritidsaktiviteter	46	44	41	355	60	86	2,5	2,3	2
BISTAND: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere	15,5	14,5	13,9	108	11,4	23	4,5	4,3	4

Pleie og omsorg

Nasjonalt har 74,5 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil. I Rauma har 74 prosent av de ansatte fagutdanning. I de beste kommunene er andelen minst 83,8 prosent. Andelen er litt lavere nå enn for ett år siden.

Av dem som bor på sykehjem, har 81,6 prosent omfattende pleiebehov landet sett under ett, per 2018. Andelen øker klart over tid. Det indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjemsplass.

Det er anslått nasjonalt at fire av fem over 80 år på sykehjem har en grad av demens. Antallet skjermede plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Snittet per 2018 ligger på 39,7 prosent. Kommunen har en middels andel skjermede plasser. I Rauma tilsvarer antall plasser i skjermet enhet for demente 44 prosent av antallet over 80 som faktisk bor på sykehjem. Denne dekningsgraden er omtrent som for ett år siden.

I gjennomsnitt er 17 prosent av oppholdene på sykehjem i Norge korttidsopphold. Andelen har vært ganske stabil de siste årene. Kommunen har en ganske lav andel opphold på sykehjem som korttidsopphold. De beste kommunene ligger på 38,6 prosent. Rauma ligger på 14,2 prosent.

I snitt er det per 2018 34 minutter med lege per beboer per uke i Kommune-Norge. I Rauma fikk beboerne i snitt 31 minutter med lege i uka i fjor. Det er litt mer enn året før.

På sykehjem ble det nasjonalt mindre tid med fysioterapeut per beboer i fjor. Det er første gang siden 2009 at tilbudet faller. Snittet per beboer på sykehjem er nå på 25,2 minutter i uka. I Rauma har beboerne i snitt 35 minutter i uka med fysioterapeut. De beste er oppe på 61,3 minutter.

For landet sett under ett er 87,8 prosent av plassene på sykehjem det som kan regnes som moderne enerom. Kjøp av plasser i andre kommuner kan være en feilkilde i statistikken for enkelte kommuner. 100 prosent av sykehjemsplassene i Rauma er regnet som moderne enerom.

Fra 2020 vil kommunene få en lovpålagt plikt til å ha et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens. Mange kommuner har dette for en større eller mindre andel av målgruppa. Bare 155 kommuner har rapportert tall for dette til Helsedirektoratet. I disse kommunene er det i snitt hver fjerde hjemmeboende med demens, som har vedtak om dagtilbud. 29 prosent av hjemmeboende med demens i Rauma har vedtak om dagaktivitetstilbud. Det er omtrent på snittet for de kommunene vi har tall for.

Andelen vedtak om hjemmetjenester som er iverksatt innen 15 dager, har for landet gått ned til drøyt 95 prosent. De langt fleste vedtakene om hjemmetjenester i Rauma blir satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Antall registrerte trygghetsalarmer tilsvarer på landsbasis 46,4 prosent av alle over 80 år som bor hjemme. Målt mot hvor mange over 80 år som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer i kommunen midt på treet.

De ti siste årene har det blitt langt flere geriatriske sykepleiere i kommunene. Snittet er nå 11,8 årsverk per 1.000 innbyggere over 80 år. I Rauma er det 2,8 årsverk med geriatrisk sykepleier per 1.000 innbyggere over 80 år.

Andelen funksjonshemmede som opplever at de fullt ut får dekket behovet om bistand til å delta i jobb eller studier, er nasjonalt på 76,5 prosent. Ifølge tall fra Helsedirektoratet opplever 75 prosent av de funksjonshemmede i Rauma at de får den hjelpen de trenger for å kunne delta i arbeid og studier. De beste ligger på 98,1 prosent.

Bare 41 prosent synes de får dekket behovet for bistand til å delta i fritidsaktiviteter. De beste ligger på 86,3 prosent.

Barnevern

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
OMFANG: Andel barn i barnevernet, korrigert for behovet	5,8	6,5	5,5	239	5,6	2,7	3,4	2,9	3,6
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd	92	81	84	254	88	100	4,6	3,1	3,2
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser med behandlingstid under 3 mnd, snitt siste fire år	79	85	85	231	86	100	3,3	3,7	3,4
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem	13,5	14,3	17,6	32	32	15,6	6	6	5,7
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem, snitt siste fire år	0	0	0		34	22			
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per 1.000 mindreårige	3,9	4,4	4,4	278	5,5	9,5	2	2,7	2,4
ÅRSVERK: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, f244	17,9	17	13,7	69	18,7	10	4	4,3	4,9
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan	100	56	100	1	95	100	6	1	6
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan, siste fire år	100	100	100	1	100	100	6	6	6
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan	66	73	77	323	87	100	2,1	2,7	2,5
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år	100	100	100	1	98	100	6	6	6
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, per innb. 0-5 år	7029	11085	11604	191	11905	21687	1,8	3,5	3,4
BRUKERPERSPEKTIV: Brukerundersøkelser siste fire år	3	4	3	13	0,9	3	6	6	6

Andelen barn i barnevernet er justert for behovet slik det er definert i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. I barometeret er det positivt at andelen er lav, men man kan også argumentere for at lav andel kan indikere at barnevernet ikke er nok involvert. Likevel - i utgangspunktet må det være positivt at barn ikke er omfattet av tiltak. I snitt er 5,6 prosent av barna omfattet av tiltak. Når vi korrigerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Rauma på 5,5 prosent.

Nasjonalt har andelen saker i barnevernet som tar mer enn 3 måneder å behandle, gått litt ned også i fjor. I snitt overholder kommunene nå den normale saksbehandlingsfristen i lovverket i 88 prosent av sakene. Andelen fristbrudd er halvert på noen få år, og har aldri vært lavere. Andelen saker i Rauma som tar mer enn 3 måneder å behandle er middels. Kan kommunen bli bedre?

Sett de fire siste årene under ett, er statistikken middels.

Av alle barn med barnevernstiltak, er 32 prosent plassert i institusjon eller fosterhjem. Andelen har nasjonalt vært stabil de siste årene. I Rauma er 17,6 prosent i fosterhjem eller institusjon. Det er en lav andel målt mot resten av Kommune-Norge. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Målt mot antall mindreårige har bemanningen i barnevernet økt med 80 prosent i Kommune-Norge over de siste ti årene, og har aldri vært høyere. Bemanningen av fagpersonell i barnevernet i Rauma er noe lavere enn i normalkommunen. I fjor var bemanningen omtrent uendret.

Antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk er en alternativ måte å måle bemanningen på. I Rauma er det 13,7 mot et landssnitt på 18,7 barnevernssaker per årsverk.

I landet samlet har 94,6 prosent av barna under omsorg en omsorgsplan. Andelen har aldri vært høyere. Alle barn som er omplassert, har en omsorgsplan. Det er slik det skal være.

Målt over de siste fire årene har alle barn i Rauma hatt omsorgsplan. Kan andre lære noe av kommunen?

Andelen barn med barnevernstiltak som har en tiltaksplan er litt lavere enn i normalkommunen.

Kommunene bruker mer penger på forebyggende helsetiltak for små barn, noe som i teorien kan redusere behovet for barnevernstiltak senere. Korrigert for lønns- og prisvekst økte de gjennomsnittlige utgiftene til nesten 12.000 kroner per barn under 5 år. I Rauma er det regnskapsført 11604 kroner i netto utgifter i fjor.

I tre av de fire siste årene har kommunen oppgitt at den har spurt brukerne. Det er meget bra. Hvordan blir svarene brukt for å bedre tjenesten?

Barnehage

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
BEMANNING: Antall barn per årsverk i grunnbemanningen i kommunale barnehager	6,1	6,4	5,4	153	5,7	4,1	2,7	1,4	4
BEMANNING: Antall barn per årsverk i grunnbemanningen i private barnehager	5,9	6,1	6	155	5,7	4,8	3,6	2,8	2,3
PEDAGOGNORMEN: Andel kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner	33	33	50	218	53	100	2,1	2,1	3,4
PEDAGOGNORMEN: Andel private barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner	100	67	67	147	54	100	6	3,2	4,2
FAGUTDANNING: Andel ansatte i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning, kommunale barnehager	34	35	39	295	43	55	2,6	2,3	2,9
FAGUTDANNING: Andel ansatte i private barnehager med pedagogisk utdanning, private barnehager	38	36	46	108	44	55	3,4	2,3	4
KJØNN: Andel ansatte som er menn, alle barnehager	7,5	6,9	6,3	291	11,8	16,7	2,4	2,1	1,9
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage siste år	73	77	79	271	83	100	3	3,1	3,1
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage, snitt siste fire år	65	71	74	308	80	100	2	2,5	2,7
STØRRELSE: Barn per barnehage	43	40	39	190	48	18	3,9	4,2	4,2
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager	8,4	8,7	10,1	37	6,1	12,1	4,5	4,7	5,2
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager	5,7	6,1	6,2	76	5,4	8,6	3,8	4	4,1
DEKNINGSGRAD: Andel barn 1-5 år med barnehageplass	86	86	87	274	89	100	2,8	2,5	3,1

Snittbemanningen i kommunale barnehager endret seg fra 5,9 barn per voksen i 2017 til 5,7 i fjor. For private barnehager er endringen fra 6,2 barn per voksne i 2017 til 6 i fjor. Barnehagenormen, som innebærer at barnehagene skal ha en grunnbemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år, ble innført fra 1. august 2018. Siden kommunene har det samlede ansvaret for å levere barnehagetjenester til innbyggerne, tar vi også med noen data for private barnehager, som egne nøkkeltall. Bemanningen i de kommunale barnehagene i Rauma er litt over middels. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå ble bemanningen -15,62 prosent dårligere i fjor. Det er et betydelig kutt. Hva skjedde med kvaliteten?

I 2018 innførte regjeringen nye utdanningskrav til personalet i barnehager. Andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner, var i fjor på 52,7 prosent. Dette var en kraftig reduksjon fra fjoråret. 50 prosent av de kommunale barnehagene oppfyller pedagognormen (uten dispensasjon), ifølge tall fra Utdanningsdirektoratet.

39 prosent av de ansatte i de kommunale barnehagene i Rauma har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er på 42,6 prosent.

Andelen menn ansatt i barnehager er stabilt, 11,8 prosent. Allerede i 1997 satte den daværende regjeringen et mål om å ha 20 prosent menn i barnehagene. Målsettingen er senere fulgt opp i tre handlingsplaner, den siste i 2014. Andelen menn som jobber i barnehagene i Rauma er langt under snittet. De beste ligger på 16,7 prosent menn.

Andelen av barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage, fortsetter å øke nasjonalt. Snittet er nå 82,8 prosent. Det er den høyeste andelen som er målt.

I Rauma går 79 prosent av barna med minoritetsbakgrunn i barnehage, ifølge tallene. Det er midt på treet målt mot resten av landet. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

Over tid er statistikken i Rauma ikke spesielt god, målt mot resultatene ellers i Barnehage-Norge.

Stadig flere barn går i barnehager med mer enn 100 plasser, og i snitt har størrelsen økt med 20 prosent de siste 10 årene. Dette har skapt debatt: Klarer store enheter å ivareta barnehagens mange kvalitetsmål?

Hva er en bra barnehage, og hva er tryggest? En ny Fafo-rapport viser at en barnehages størrelse i seg selv ikke avgjør kvaliteten. Samtidig viser rapporten at foreldre som har barn i små barnehager, er mer tilfredse med tilbudet enn foreldre som har barn i mellomstore og store barnehager. I snitt har en barnehage nå 48,1 barn. Barnehagene i Rauma har i følge statistikken 39 barn i snitt.

Nasjonalt har 88,8 prosent av barna plass i barnehagen. 87 prosent av barna i kommunen har barnehageplass.

Helse

7,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
LEGEDEKNING: Andel legeårsverk per 10.000 innbyggere	11,6	10,4	14	155	11,2	24	3,7	3	4
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som er åpne	50	14,3	25	300	32	100	4	2	2,9
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som mangler lege	0	14,3	0	1	2,1	0	6	2,1	6
FASTLEGE: Andel ledige listeplasser	8,1	5,9	9,3	141	3,8	38	3,8	3,6	3,9
HELSESØSTER: Antall årsverk per 10.000 innbyggere under 5 år	68	73	83	242	106	196	2,3	2,4	2,6
PSYKISK HELSEARBEID: Årsverk av psykiatriske sykepleiere, per 10.000 innbyggere	2,9	3,7	4,7	143	5,1	13,2	2,3	2,7	3,2
JORDMOR: Antall årsverk per 10.000 fødte	135	119	293	44	84	584	3,9	3,7	4,5
SYKEHUS: Antall opphold på sykehus per 1.000 innbyggere	164	167	118	271	112	84	4,1	3,8	3,1
SKOLEHELSE: Andel barn m fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn	100	65	48	368	85	100	6	1,8	1,3
HJEMMEBESØK: Andel hjemmebesøk, nyfødte innen to uker etter hjemkomst	92	100	97	182	88	100	4,3	6	5,3
VAKSINE: Andel 2-åringer som er med i vaksinasjonsprogrammet	94	93	95	168	95	98	4	3,4	3,7
VAKSINE: Andel 9-åringer som er vaksinert mot meslinger	94	94	95	190	95	98	3,4	3,2	3,4
MEDISINBRUK: Total medisinbruk, per 10.000 innbyggere	6515	6542	6586	145	6778	5898	4,1	4,1	4
FOREBYGGING: Netto driftsutgifter forebygging, kr per innb - snitt fire år	236	276	238	138	223	620	3,7	3,9	3,6

Legedekningen har økt de siste ti årene. Snittet er 11,2 leger per 10.000 innbyggere. Normalt har småkommunene langt høyere legedekning enn storbyene. Legedekningen i Rauma er på 14 leger per 10.000 innbyggere.

Andelen av fastlegelistene som faktisk er åpne, er nå på 32,1 prosent nasjonalt. Det er ikke mange fastleger som mangler totalt, men vi kjenner ikke til hvor mange av disse som for eksempel er vikarer. I Rauma er det ledig plass på 25 prosent av fastlegelistene.

Det blir flere helsesøstre og jordmødre i Kommune-Norge. Hvis det er feil stillingskode i A-meldingen, blir årsverkene ikke registrert riktig. Det er litt lav dekning av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen. De beste ligger på 196,1 årsverk per 10.000 småbarn.

Antall årsverk av psykiatriske sykepleiere er omtrent som gjennomsnittet, målt mot antall innbyggere.

Rauma har 293 jordmødre per 10.000 fødte barn. De beste i Kommune-Norge ligger på 584 årsverk.

Fra i år måles antall opphold på sykehus, målt mot innbyggertallet. Statistikken kommer fra Helsedirektoratet.

Nasjonalt er det et betydelig fall i andelen barn med helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoleår. Snittet i Norge har falt fra nesten 90 prosent til 84,6 prosent på bare ett år. 48 prosent av elevene i Rauma hadde helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn.

88,4 prosent av alle nyfødte i Norge i fjor hadde hjemmebesøk innen 14 dager. Statistikken nasjonalt har blitt stadig bedre de ti siste årene. Så å si alle nyfødte i kommunen i fjor hadde ifølge statistikken hjemmebesøk innen to uker etter fødselen.

En del av 9-åringene i kommunen er ikke vaksinert mot meslinger, ifølge statistikken. Kan kommunen bidra til at andelen vaksinerte øker?

Sosialtjenesten

7,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år	3,7	4,1	4,2	207	3,9	2,2	3,8	3,2	3,1
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år	3,5	4,1	4,3	138	4,6	2,9	4,7	4,1	4
SOSIALHJELP: Andel mottakere 18-24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet	9	9,8	7	199	7,1	1,5	3,6	3,3	3,5
SOSIALHJELP: Andel mottakere 25-66 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet	4,5	4,9	4,3	176	4,5	2,1	4,3	4	3,7
SOSIALHJELP: Andel som går over 6 måneder på stønad	21	25	28	149	40	14,5	5,1	4,9	4,6
SOSIALHJELP: Andel av mottakere med stønad i over 10 måneder	4,4	9,3	11,6	108	21	5,4	6	5,3	5
ØKONOMI: Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde	9,6	16	16,4	315	10,3	5,8	3,6	2,1	2,3
AKTIVITET: Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp	32	18,9	19,5	67	16,3	61	4,5	3,7	3,7
ØKONOMISK RÅDGIVNING: Årsverk til økonomisk rådgivning per 1.000 langtidsmottakere av stønad	17,9	13,5	12,2	204	7,2	97	3,7	3,7	3,6
BOLIG: Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget	94	89	83	180	71	100	5,5	5,1	4,6
INDIVIDUELL PLAN: Mottakere med individuell plan, målt mot mottakere som går mer enn 6 måneder på stønad	17,9	16,2	12,2	89	9,2	73	3,9	3,8	3,6

Stønadslengden for unge mottakere gikk marginalt opp nasjonalt i fjor, og er på 3,9 måneder. Stønadstiden for unge mottakere i Rauma er midt på treet. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Stønadstiden for de unge var omtrent uendret i fjor.

Blant mottakere over 25 år er stønadstiden nasjonalt den lengste som er registrert de siste ti årene - 4,6 måneder. For de over 25 år i kommunen er stønadstiden litt kortere enn i landsgjennomsnittet. Voksne går omtrent like lenge på stønad nå som for ett år siden.

Når vi korrigerer for behovet, mottar 4,3 prosent av de over 25 år i Rauma sosialhjelp. Snittet er 4,5 prosent.

39,5 prosent av dem som går på sosialhjelp i Norge, mottar den i mer enn 6 måneder. Andelen er nasjonalt på sitt høyeste nivå de siste 10 årene. Om lag halvparten av disse får stønad i mer enn 10 måneder, en andel som også gikk opp i fjor. 28 prosent av dem som går på sosialstønad i Rauma mottar den i minst 6 måneder. De beste ligger på 14,5 prosent.

Sosialstønad gis i over 10 måneder til 11,6 prosent av dem som mottar støtte. Andelen er lav, kommunen er på 108. plass på denne tabellen.

Nasjonalt har 10,3 prosent av de med sosialhjelp, dette som hovedinntekt. Andelen mottakere i kommunen som har sosialhjelp som hovedinntekt, er litt over gjennomsnittet. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

På landsbasis ble 71,1 prosent av søknadene om kommunal bolig innfridd i fjor. Andelen har vært ganske stabil de siste ti årene. I Rauma ble 83 prosent av søknadene om kommunal bolig innvilget i fjor.

Individuell plan er fortsatt relativt lite brukt i sosialtjenesten. Målt mot hvor mange som går lenge på sosialhjelp, er det nasjonalt bare 9,2 prosent som har en slik plan. I Rauma er dette verktøyet litt i bruk, på linje med i mange andre kommuner.

Kultur

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
BIBLIOTEK: Besøk i folkebibliotek per innbygger	3,2	2,8	2,8	261	4,3	9,6	2,7	2,3	2,3
BIBLIOTEK: Andel av voksne som er aktive lånere på biblioteket (fra Norsk kulturindeks, Telemarksforsking)	15,5	15,8	18,1	107	15	25	3,6	3,7	4,3
BIBLIOTEK: Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	4,2	3,8	3,7	120	3,3	6,5	4	3,8	3,8
BARN OG UNGE: Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge	252	407	639	294	1370	3876	1,5	1,8	2,2
IDRETT: Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger	545	539	550	255	792	1949	3	2,8	2,6
KINO: Kinobesøk per innbygger	1,8	1,5	1,5	110	1,4	4,1	3,6	3,6	3,6
SYSSELSATTE: Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking), per 1.000 innbyggere	2,5	2,3	2,8	306	9,8	12,4	1,4	1,3	1,4
MUSIKKSKOLE: Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole	25	26	27	140	24	51	3,5	3,7	3,8
MUSIKKSKOLE: Antall timer per elev (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking)	14,8	15,4	12,6	248	12,7	27	4,1	4,1	3,5
FRITIDSSENTER: Åpningstid, antall timer i året	1923	2189	2180	24	511	3768	4,9	5	4,8
FRIVILLIGE: Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige	6,1	7,4	9,7	229	14,5	26	1,7	2,1	2,5

De nasjonale besøkstallene for bibliotekene er foreløpig ikke oppdatert for 2018. Snittet i 2017 var på 4,3 besøk per innbygger. Biblioteket i Rauma har litt lavere besøk enn normalen, ifølge statistikken.

15 prosent av den voksne befolkningen i Norge er aktive lånere på biblioteket, ifølge Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking. I Rauma er 18,1 prosent av de voksne registrert som aktive lånere.

Bibliotekene har de siste årene hatt stadig mindre utlån. Tallene er ikke oppdatert for 2018.

Justert for lønns- og prisvekst brukte en kommune i snitt 791,5 kroner per innbygger av egne penger på idrett og idrettsanlegg i fjor. Dette er en økning fra året før. Netto utgifter til idrett og anlegg er ikke spesielt høye i Rauma - 550 kroner per innbygger.

Telemarksforsking setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, både i privat og offentlig regi. I Rauma er sysselsettingen innen kultur ganske lav målt mot folketallet.

Nasjonalt går 23,6 prosent av de mellom 6 og 15 år nå på kultur- og musikkskole. Andelen ble litt lavere det siste året. I kommunene hvor tilbudet er mest populært, er det over sju ganger så mange som går på kulturskolen, som i de kommunene med færrest elever. Ifølge statistikken er det 27 prosent av barna i Rauma som går på musikk- og kulturskole. De beste kommunene ligger på 51,4 prosent.

Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking viser hvor mange timer hver enkelt elev i kulturskolen får. I Rauma får elevene middels antall timer med undervisning.

Miljø og ressurser

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
RESSURSER: Energikostnader per kvadratmeter bygg	122	132	129	180	127	80	3	2,7	3,4
RESSURSER: Samlet antall kvadratmeter per innbygger (formålsbygg)	6,6	6,6	7,1	250	6,8	3,6	3,7	3,7	3,4
RESSURSER: Energibruk per bruker av kommunale bygg	342	333	330	210	233	160	3,1	3	3
AVFALL: Søppel per innbygger (kilo), korrigert for antall fritidsboliger	52	50	50	109	120	7,3	5,3	5,3	5,1
AVFALL: Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biogassproduksjon	22	26	27	234	42	52	1,4	1,7	2,6
RESSURSER: Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3)	0	71	76	179	66	47		3,3	3,2
REKREASJON: Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innb.	196	318	251	114	207	589	3,6	4,4	3,8
LANDBRUK: Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar	0,6	0,5	0,5	207	1,2	0	4,8	4,8	5
KLIMA: Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - alle utslipp	5228	5327	5129	150	12237	2091	5,3	5,2	5,3
KLIMA: Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - oppvarming	121	124	117	264	160	48	4,5	4,5	4,5
KLIMA: Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - avfall	219	203	190	286	241	9,5	4	4	4,1

Sektoren er en del endret i årets utgave av Kommunebarometeret. Statistikk om utslipp av klimagasser er hentet inn, og sektoren har nå et mer helhetlig preg av å ha nøkkeltall som retter oppmerksomheten mot bruk av naturressurser og miljø. Korrigert for lønns- og prisvekst gikk kommunenes energikostnader klart opp i fjor, ifølge regnskapstallene. Vi må tilbake til 2010 for å finne høyere kostnadsnivå. Snittet er nå på 127 kroner per kvadratmeter. Energikostnadene for bygg i Rauma er på 129 kroner per kvadratmeter, ifølge SSB.

Statistikken for formålsbygg inkluderer de sentrale byggene (rådhus, skoler, sykehjem osv.). Nasjonalt utgjør arealet i snitt 6,8 kvadratmeter per innbygger. Arealet er omtrent uendret. Dette er typisk en indikator hvor store kommuner kommer bedre ut enn små. Rauma er midt på treet hva gjelder arealeffektivitet, altså kvadratmeter bygg målt mot innbyggertallet. Legg merke til at gjennomsnittet er betydelig påvirket av de største kommunene.

Energibruk per bruker av kommunale bygg er et nytt nøkkeltall i barometeret. Statistisk sentralbyrå publiserer tallet, basert på et teoretisk antall brukere. Nøkkeltallet bør kunne si noe om energibruken er høy eller lav, men det vil være usikkerhet knyttet til statistikken.

Et viktig ressursspørsmål er hvor mye søppel som produseres. Søppelmengden er korrigert for antallet fritidsboliger som er registrert i kommunen, basert på nasjonale tall for bruk av fritidsbolig og antall personer per husstand. Dermed vil store hyttekommuner komme noe bedre ut i statistikken enn tidligere. Søppel per innbygger gikk ned i fjor, men det mangler en del data fra kommunene. Tallene er derfor ganske usikre.

Nasjonalt leveres 41,5 prosent av husholdningsavfallet til gjenvinning eller biologisk behandling. Det er omtrent som før. De beste kommunene her ligger på godt over 50 prosent, de dårligste på ned mot og under 20 prosent. Andelen av avfallet i kommunen som går til materialgjenvinning eller biologisk behandling, ligger litt under gjennomsnittet.

Kommunenes utgifter til rekreasjon i tettsted har økt med nesten 20 prosent det siste året, selv etter at vi har justert for lønns- og prisvekst. Det er andre året på rad at utgiftene øker betydelig på dette området.

Andelen av dyrket og dyrkbar jord som er omdisponert de siste årene, kan indikere presset på arealer i kommunen. I Rauma er svært lite jordbruksareal omdisponert de siste årene, ifølge statistikken.

I årets kommunebarometer har vi tre nøkkeltall for utslipp av klimagasser. Tallene viser at utslippene i alle tre kategorier har gått tydelig tilbake de siste årene. Rauma slipper ut 5129 kilo klimagasser per innbygger (målt i CO2-ekvivalenter). Dette er et relativt lavt utslipp.

Saksbehandling

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
FRISTBRUDD: Andel byggesaker med overskredet frist	3,9	24	21	290	7,9	0	5	2,3	2,6
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 3 ukers frist	3,1	0	38	299	13	0	5,1		2,2
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 12 ukers frist	0	0	0	7	7,8	0	6		6
TILSYN: Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn	17,7	15	7,7	83	10,2	33	4,1	4	2,8
GEBYR: Saksbehandlingsgebyr for enebolig	10660	0	11517	199	14105	0	3,9	6	4
PLAN: Andel av byggesøknader innvilget ved dispensasjon fra plan	67	100	0		0	0	2,5	1	
PLAN: Andel av byggesøknader i områder med restriksjoner som er innvilget	82	100	0		0	0	2,7	1	
PLAN: Gebyr for privat forslag til reguleringsplan	24410	0	37130	162	70479	10422	5,3		4,9

Andel saker med fristbrudd har gått litt ned de siste par årene, og i fjor var andelen på 7,9 for Kommune-Norge. De nyeste dataene som er brukt i Kommunebarometeret viser at kommunen brøt fristene i 21 prosent av sakene.

Antall faktiske tilsyn målt mot antall byggesaker viser fortsatt store variasjoner mellom kommunene, og en god del som ikke rapporterer. På grunn av endringer hos SSB er kildegrunnlaget i år nytt, dermed er de tidligere tallene i Kommunebarometeret ikke sammenlignbare. I ganske få tilfeller fører kommunen faktisk tilsyn med byggesakene, ifølge statistikken.

Nasjonalt varierer gebyret for å saksbehandle en enebolig voldsomt. Noen kommuner oppgir at de ikke krever gebyr i det hele tatt, mens de dyreste kommunene ligger på en kostnad på nesten 30.000 kroner eller mer. Forbrukerrådet har sommeren 2018 advart SSB mot å slutte å samle inn dette nøkkeltallet. «Gjennomgangen Forbrukerrådet fikk gjort i 2017 viser at gebyrforskjellene er enorme og at forskjellene mellom kommunene blir større. I tillegg øker flere av gebyrene radikalt uten åpenbar grunn», påpeker rådet i et brev til byrået. Saksbehandlingsgebyret for enebolig er omtrent middels i Rauma på 11517 kroner, ifølge tallene fra Statistisk sentralbyrå.

SSB har ikke oppdaterte tall for dette for 2018.

Andelen byggesøknader i områder med restriksjoner som har blitt innvilget har vært høy de siste årene. Vi har ikke fått oppdaterte tall fra SSB for dette i 2018.

Gebyrene for privat forslag til reguleringsplan har gradvis økt de siste årene, og avstanden mellom de rimeligste og de dyreste kommunene øker. I Rauma må man betale 37130 kroner i gebyr for privat forslag til reguleringsplan. Gebyret er ganske mye lavere enn det vi finner i resten av Kommune-Norge.

Vann og avløp

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
GEBYR: Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing	9163	9683	11091	218	11206	7497	4,2	4	3,6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet E-coli	0	100	96	359	98	100		6	3,3
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet IE	0	100	100	1	99	100		6	6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet farge	0	99	100	1	99	100		3,3	6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet pH	0	92	97	314	98	100		3,3	3,4
LEVERANSE: Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innbygger	0	0,5	0,1	206	0,8	0		4,1	5,7
VANNLEKKASJE: Andel av vannet som går tapt på grunn av lekkasjer	0	26	25	178	30	6,1		3,9	4,1
ALDER: Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (%)	0,1	0,1	0,1	264	0,6	2,3	1,4	1,5	1,5
ALDER: Alder på vannledningsnettet (år)	21	24	24	53	33	18	5,3	4,9	5
ALDER: Andel fornyet spillvannsnett siste tre år, avløp (%)	0,1	0	0		0,6	1,6	1,2		
ALDER: Alder på spillvannsnettet (år)	18	18	19	42	30	16	5,4	5,4	5,5
RENSEKRAV: Andel innbyggere som er tilknyttet anlegg som overholder alle rensekrav	100	100	100	1	60	100	6	6	6
ANLEGG: Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannsnett	0	0	0	1	5,1	0	6	6	6
OVERSVØMMELSER: Antall oversvømte kjellere hvor kommunen har erkjent ansvar, per 10.000 innbyggere	0	0	1,3	267	0,9	0	6	6	3,2

Gebyrene skal i utgangspunktet være så lave som praktisk mulig. Samtidig er det viktig å se helheten. Det sentrale er om det er sammenheng mellom gebyrene og den anslåtte kvaliteten. Vann, avløp, renovasjon og feiing er inkludert. Summene er justert for den generelle lønns- og prisveksten i kommunesektoren, og vises dermed i faste 2018-kroner. Gebyrene har sunket det siste året, og er i snitt på 11206 kroner. Gebyrene for vann, avløp, renovasjon og feiing i Rauma er midt på treet. Lave gebyrer er positivt i barometeret. Men det skal helst ikke bety at anleggene er utdaterte og dårlig vedlikeholdt.

Nesten alle innbyggere tilknyttet kommunale vannverk har tilfredsstillende kvalitet på vannet. De fire nøkkeltallene for vannkvalitet i barometeret bidrar særlig til å identifisere kommuner hvor dette ikke er tilfellet. Det er først og fremst pH-verdier som er et problem i en del kommuner.

Lekkasje fra vannledningsnettet er et problem i mange kommuner, hvor en stor del av vannet rett og slett forsvinner. Det er dårlig utnyttelse av ressursene, og her er det ingen bedring å spore over tid. I snitt forsvinner fortsatt 29,8 prosent av vannet på veien. I de dårligste kommunene er lekkasjen på rundt eller over 60 prosent. Ifølge statistikken lekker det noe fra ledningsnettet i Rauma selv om mange kommuner har langt dårligere statistikk.

Fornyingen av vannledningsnettet har de tre siste årene vært liten.

I tillegg til fornyelsestakten for vann- og avløpsnett, har vi i år også med gjennomsnittlig alder for ledningsnettet. Vannledningsnettet i Kommune-Norge som har en kjent alder, er i snitt 33 år gammelt. I Rauma er snittet 24 år. Det gir kommunen en 53. plass på denne tabellen.

Heller ikke spillvannsnettet skiftes ut raskt nok på nasjonalt nivå. Andelen av spillvannsnettet som er fornyet siste tre år er nå 0,6 prosent.

I snitt er spillvannsnettet i kommunen som har en kjent alder, på 19 år. Snittet for Kommune-Norge er 30 år.

Økonomi

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter	2,9	1,5	-1,7	338	1,6	4,4	3	2,5	2,2
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter	0	1,4	0,6	361	3	5,8		2,1	1,9
DRIFTSMARGIN: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter	2,8	2,4	0,4	265	2	10,1	3,1	3,2	2,9
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter	1	2,2	5,1	350	12,1	28	1,4	1,3	1,9
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år	2,6	1,2	2,9	88	0,7	10,1	3,8	3,4	4,1
GJELD: Netto renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	57	87	69	348	39	-9,2	2,5	1	1,8
GJELD: Endring i renteeksponert gjeld siste år	17,4	31	-18,3	16	3,2	-16,6	1,8	1	6
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag	-0,4	0,2	0,2	138	0,4	-1,8	4,5	4	3,8
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter	21	30	32	413	15	5,7	1,8	1	1
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år	68	76	63	85	69	43	3,4	2,8	4,1
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	6	5,5	5,7	296	5,9	0,8	3,6	3,5	3,6

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. Nytt av året er at en del kommuner får inntekter fra Havbruksfondet. Denne utbetalingen er trukket fra, for å gi et bedre bilde av den langsiktige, løpende driftssituasjonen. Nasjonalt ble korrigert netto driftsresultat på 1,6 prosent i 2018. For dette nøkkeltallet kan det være viktigere å se på kommunens eget resultat, enn hvordan man klarer seg mot resten av landet. Korrigert netto driftsresultat var -1,7 prosent i fjor. Teknisk beregningsutvalg anbefaler en pluss på 1,75 %. Resultatet var en del dårligere i fjor enn året før. Det kan være et faresignal som politikerne bør ta på alvor.

Målt over de siste fire årene har driften så vidt gått i pluss. Egentlig bør marginen vært bedre enn dette.

Disposisjonsfondet er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Tallene viser en liten nedgang nasjonalt det siste året, men nivået ligger fortsatt høyt. Fondene i kommunene samlet er nå på 12,1 prosent av brutto driftsinntekter. Rauma har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond, men det bør nok bli større for å kunne være en solid buffer i regnskapet. Har kommunestyret vedtatt et mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være?

Netto renteeksponert gjeld er en indikator som viser lavere gjeldsgrad enn netto lånegjeld. Her regnes inn penger kommunen selv har utestående hos andre, gjeld som finansieres av selvkostområdene og penger og andre omløpsmidler kommunen selv har plassert. I snitt er renteeksponert gjeld på 39,1 prosent av brutto driftsinntekter, noe lavere enn for ett år siden. Netto renteeksponert gjeld i kommunen er omtrent dobbelt så høy som landsgjennomsnittet, målt mot brutto driftsinntekter.

Det siste året er det få andre kommuner som har redusert gjeldsgraden så mye som Rauma har gjort.

Kommune-Norge samlet bruker 0,4 prosent av brutto inntekter på å dekke netto finansutgifter, før vi tar hensyn til avdrag. Rauma har ingen problemer hva gjelder å betjene gjelda. Netto finans, før avdrag, utgjør bare 0,2 prosent.

Investeringsnivået har vært meget høyt i Rauma de fire siste årene. Knapt noen andre kommuner har investert så mye.

ANNONSE

GRATULERER
med klimavennlige investeringer i 2018
AGDER RENOVASJON IKS | ALTA KOMMUNE | BÆRUM KOMMUNE | DYRØY ENERGI AS | EID INDUSTRIHUS KF ELVERUM KOMMUNE | ELVERUM TOMTESELSKAP AS ENEBAKK KOMMUNE | FJELL VATN, AVLØP OG RENOVASJON AS | FLATANGER KOMMUNE | FLATÅS IDRETTSLAG | FLESBERG KOMMUNE | GJØVIK RÅDHUS AS | GRANE KOMMUNE HALDEN KOMMUNE | HAUGALAND INTERKOMMUNALE MILJØVERK | HIAS IKS | JEVNAKER KOMMUNE KONGSVINGER KOMMUNE | KRØDSHERAD KOMMUNE KVÆFJORD KOMMUNE | KVÆNANGEN KOMMUNE | LINDÅS KOMMUNE | LYNGEN KOMMUNE | MIRA IKS | MOLDE OG ROMSDAL HAVN IKS | MOSS KOMMUNE | NESODDEN KOMMUNE | NORD-ODAL KOMMUNE | NÆRØY KOMMUNE OPPEGÅRD KOMMUNE | OPPLEVELSESSENTERET ØSTFOLDBADET AS | OSLO KOMMUNE | RENDALEN KOMMUNE | RENOVASJON I GRENLAND IKS RØDVEN VASSVERK SA | RØMSKOG KOMMUNE | SEL KOMMUNE | SKAUN KOMMUNE | SKJERVØY KOMMUNE STAVANGERREGIONEN HAVN IKS | STEINKJERBYGG KF SURNADAL KOMMUNE | SØNDRE LAND KOMMUNE SØR-ODAL KOMMUNE | TIME KOMMUNE TRONDHEIM KOMMUNE | TVEDESTRAND KOMMUNE TØNSBERG KOMMUNE | ULVIK HERAD | VESTFOLD FYLKESKOMMUNE ÅLESUNDREGIONEN INTERKOMMUNALE MILJØSELSKAP IKS
I 2018 finansierte KBN 85 store og små grønne prosjekter i over hele landet. Totalt betalte vi ut 7,3 milliarder kroner i grønne lån til klima- og miljøvennlige investeringer i kommunesektoren i fjor.
Når dere kutter klimagassutslippene, kutter vi renta. Grønne lån får en lavere rente enn ordinære lån.
Ta kontakt med oss for gunstig finansiering av deres grønne investeringer i 2019!
www.kommunalbanken.no/gronn
KBN Kommunalbanken Norge
KOMMUNALBANKENS GRØNNE LÅN

Hva er korrigert netto driftsresultat?

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i kommunesektoren. Det er både KS og staten enige om. Netto driftsresultat forteller imidlertid ikke alltid hvordan den reelle, langsiktige driftsmarginen er, fordi det er enkeltinntekter og utgifter som forstyrrer bildet.

Tabellen under viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat for kommunen. Anbefalt nivå er Teknisk beregningsutvalgs generelle anbefaling for kommunesektoren (1,75 %).

Nytt i 2019 er at vi korrigerer for utbetalingen fra Havbruksfondet. Dette er reelle inntekter kommunene kan bruke som de ønsker, men inntekten kan i realiteten ikke finansiere løpende drift i særlig grad, med mindre kommunen bruker den over flere år. Inntekten for 2019 blir om lag 1/7 av nivået i 2018, og nivået i 2020 er fullstendig ukjent.

Å se på driftsresultatet inkludert Havbruksfondet betyr at man i mange tilfeller vil få et bedre inntrykk av driftsøkonomien enn det som er realiteten.

Netto driftsresultat har i hovedsak vært bedre enn den reelle driftsmarginen skulle tilsi de siste årene. Kommunal Rapport korrigerer derfor netto driftsresultat for to faktorer: netto premieavvik (funksjon 170/funksjon 171) og netto avsetninger til bundne fond.

I mange kommuner spiller korreksjonen liten rolle, men generelt vil korrigert netto resultat være lavere enn det som er oppgitt som netto driftsresultat.

I enkeltkommuner vil det for enkelte år være betydelig forskjell mellom netto driftsresultat og korrigert resultat.

Til og med barometeret i 2014 justerte vi også for momskompensasjon for investeringer, som tidligere ble ført som en inntekt i driftsregnskapet.

Slik er korreksjonen beregnet for kommunen siste år:

REGNSKAPSÅR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brutto driftsinntekter	442	472	480	521	554	578	577	616	638	674
- utbetaling Havbruksfondet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,5
Brutto driftsinntekter korrigert	442	472	480	521	554	578	577	616	638	669,5
Netto driftsresultat	2,1	19,2	5,5	2,7	1,2	-2,8	-7,5	20,8	15,3	5,9
- utbetaling Havbruksfondet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,5
- mva på investeringer	5,6	13	4,7	4,9	7	10,7	0	0	0	0
+ bruk av bundne fond	3,8	4,5	3,6	1,3	1,5	3,3	2	1,4	2,7	3,7
- avsetning til bundne fond	2,5	1,3	2,3	0,9	2,1	2,1	4,1	5,9	9,4	13,7
+ netto utgifter f 170	-6,1	-0,3	-3,5	-0,9	-13,1	-1,5	2,2	-4,3	-5	-10,8
+ netto utgifter f 171	0	0	0	0	0	0	6	5,7	6,3	7,7
Korrigert netto driftsresultat	-8,2	9	-1,4	-2,7	-19,5	-13,9	-1,3	17,7	9,8	-11,6

Tabellen viser korreksjonen i kommunen, målt i millioner kroner.

Kostnadsnivå

5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	12897	13299	13587	82	14947	12566	5,2	4,8	4,9
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	0	0	0		0	16634	0	0	0
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	8499	7986	8023	54	9069	7421	4,3	4,9	5,1
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	1365	1407	1696	78	2478	881	5,4	5,3	4,7
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2921	3359	2834	256	2703	825	3,7	3,3	3,3
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2397	2493	2718	173	2937	1971	4,8	4,6	4,1
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	3984	3476	4062	128	4739	3183	4,2	4,5	4,6

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2018. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning osv. Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns- og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2018-kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere fra år til år. Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Rauma ligger litt lavere enn gjennomsnittet. Kostnadene ble litt høyere i kommunen i fjor, justert for lønns- og prisveksten.

Kommunene som drifter pleie og omsorg dyrest, ligger over 50 prosent over de rimeligst drevne kommunene i kostnad - og det er etter at vi har korrigert for ulikt utgiftsbehov. Justert for lønns- og prisveksten var utgiftene i pleie og omsorg omtrent uendret i fjor, ifølge statistikkene.

Netto utgifter til barnehage har nasjonalt vært ganske stabile de siste årene, justert for lønns- og prisvekst. Statistikken er bare sammenliknbar tilbake til 2015. Barnehagekostnadene i kommunen er ganske lave målt mot resten av landet. Kostnaden i barnehagene var omtrent uendret i fjor, justert for lønns- og prisveksten.

Kostnadene i Barnevern-Norge sto stille i fjor, målt per innbygger, etter at vi altså har korrigert for lønns- og prisvekst. Året før var kostnadsveksten svært høy. Kostnadene innen barnevernet i Rauma ligger under landsgjennomsnittet. Det siste året har utgiftene i barnevernet gått opp med 21 prosent, etter at vi har tatt hensyn til prisveksten.

Innen administrasjon ligger utgiftene lavere enn snittet. Gjennomsnittet for hele Kommune-Norge er på 4738,5 kroner per innbygger.

Slik kommer kommunene i fylket ut på totaltabellen

PLASS	KOMMUNE	GRUNN-SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE-VERN	BARNE-HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST-NADER
18	Ørskog	112	3	315	74	45	39	422	78
28	Vanylven	30	389	325	93	150	29	60	326
34	Sandøy	237	187	40	44	23		390	243
48	Stordal	75	412	262	4	7	10	394	19
70	Herøy	145	253	191	127	231	127	323	85
72	Ulstein	47	63	303	280	152	199	383	171
73	Volda	117	116	276	53	220	221	296	264
77	Ørsta	32	300	242	69	332	230	354	75
85	Sula	155	207	361	333	122	5	358	73
93	Midsund	350	81	32	103	218	142	359	150
122	Sykkylven	255	166	287	194	170	23	307	153
137	Stranda	65	295	371	312	355		154	138
148	Halsa	182	285	294	75	126	79	113	307
156	Sunndal	53	119	233	181	61	176	112	357
165	Gjemnes	311	150	311	200	140	13	61	175
177	Giske	180	17	278	420	182	112	398	124
181	Sande	204	302	349	176	78	14	408	197
197	Tingvoll	172	316	145	180	229	233	165	245

Tabellen viser maksimalt 20 kommuner for fylker med mer enn 20 kommuner.

De beste kommunene i kommunegruppa

PLASS	KOMMUNE	GRUNN-SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE-VERN	BARNE-HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST-NADER
1	Oppdal	16	161	35	45	25	87	37	181
26	Gloppen	60	235	22	47	32	134	410	226
50	Eid	8	284	163	153	21	206	411	164
54	Klæbu	67	222	134	167	81	106	311	20
56	Sveio	264	301	97	203	222	190	19	40
63	Øyer	5	28	114	341	270	191	206	336
72	Ulstein	47	63	303	280	152	199	383	171
73	Volda	117	116	276	53	220	221	296	264
81	Nord-Aurdal	102	8	164	356	161	269	140	194
90	Flekkefjord	120	312	39	160	216	115	227	205
95	Farsund	194	375	12	214	375	95	122	112
98	Lillesand	139	320	130	112	304	88	276	184
133	Lyngdal	251	22	223	369	196	215	287	96
135	Vågsøy	78	262	94	291	139	150	341	292
141	Froland	270	134	203	243	193	122	380	33
145	Inderøy	203	217	147	136	279	102	274	100
149	Åsnes	356	42	321	100	223	261	289	113
154	Nome	128	39	294	63	117	337	403	248
172	Voss	219	212	327	248	163	203	184	201
175	Vågan	141	78	189	241	339	86	290	325

Slik gikk det med de kommunen likner mest på

PLASS	KOMMUNE	GRUNN-SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE-VERN	BARNE-HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST-NADER
1	Oppdal	16	161	35	45	25	87	37	181
5	Stryn	20	273	40	95	333	65	141	81
15	Tynset	12	136	210	78	192	56	97	229
63	Øyer	5	28	114	341	270	191	206	336
78	Selbu	127	153	326	224	33	50	300	160
90	Flekkefjord	120	312	39	160	216	115	227	205
145	Inderøy	203	217	147	136	279	102	274	100
166	Hemne	266	33	218	116	149	186	197	
172	Voss	219	212	327	248	163	203	184	201
200	Indre Fosen	397	144	58	141	367	41	393	1
203	Gausdal	252	122	89	121	109	172	327	267
205	Kvam	149	15	72	311	31	355	338	287
211	Rauma	196	184	149	244	274	174	373	48
231	Åmot	111	44	293	218	181	231	419	105
257	Meldal	289	244	63	109	83	332	239	332
264	Averøy	193	281	387	37	405	84	270	210
272	Surnadal	230	257	305	85	148	105	353	324
311	Hadsel	340	374	324	18	276	73	242	315
317	Kvinnherad	239	195	192	152	383	223	315	260
363	Etne	370	313	384	339	228	262	151	232

Utvalget er basert på indikatorer innen økonomi, demografi og geografi. Utvalget er gjort av Kommunal Rapport, basert i hovedsak på data fra statsbudsjettet.

Målt mot egne naboer

PLASS	KOMMUNE	GRUNN-SKOLE	PLEIE OG OMSORG	BARNE-VERN	BARNE-HAGE	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	KOST-NADER
39	Lesja	23	152	291	67	17		183	217
48	Stordal	75	412	262	4	7	10	394	19
114	Skjåk	52	246	93	40	237	42	134	382
211	Rauma	196	184	149	244	274	174	373	48
234	Molde	88	340	182	306	175	265	370	120
284	Nesset	90	203	359	298	244	71	316	356
352	Vestnes	361	275	183	315	373	229	381	162
353	Norddal	254	343	275	372	12		412	236

Endringer i Kommunebarometeret fra tidligere år

Totalt er det ett nøkkeltall mindre i årets barometer, målt mot fjorårets versjon. Det er i år noen ganske få endringer hva gjelder hvilke nøkkeltall som er i bruk.

Den viktigste endringen er hvordan karakterskalaen er satt sammen. Karakteren 3,5 gis nå til kommuner som ligger på landsgjennomsnittet. Tester på tidligere års barometer indikerer at det har liten praktisk betydning for de aller fleste kommunene, men at det kan påvirke enkeltkommuner i betydelig grad.

Særlig for nøkkeltall hvor landsgjennomsnittet ligger nær de beste eller de dårligste kommunene, vil endringen ha stor effekt på karakterene.

Dette er en kort oversikt over de nye nøkkeltallene:

Grunnskole: Fysisk aktivitet, elevtimer på 5.-7. trinn.

Pleie og omsorg: Korttidsplasser, andel av opphold på sykehjem som er korttidsopphold. Demens, Antall vedtak om dagaktivitet til hjemmeboende med demens, målt mot antall hjemmeboende med demens.

Barnehage: Andel kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner. Andel private barnehager som oppfyller pedagognormen, uten dispensasjoner. Et par andre nøkkeltall har fått ny kilde (Utdanningsdirektoratet i stedet for SSB).

Helse: Sykehus, antall opphold på sykehus per 1.000 innbyggere (erstatter antall innleggelser).

Sosialhjelp: Økonomisk rådgivning, årsverk til økonomisk rådgivning per 1.000 langtidsmottakere av stønad.

Miljø og ressurser: Energibruk per bruker av kommunale bygg. Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter - alle utslipp, oppvarming og avfall.

Saksbehandling: Andel av byggesøknader innvilget ved dispensasjon fra plan. Andel av byggesøknader i områder med restriksjoner som er innvilget. Gebyr for privat forslag til reguleringsplan.

Slik blir karakterene fordelt mellom kommunene

De 5 % beste verdiene innen ett nøkkeltall får karakteren 6 - som er toppkarakteren.

Ved å sette grensen på ca. den 20. beste kommunen unngår vi problemet ved at det ofte er enkelte kommuner som ligger særlig langt unna «normalen» i Kommune-Norge. Det ville også være urimelig om det bare var én kommune som kunne få toppkarakter.

På samme måte er grensen for bunnkarakteren 1 satt ved de 5 % laveste verdiene for nøkkeltallet.

En kommune som får karakteren 3,5 har et nøkkeltall som er lik landsgjennomsnittet.

Det er disse kommunene vi ofte betegner som «normalkommunen». Hvis en kommune mangler et nøkkeltall, har vi ignorert hele nøkkeltallet og beregnet totalscore ut fra de tallene som faktisk er levert.

Spørsmål om Kommunebarometeret? Send epost til barometer@kommunal-rapport.no.

Resultatregnskap - Rauma Energi konsern konsolidert per 31.8.2019

År	2019
Periode	**01-08**
DRIFTSINNTEKTER	
Salgsinntekter REB	6 683 587
Salgsinntekter REK	71 427 823
Salgsinntekter RE	73 376 598
Eliminerte inntekter	-56 498 908
Sum driftsinntekter	**94 989 100**
DRIFTSKOSTNADER	
Driftskostnader REB	5 057 991
Driftskostnader REK	66 719 076
Driftskostnader RE	42 250 967
Eliminerte kostnader	-56 498 908
Sum driftskostnader	**57 529 126**
DRIFTSRESULTAT	**37 459 974**
Finansposter	
Finansposter REB	-544 470
Finansposter REK	214 193
Finansposter RE	-6 272 755
Eliminrte finansposter	-
Sum finansposter	**-6 603 032**
RESULTAT	**30 856 942**

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Formannskapet	30.10.2019	82/2019
Kommunestyret	14.11.2019	105/2019

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Mette Rye	**Sakstype:** Politisk sak	19/1787

Budsjettjustering nr 3 2019

14.11.2019 Kommunestyret
KS - 105/2019 VEDTAK:

1. Endret driftsbudsjett for 2019 vedtas i henhold til følgende oversikt:

	Årsbudsjett inkl. endring	Endringsforslag	Forslag til rammer etter 2. tertial
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	4 333 000		4 333 000
SENTRAL ADMINISTRASJON	25 533 575		25 533 575
KULTUR	14 961 755		14 961 755
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	5 696 000		5 696 000
BARNEHAGE	58 575 850	950 000	59 525 850
SKOLE	105 127 644		105 127 644
HELSE OG VELFERD	45 666 600	350 000	46 016 600
HELSE OG OMSORG	174 200 376	3 800 000	178 000 376
UTBYGGING	46 397 674	1 000 000	47 397 674
FINANSOMRÅDE	-480 492 474	-6 100 000	-486 592 474

2. Endret investeringsbudsjettet for 2019 vedtas i hht vedlegg

Innstillingen enstemmig vedtatt

Tidligere gjennomførte behandlinger:
30.10.2019 Formannskapet
FS - 82/2019 VEDTAK:

1. Endret driftsbudsjett for 2019 vedtas i henhold til følgende oversikt:

	Årsbudsjett inkl. endring	Endringsforslag	Forslag til rammer etter 2. tertial
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	4 333 000		4 333 000
SENTRAL ADMINISTRASJON	25 533 575		25 533 575
KULTUR	14 961 755		14 961 755
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	5 696 000		5 696 000
BARNEHAGE	58 575 850	950 000	59 525 850
SKOLE	105 127 644		105 127 644
HELSE OG VELFERD	45 666 600	350 000	46 016 600
HELSE OG OMSORG	174 200 376	3 800 000	178 000 376
UTBYGGING	46 397 674	1 000 000	47 397 674
FINANSOMRÅDE	-480 492 474	-6 100 000	-486 592 474

2. Endret investeringsbudsjettet for 2019 vedtas i hht vedlegg

Innstillingen enstemmig vedtatt

Rådmannens innstilling:

1. Endret driftsbudsjett for 2019 vedtas i henhold til følgende oversikt:

	Årsbudsjett inkl. endring	Endringsforslag	Forslag til rammer etter 2. tertial
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	4 333 000		4 333 000
SENTRAL ADMINISTRASJON	25 533 575		25 533 575
KULTUR	14 961 755		14 961 755
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	5 696 000		5 696 000
BARNEHAGE	58 575 850	950 000	59 525 850
SKOLE	105 127 644		105 127 644
HELSE OG VELFERD	45 666 600	350 000	46 016 600
HELSE OG OMSORG	174 200 376	3 800 000	178 000 376
UTBYGGING	46 397 674	1 000 000	47 397 674
FINANSOMRÅDE	-480 492 474	-6 100 000	-486 592 474

2. Endret investeringsbudsjettet for 2019 vedtas i hht vedlegg

Saksopplysninger:

I henhold til gjeldende budsjettforskrift § 11. Endringer i årsbudsjettet:

Det skal foretas endringer i årsbudsjettet når dette må anses påkrevd. Kommunestyret eller fylkestinget skal selv foreta de nødvendige endringer i årsbudsjettet.

Det vises til tertialrapporten og varslet merforbruk i flere sektorer, og justeringsbehov for enkelte investeringer. Det er grunn til å vente økte skatteinntekter, og lavere renteutgifter på til sammen 6,1 millioner kroner. Dette gir rom for justeringer av rammer fordelt til drift, men dette vil ikke kunne dekke hele det varslede merforbruket.

	Regnskap hittil	Periodebudsjett inkl. endring	Avvik hittil	Ny prognose	Årsbudsjett inkl. endring	Endringsforslag	Forslag til rammer ette 2. tertial
ALLE	8 465 921	-1 940 664	10 406 585	14 127 000			
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	3 355 977	2 602 785	753 192	200 000	4 333 000		4 333 00
SENTRAL ADMINISTRASJON	16 811 589	16 369 858	441 731	0	25 533 575		25 533 57
KULTUR	11 248 532	10 900 252	348 280	0	14 961 755		14 961 75
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	3 229 500	2 944 000	285 500	0	5 696 000		5 696 00
BARNEHAGE	39 741 738	38 093 758	1 647 981	1 050 000	58 575 850	1 000 000	59 575 85
SKOLE	64 777 878	64 637 381	140 497	180 000	105 127 644		105 127 64
HELSE OG VELFERD	33 089 063	33 640 705	-551 642	650 000	45 666 600	400 000	46 066 60
HELSE OG OMSORG	133 444 540	123 709 031	9 735 508	16 297 000	174 200 376	3 800 000	178 000 37
UTBYGGING	807 841	1 013 589	-205 748	1 850 000	46 397 674	900 000	47 297 67
FINANSOMRÅDE	-298 040 738	-295 852 024	-2 188 714	-6 100 000	-480 492 474	-6 100 000	-486 592 47

Faktagrunnlag og orientering

- Det vises til Tertialrapport for 2. tertial 2019.

I tillegg orienteres om at det er gjort en teknisk balansert justering av budsjettet knyttet til avskriving og motpost avskriving i hht vedlegg. Årlige avskrivinger er nå 34,7 mill.kr.

Det var en summeringsfeil av endringer i justeringsvedtaket KS 43/19. I tillegg har vi lagt til kostnad Kunstgrasbane Vågstranda på 1,9 mill.kr samt en foreløpig anslått 1/3 finansiering av netto merforbruket på Åndalsnes kunstgressbane som eksternt finansiert (140 000 kr) jfr vedtakets punkt 4 og 5. Det blir da også justeringer av finansiering. Endelig vedtak ble dermed:

Økonomiske oversikter					
	Budsjett 2019	Budsjett 2019	Reduksjon		
Budsjettskjema 2A - investering	opprinnelig	etter B2	Endring		
Investeringer i anleggsmidler	117 275 000	93 455 000	-23 820 000		
Utlån og forskutteringer	7 000 000	7 000 000	-		
Kjøp av aksjer og andeler	1 900 000	1 900 000	-		
Avdrag på lån	-	-	-		
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-		
Avsetninger	19 500 000	19 500 000	-		
Årets finansieringsbehov	145 675 000	121 855 000	-23 820 000		
Finansiert slik:			-		
Bruk av lånemidler	82 600 000	65 992 000	-16 608 000	inkl. ubrukte lånemidler	
Inntekter fra salg av anleggsmidler	19 500 000	19 500 000	-		
Tilskudd til investeringer	20 200 000	19 765 000	-435 000		
Kompensasjon for merverdiavgift	18 865 000	12 155 000	-6 710 000		
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	2 390 000	2 323 000	-67 000		
Andre inntekter	220 000	220 000	-		
Sum ekstern finansiering	143 775 000	119 955 000	-23 820 000		
Overført fra driftsbudsjettet	-	-	-		
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-		
Bruk av avsetninger	1 900 000	1 900 000	-		
Sum finansiering	145 675 000	121 855 000	-23 820 000		
Udekket/udisponert	-	-			

Nytt skjema vil utarbeides etter dette vedtaket.

Vurderinger

Budsjettjusteringsbehov drift er:

Helse- og omsorg har de største utfordringer men arbeider godt med tiltak. Alle tiltakene vedtatt i februar er gjennomført, men de har nye utfordringer i botjenesten med økte behov på eksisterende og økt antall brukere. I tråd med kostnadsnøklene til inntektssystemet er en ramme på ca 178 millioner kroner mer riktig for dette området. Vi bør bestrebe å justere rammen opp til dette nivået, selv om dette ikke dekker det forventede merforbruket. Det gir imidlertid tjenesteområdet en ramme som skal være tilstrekkelig ut i fra beregnet behov, og en mer riktig ramme å måle seg mot. Vi viser her til omtalen i tertialrapporten.

For området barnehage er det grunn til å dekke deler av forventet merforbruk knyttet til tilskudd til private barnehager, styrkingstiltak og en opprinnelig budsjettfeil på husleie. På grunn av de lovpålagte normene for antall pedagoger og generell bemanning i barnehagene er handlingsrommet nokså begrenset.

For området utbygging foreslås å øke rammen for delvis å dekke merforbruk knyttet til vintervedlikehold, brannvesen og en opprinnelig budsjettfeil på sosiale kostnader for renhold.

Det foreslås også å dekke deler av merforbruket knyttet til barnevern ved Helse og velferd.

Budsjettjusteringsbehov på investering er relativt moderate og medfører totalt sett en reduksjon i investeringsbudsjettet.

Reduksjoner som følge av utsettinger eller forskyvinger:

- Det er ikke realistisk å bruke opp budsjettet for bygging av Måndalen barnehage i 2019, men den reduserte bevilgningen i 2019, settes opp i forslag til budsjett for 2020.
- Det er ett års bestillingstid på brannbil type tankbil som var planlagt. På grunn av behov for avklaringer rundt økte krav til standard fra det nye IKS'et, tok det lenger tid å lage grunnlaget for en anbudskonkurranse. Denne investeringen vil derfor falle på 2020, og prosjektet utgår fra Rauma kommune og vil bli gjennomført av Normøre og Romsdal Brann og redning IKS i 2020.
- Prosjekt kunstgressbane Isfjorden vil også bli utsatt på grunn av de nødvendige avklaringer og planer som må til før en kan sette i gang.
- Mesteparten av budsjett for utskifting av armatur gatelys forskyves til 2020 grunnet sen oppstart da investeringsmidlene var frosset til juni 2019.
- Prosjektet i Snarveien 5, ombygging av barnebolig, forskyves til 2020 grunnet redusert bemanning og kapasitet i Utbygging. Dette settes opp igjen på planen for 2020.
- Opparbeiding av vei til søndre kai blir utsatt til 2020.

Økninger:

- Innenfor selvkostområdet avløp er det et økt investeringsbehov på 1,2 mill.kr.
- Det er behov for å øke investeringsbudsjettet med 200 000 til planleggingskostnader av Måndalen skole i 2019.
- Det er behov for 400 000 for å ferdigstille en påbegynt oppgradering av vei slik at reduksjon i vedlikeholdskostnader kan realiseres.
- Det er behov for investeringsmidler til innskudd i de nye samarbeidene RIR og NRBR (Brann og redning) IKS, samt Møre og Romsdal Revisjon SA. Disse må finansieres av ubundet investeringsfond.

Kunstgressbane Vågstranda flyttes til 2020 da politisk avklaring fra Vestnes kommune ang. overtakelse ikke blir klart før i slutten av november, og oppstart før nyttår er dermed lite realistisk.

Siden forrige budsjettjustering inkluderes eget vedtak KS 95/2019 ang. utbedring Romsdalseggen, med vekt på Romsdalstrappa i høst. I samsvar med opprinnelig vedtak legges ansvaret til kulturområdet.

Økonomiske konsekvenser

I sum reduseres investeringsbehovet, og låneopptaket vil tilpasses dette innenfor eksisterende vedtak som er på inntil 50 mill.kr. Årets låneopptak på 27 millioner kroner vurderes å være tilstrekkelig, tatt i betraktning at det også kan brukes av ubrukte lånemidler fra tidligere år.

Redusert låneopptak i forhold til opprinnelig budsjett gir lavere rente- og avdragskostnader i 2020 enn det ellers ville ha vært. Justering av driftsbudsjettene gjør rammene mer

realistiske, men ytterligere tiltak må iverksettes.

Konklusjon

Det foreslås enkelte justeringer av drifts- og investeringsbudsjettet.

Vedlegg:
vedlegg budsjettjustering avskriving
Vedlegg budsjettjustering investering

BUDSJETT INVESTERING 2019 - JUSTERING ETTER 2. TERTIAL

				B2 2019			B3 19		
Ansv.	Investeringsformål	.2019		Endring	B2 2019		Endring	B3 2019	
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	inkl.mva	Invest.	Finans.	inkl.mva	Invest.	Finans.
1100	Innskudd Møre og Romsdal Revisjon SA						105	105	
	Bruk av kapitalfond						-105		-105
1210	Felles IKT-investeringer	2 000		1 200	3 200			3 200	-
1210	ROR IKT Andel	1 800		730	2 530			2 530	-
1240	Avlevering av papirarkiv			1 500	1 500			1 500	-
1240	Digitalisering arkiv	1 500			1 500			1 500	-
1710	Kirker -og kirkegårder (eks.mva)	650			650			650	-
2300	Nærmiljøanlegg Åndalsnes barneskole			620	620			620	-
	Spillemidler			-300		-300		-	-300
2830	Turstier Trollstigen	925			925			925	-
	Tilskudd (resten er mva komp)		-740			-740		-	-740
2830	Turstier Romsdalseggen (egen sak KS 95/2019)			4 000	4 000			4 000	-
	Tilskudd (resten er mva komp)			-3 200		-3 200		-	-3 200
3400	Velferdsteknologi	2 500			2 500			2 500	-
3400	Felles helse og omsorg	500		500	1 000			1 000	-
	Tilskudd			-150		-150		-	-150
6030	Kart og oppmåling	125		400	525			525	-
6310	Brannvesen - kjøretøy	3 400			3 400		-1 900	1 500	-
	Tilskudd		-1 000			-1 000	1 000	-	-
	Fritak engangsavgift, tilbakebetales						-450		-450
	salg av biler		-220			-220	-130	-	-350
6430	Tomtesalg		-500			-500		-	-500
	Avsetning kapitalfond		500			500		-	500
6560	Næringsområder	1 000		600	1 600		-1 600	-	-
	Salg næringstomter		-250			-250		-	-250
6920	Felles maskindrift kommunalteknikk	1 000			1 000			1 000	-
6710	Kunstgressbane Isfjorden	5 000		-3 000	2 000		-1 700	300	-
	Spillemidler		-1 650	1 650				-	-
	Tilskudd		-1 200	1 200				-	-
6710	Kunstgressbane Åndalsnes			600	600			600	-
	Tilskudd								
6710	Vågstranda kunstgressbane							-	-
	Tilskudd								
	Spillemidler								
Ansv.	Investeringsformål	.2019			B2 2019		Endring	B3 2019	
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.		Invest.	Finans.	inkl.mva	Invest.	Finans.
6950	Ombygging Åndalsnes sjukeheim barn og eldre	6 000		-4 500	1 500		-1 500	-	-
6950	Måndalen omsorgsenter	18 375			18 375			18 375	-
	Tilskudd Husbank		-18 000			-18 000		-	-18 000
	Salg Måndalen omsorgsenter		-19 000			-19 000		-	-19 000
	Avsetning til kapitalfond		19 000			19 000		-	19 000
6950	Måndalen skole						*200*	200	-
6950	Øran brannstasjon og verksted	1 000		330	1 330			1 330	
6950	Oppgradering Formålsbygg	5 000		400	5 400			5 400	-
	NAV sin andel til oppgradering Rådhus			-300	-300			-300	-
6950	Måndalen Barnehage nybygg	30 000		-20 000	10 000		-8 500	1 500	-
6950	Rehabilitering svømmehall							-	-
7310	Utskifting armatur gatelys	3 000			3 000		-2 600	400	-
7310	Gang- sykkelveg	1 000			1 000			1 000	-
7310	Tiltak etter hovedplan veg, gang og sykkelvei	2 500			2 500		400	2 900	-
7310	Rest sentrum trinn 2	-		300	300			300	-
7310	Kunst og skilting			600	600			600	-
	Tilskudd				-200			-200	-
7310	Sentrumstiltak - Strandgata deretter Havnegata	14 500		-14 500	-			-	-
SUM	**Investeringer kommune**	**102 775**	**-23 060**	**-31 320**	**71 055**	**-23 860**	**-16 780**	**53 855**	**-23 440**
6210	Rammebudsjett vann (eks.mva)	5 000		8 300	13 300		4 000	17 300	-
6220	Rammebudsjett avløp (eks.mva)	5 500			5 500		1 200	6 700	-
6230	Rammebudsjett renovasjon (eks.mva)	5 000			5 000		-1 000	4 000	-
SUM	**Investeringer SVARF**	**15 500**	**-**	**8 300**	**23 800**	**-**	**4 200**	**28 000**	**-**
SUM	**Totalt Realinvesteringer**	**118 275**	**-23 060**	**-23 020**	**94 855**	**-23 860**	**-12 580**	**81 855**	**-23 440**
8750	Utlån videreformidlingslån	7 000			7 000			7 000	-
	Husbanklån		-7 000			-7 000		-	-7 000
8760	Egenkapital KLP	1 900			1 900			1 900	-

	Bruk av kapitalfond		-1 900			-1 900		-	-1 900
8760	Kjøp av Aksjer NRBR IKS						300	300	0
	Bruk av kapitalfond						-300	0	-300
8760	Innskudd RIR						1 192	1 192	
	Bruk av kapitalfond						-742		-742
	Tinginnskudd						-450		-450
SUM	**Finansinvesteringer**	**8 900**	**-8 900**	**-**	**8 900**	**-8 900**	**-**	**10 392**	**-10 392**
SUM	**Investeringsbudsjett**	**127 175**	**-31 960**	**-23 020**	**103 755**	**-32 760**	**-12 580**	**92 247**	**-33 832**

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2019-1539/06
Arkiv: 216
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 29.11.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 44/19	Kontrollutvalget	10.12.2019

INTERIMRAPPORT REGNSKAPSREVISJON – REVISJONSÅRET 2019

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra interimrevisjonen til orientering.

Saksopplysninger

Kommunelovens § 23-2 og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, omhandler kontrollutvalgets ansvar og myndighet.

I henhold til kommunelovens § 23-2 1. ledd a), skal kontrollutvalget påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Forskriften presiserer nærmere hva dette innebærer:

§ 3.*Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon*

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at
a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instrukser og avtaler med revisor
c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

Interimrapporten er en undervegsrapport, der revisjonen rapporterer hvor langt de er kommet i revisjonsarbeidet

Rapporteringen fra revisor er viktig for at kontrollutvalget skal kunne holde seg løpende orientert om framdriften i revisjonsarbeidet og for å vurdere behovet for å sette i gang andre kontroll- og tilsynsaktiviteter.

Vedlagt følger:
- Kommunikasjons-/revisjonsplan 2019, datert 12.9.2019

VURDERING

I oppdragsavtalen med Møre og Romsdal Revisjon IKS som kontrollutvalget godkjente i møte 6.12.2017, sak 35/17, er det lagt opp til rapportering til kontrollutvalget fra interimrevisjonen.

Grunnlaget for denne interimrapporteringen er Kommunikasjons-/revisjonsplan 2019, som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 12. september 2019, sak 27/19. Siden dette var gjort før valget, så velger sekretariatet å legge ved denne planen, slik at det nye kontrollutvalget kan gjøre seg kjent med hvilken plan det skal rapporteres i forhold til.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, Anne Oterhals, vil i kontrollutvalgets møte presentere interimrapport fra regnskapsrevisjonen 2019. Revisor vil da utdype hva som er utført av arbeid, revisjonstilnærming og funn. Utvalget vil få tilsendt presentasjonen sammen med møteprotokollen.

Forutsatt at det ikke fremkommer vesentlige mangler ved rapporten, så anbefaler sekretariatet at kontrollutvalget rar revisjonens rapport fra interimrevisjonen til orientering.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KOMMUNIKASJONS- OG REVISJONSPLAN 2019

RAUMA KOMMUNE

KONTROLLUTVALGET 12. SEPTEMBER 2019

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

MØRE OG ROMSDAL REVISJON SA FRA 01.01.2020

25 ansatte med høy kompetanse

Kontor i Kristiansund, Ålesund, Molde og en ansatt i Surnadal.

Et betydelig kompetansemiljø i Møre og Romsdal.

Representerer 219 000 innbyggere

Nye Ålesund kommune, nye Molde kommune, Hustadvika kommune sammen med 19 andre kommuner, samt Møre og Romsdal fylkeskommune

Estimert omsetning på om lag MNOK 30

Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, attestasjoner og rådgivning

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

VÅR KOMPETANSE

3

- Vi kjenner kommunene våre og kommunal sektor godt
- Vi har et bredt fagmiljø som består av:
  - Statsautoriserte revisorer
  - Registrerte revisorer
  - Samfunnsvitere
  - Statsvitere
  - Diplomert internrevisor
  - Jurist m.m.

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

REVISJONSHONORAR

4

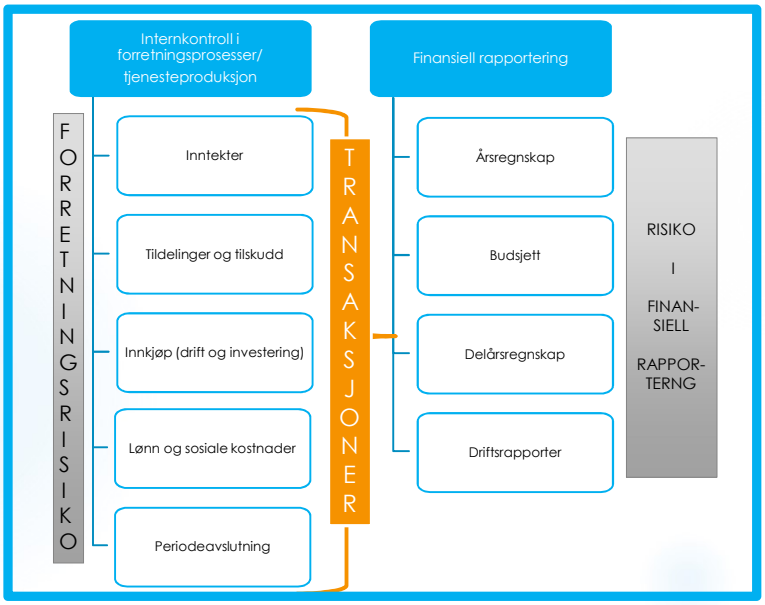
- Honorar gjeldende kommune:
  - 2020 estimat: TNOK 800' inkl. handlinger forvaltningsrevisjon
  - Honoraret bestemmes av faktisk medgått tid og blir fakturert i kategoriene:
    - Revisjonshonorar inkl. møter
    - Attestasjoner
    - Forvaltningsrevisjon
    - Ev. andre særskilte bestillinger

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

VIRKSOMHETSSTYRING – «ORDEN I EGET HUS»

5

Effektiv kontroll i forretnings-prosessene/ tjeneste-produksjon gir kvalitet i finansiell rapportering.

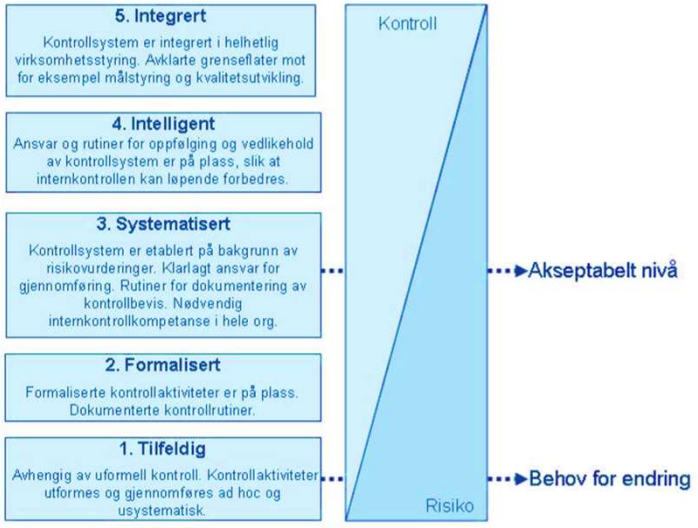

Revisjonens forretnings-orienterte og kontrollorienterte angrepsvinkel

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

MODENHETSNIVÅ FOR INTERNKONTROLL

6

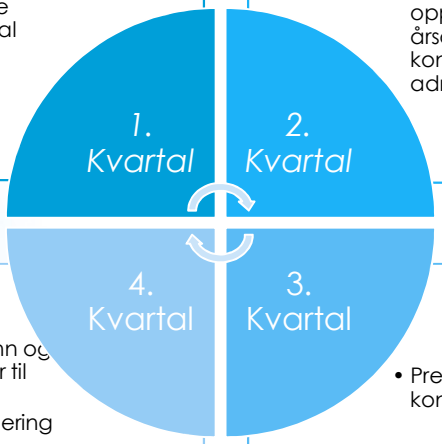

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

PLAN FOR KOMMUNIKASJON

7

- Ev. oppsummering av interimsrevisjonen i kontrollutvalg hvis ikke gjennomført i 4. kvartal

- **Revisjonsberetning**
- Presentasjon av oppsummering fra årsoppgjørsrevisjon i kontrollutvalg og med administrasjonen

- Gjennomgang av funn og forslag til forbedringer til administrasjonen
- Presentere oppsummering fra interimsrevisjon i kontrollutvalg

- Presentere revisjonsplan i kontrollutvalg

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

REVISJONSPLAN 2019

RAUMA KOMMUNE

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

OPPFØLGINGSPUNKTER FRA 2018

9

Fokus- og videre oppfølgingspunkter

- Eldre fordringer på lønnsrefusjoner fra NAV
  - Oppfølging eldre fordring bør ferdigstilles før årsoppgjøret 2019
  - Faset rutiner med månedlig oppfølging fremover

Bankkonti utenfor kommunen sitt regnskap

  - Ferdigstille gjennomgang og implementing
  - Tilbakemelding til kontrollutvalget

Fordelte utgifter i driftsregnskapet (art 690)

  - Posten "blåser opp" driftsregnskapet
  - Forskriftsendring
- Refusjon særlig ressurskrevende tjenester
  - Rutiner for oppfølging av vedtak
  - Krav til dokumentasjon

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Oppfølgingspunkter fra 2018 forts.

- Lønn
  - Lønnsrelaterte balansekonti avstemmes
- Investeringsregnskap
  - Like prosjektnummer
  - restlevetid påkostninger
- Kraftfondet
  - Implementering i regnskap
- Regnskapsavleggelse innen fristen 15.02.
  - Fokus på rutiner for å sikre avleggelse innen fristen
- Noter ihht KRS 6
  - Rutiner for egenkontroll av noter

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Oppfølgingspunkter fra 2018 forts.

- Etterkalkyler selvkost og selvkostfond
  - Avstemming og kontroll regnskap vs noter
- Finans periodisering

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RISIKOPUNKTER I PLAN FOR 2019

12

- **Generelle fokus- og risikopunkter**
  - Lov om offentlige anskaffelser
    - Forvaltningsrevisjonsprosjektet "Innkjøp og offentlige anskaffelser".
      - Bruken av innkjøpsavtaler
      - Dokuementasjon på Innhenting av tilbud
  - Transaksjoner med nærstående
    - Etablering av egne rutiner for å kartlegge slike transaksjoner
  - Skille drifts- og investeringsutgifter
    - Ytterligere dokumentasjon av skjønnsmessige vurderinger

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RISIKOPUNKTER I PLAN FOR 2019 forts.

- **Særskilte fokus- og risikopunkter**
  - Merforbruk lønnskostnader
    - Rutiner for kontroll av budsjettforutsetninger og rapporteringer på regnskap
  - Internkontroll
    - Følge opp forvaltningsrevisjonsprosjektet "Internkontroll i Rauma kommune". Jfr bestilling fra kontrollutvalget i sak 36/18.
  - Merverdiavgiftskompensasjon
    - Opprettholde høyt fokus da konsekvenser av feil kan bli store
  - Budsjett og budsjettjusteringer
    - begrunnelser for å ikke gjøre budsjettendringer
  - Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter
    - Se på rutiner som sikrer at pris er gyldig og inntektene fullstendige

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

GJENNOMFØRING

14

- Planfase August - Oktober
  - Foreløpig vurdering av risiko
  - Foreløpig vurdering av internkontroll
  - Vesentlighetsgrenseberegning
  - Ressursplanlegging

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

GJENNOMFØRING INTERIM (OKT-DES)

15

- Kartlegging internkontroll og testing
- Substanshandlinger inkl. analyser
  - Lov om offentlige anskaffelser inkl. rammeavtaler og oppfølging av disse
  - Transaksjoner med nærstående
  - Delegasjon/fullmakter
- Gjennomgang av skille drift/investering for inneværende år og for neste budsjettår
- Attestasjoner
  - Mva-kompensasjon
  - Attestasjon av prosjektregnskaper

Gjennomføres ved revisjonsbesøk hos kommunen, besøk enheter og kontorrevisjon.

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

FORBEREDELSE ÅRSOPPGJØR (NOV-DES)

16

- Tilbakemeldinger etter interim
- Utsending av PBC-liste for forventningsavklaring for dokumentasjon og avstemminger
- Gjennomgang av årsregnskapet 2018 med tanke på forbedringspunkter

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

GJENNOMFØRING ÅRSOPPGJØR

17

- Kontroll av avstemminger
- Kontroll av årsoppgjørsposteringer
  - Avsetninger
  - Låneavdrag
  - Tapsavsetninger
  - Verdivurderinger
- Ev. Saldoforespørsler
- Ev. Advokatbrev/Bankbrev
- Fullstendighetserklæring

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

GJENNOMFØRING ÅRSOPPGJØR FORTS.

18

- Gjennomgang av årsregnskapet
- Gjennomgang av noter
- Gjennomgang av årsmelding
- Kontroll av budsjett i årsregnskapet (budsjettvedtak og vesentlige avvik)
- Vurdering av avsetning/bruk av fond
- Kontroll av sjekklister utfylt av kommunen

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RAPPORTERING TIL KONTROLLUTVALG

19

- Revisjonsplan og risikovurdering – September
- Interimsrapportering – Desember/Januar
- Rapportering etter årsoppgjøret – Mai-Aug

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

REVISJONSTEAM REGNSKAPSREVISJON

20

- Oppdragansvarlig revisor: Anne Oterhals
- Team manager/kontaktperson : Hilde Myrvang

Egne team for forvaltningsrevisjon.
Øvrige revisorer i MRR er tilgjengelige ved behov.

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

21

> Vi vil bidra til at innbyggerne i vårt distrikt får enda bedre kommuner å bo i

- Møre og Romsdal Revisjon IKS

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2019-1539/06
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 29.11.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 45/19	Kontrollutvalget	10.12.2019

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Saksopplysninger

Vedlagt følger:
- ajourført oppfølgingsliste pr 29.10.2019.

I dette møtet er det lagt opp til orientering fra administrasjonen knyttet til en sak på oppfølgingslisten.
- **Helse- og omsorgstjenester i Rauma kommune**
  Helse og omsorgssjef Kristian Skålhavn vil gi en presentasjon av Strategi Helse og omsorg 2020-2023 (jf. OS 09/19).

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet for oppføring på oppfølgingslisten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr 29.10.2019)

18.04.16
Helse- og omsorgstjenester i Rauma kommune

Ansvar: Adm./sekr

Beskrivelse:	**Status:**
I KU-møte 01.02.16 OS 02/16 hadde rådmannen en orientering og gjennomgang av underveisevaluering av hjemmebasert helse- og omsorgstjeneste i Rauma kommune. Rådmannen sa at det nå var hovedprioritet å få på plass systemer, rutiner og praksis som sikrer forsvarlige helsetjenester, samt jobbe med felles holdninger og retning på tjenesten. Kontrollutvalget ønsker å følge tett med på utviklingen innen helse- og omsorgstjenester i Rauma kommune.	**24.10.16:** Kontrollutvalget ønsker også å ta med seg videre at det må følges opp at det er gode tilbud på alle trinn i «omsorgstrappen». **28.11.16:** Kontrollutvalget ønsker orientering om status i første møte i 2017. **20.02.17:** Helse og omsorgssjef Greta Hanset orienterte i dagens møte jf. OS 09/17. **05.03.18**: Kontrollutvalget ønsker et virksomhetsbesøk på Helsehuset høsten 2018. **06.09.18**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte orientering fra rådmannen om den økonomiske situasjonen innen helse og omsorg med prognose for stort merforbruk jf. OS 07/18. Utvalget ber om en ny statusrapport i kontrollutvalgsmøte 18.10.18. **18.10.18**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte statusrapport fra økonomisjefen om den økonomiske situasjonen innen helse og omsorg. jf. OS 08/18. Kontrollutvalget vil følge utviklingen nøye fremover og vil påpeke at det er systemavvik (i rapporteringssystemene) som burde ha vært registret og aktivt fulgt opp av rådmannen. Utvalget ber i forbindelse med kontrollutvalgets virksomhetsbesøk på Helsehuset 29.11.18 om å få en statusrapport for drifts- og økonomisk situasjon innen Helse- og omsorg. **29.11.18**: Utvalget hadde i forbindelse med dagens møte virksomhetsbesøk på Rauma helsehus, jf. OS 10/18. Orienteringen som ble gitt av helse og omsorgssjef Kristian Skålhavn inneholdt bl.a. en statusrapport for drifts- og økonomisk situasjon innen Helse- og omsorg.

20.02.17
Barneverntjenesten i Rauma kommune

Ansvar: Adm./rev./sekr.

Beskrivelse:	**Status:**
Kommunestyret behandlet forvaltningsrevisjonsrapporten «Barnevernstjenesten i Rauma kommune» og vedtok enstemmig kontrollutvalgets innstilling i møte 8.3.2016, k-sak 29/16. I tillegg ble det gjort en tilføying om at «Kommunestyret er bekymret over bemanning og budsjettering i barnevernstjenesten, og ber om at saka tas opp på nytt i forkant av neste budsjettbehandling.» I samme kommunestyremøte ble det lagt frem «Tjenesteanalyse av barneverntjenesten i Rauma kommune». Analysen er laget i forbindelse med at kommunen har deltatt i effektiviseringsnettverk for barneverntjenester gjennom	**23.05.17**: Kontrollutvalget behandlet oppfølging av rapporten i dagens møte jf. sak 12/17. Utvalget ønsker å få en status rapport i første møte i 2018. Til neste møte gis det tilbakemelding om tilgang på fosterhjem. Sekretær følger opp dette. **19.06.17**: Utvalget fikk i dagens møte, sak 19/17, fremlagt e-post fra barnevernsleder Sylvia Vik Mittet med svar på spørsmål om tilgang på fosterhjem i kommunen. **05.03.18:** Helse- og velferdssjef Harald Digernes-Westby orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 01/18. Utvalget ønsker å avslutte oppfølging av denne saken. **17.01.19:** Barnevernsleder Sylvia Mittet og helse og velferdssjef Harald Digernes-Westby orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 02/19.

Kommunenes Sentralforbund. I kommunestyremøte 15.12.16 sak 134/2016 ble det lagt frem en statusrapport fra barnevernet pr. november 2016. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten ble gjennomført vår 2017. Kontrollutvalget hadde egentlig avsluttet oppfølgingen av Barnevernstjenesten våren 2018. Men i desember 2018 gjennomførte Bufdir, på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, en gjennomgang av enkelte indikatorer for å vurdere risikobildet i kommunale barneverntjenester. I denne gjennomgangen kommer barnevernstjenesten i Rauma kommune ut med «Rød-lys», i forhold til de indikatorene som er undersøkt. Utvalget ønsker derfor å fortsette oppfølgingen av Barnevernstjenesten.	
23.05.17 **Rauma Energi AS** Ansvar: sekr.	
Beskrivelse:	**Status:**
Rauma Energi AS står overfor store utfordringer i tiden fremover. Det gjelder både Herje kraftverk, Verma utbyggingen og fiberutbygging. Kontrollutvalget ønsker derfor å følge med på utviklingen.	**19.06.17:** Kontrollutvalget ønsker i neste møte å få en oppdatering fra Rauma Energi AS om situasjonen knyttet til Herje kraftverk. **18.09.17**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte en oppdatering fra Adm. direktør Alf Vee Midtun, Rauma Energi AS om situasjonen knyttet til Herje kraftverk, jf. OS 22/17. **05.03.18:** Kontrollutvalget ønsker i løpet av høsten en ny statusrapport, særlig med fokus på Herje kraftverk og Verma utbyggingen. **06.09.18:** Kontrollutvalgets leder informerte utvalget om at han hadde deltatt på en befaring ved Verma kraftverk utbyggingen. Det var ikke rapportert om økonomiske avvik og ingen personskader i byggeperioden. Etter planen skal det settes i gang prøvedrift i desember. **18.10.18:** Kontrollutvalget ønsker at statusrapport fra Rauma Energi AS utsettes til første møte 2019. **29.11.18**: Utvalgsleder informerer om at han har forstått det slik, at oppstart av Vermakraftverket etter utbyggingen er utsatt. Utvalget ber om at statusrapporten fra Rauma Energi AS må inneholde en orientering om status for Verma utbyggingen. **17.01.19:** Daglig leder Alf Vee Midtun gav utvalget en statusrapport i dagens møte jf. OS 01/19. Utvalget ønsker en ny statusrapport i møte 12.09.19. **12.09.19:** Utvalget utsatte å be om statusrapport til et senere møte.
18.09.17 **Tilsyn med Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen- Rauma kommune – Åndalsnes ungdomsskole** Ansvar: adm./sekr	
Beskrivelse:	**Status:**
Tilsynet fra fylkesmannen førte til 11 pålegg om utbedringer. Fristen for	**18.09.17:** Kontrollutvalget diskuterte rapporten i dagens møte. Utvalget ser alvorlig på at det er så mange brudd på regelverket. Utvalget ønsker når

Rauma kommune til å rette brudd på regelverket er satt til 1.12.2017. Fylkesmannen har avsluttet tilsynet jf. brev til Rauma kommune datert 20.02.18. Kontrollutvalget ønsker å følge med på utviklingen, bl.a. ved årlig få fremlagt tilstandsrapport for grunnskolen.	fristen går ut, få tilsendt kommunens svar til fylkesmannen og fylkesmannens vurdering av de tiltak som kommunen har iverksatt. **06.11.17**: Kontrollutvalget ønsker i neste møte en orientering fra skolesjefen om hvordan det sikres at brudd på regelverket ikke skjer i de andre skolene i kommunen. Utvalget ønsker også å orienteres om hvor samkjørte skolene er på rutiner og retningslinjer. **06.12.17**: Kontrollutvalget fikk orientering fra skolesjefen i dagens møte jf. OS 24/17. Utvalget ønsker å følge saken videre og ber også om å få tilsendt fylkesmannens svar på kommunens plan for lukking av avvik. **05.03.18:** Fylkesmannen har avsluttet tilsynet jf. brev til Rauma kommune datert 20.02.18 vedlagt sak 07/18. Kontrollutvalget ønsker å få fremlagt Tilstandsrapport for grunnskoleopplæringen når den foreligger. **06.09.18:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt Tilstandsrapport for grunnskoleopplæringen 2017, jf. RS 32/18. Utvalget ønsker å følge med på den videre utviklingen. **30.04.19**: Kontrollutvalget ønsker at skolesjefen er tilstede når kontrollutvalget får fremlagt den årlige tilstandsrapporten. **11.06.19: Kontrollutvalget avslutter oppfølging av denne saken**, men oppretter en ny sak på oppfølgingslisten «Tilstandsrapport for grunnskolen»
18.09.17 **Tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune** Ansvar: adm./sekr.	
Beskrivelse:	**Status:**
Tilsynet fra Arkivverket førte til 9 pålegg om utbedringer. Rauma kommune arbeider med å rette opp bruddene på regelverket. Kontrollutvalget vil følge med på arbeidet til det som Arkivverket har påpekt, er kommet på plass.	**18.09.17**: Utvalget ønsker når fristen går ut, få tilsendt kommunens svar til Arkivverket og Arkivverkets vurdering av de tiltak som kommunen har iverksatt. **06.12.17**: Utvalget ønsker en orientering om oppfølging av tilsynet i første møte i 2018. **05.03.18:** Rådmannen bad i e-post 22.02.18 om at orienteringen utsettes til neste kontrollutvalgsmøte. **19.04.18:** Liv Jorunn Horgheim og Arnt Olav Herjehagen orienterte utvalget om oppfølging av tilsynet, jf. OS 03/18. Utvalget ønsker å få en ny statusrapport høsten 2018. **18.10.18:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte, jf. OS 09/18, statusrapport fra arkivansvarlig Liv Jorunn Horgheim om oppfølging av tilsynet. Utvalget fikk også en omvisning i arkivlokalene. Utvalget ønsker å få tilsendt informasjon om arkivverkets oppfølging av tilsynet. **29.11.18:** Sekretær følger opp om det foreligger tilbakemelding fra arkivverket på oppfølging av tilsynet, ettersom de fleste av fristene i rapporten nå er utløpt. **17.01.19:** Utvalget fikk i dagens møte jf. RS 05/19 fremlagt Rauma kommunes brev til Arkivtilsynet datert 10.09.18, og Arkivtilsynets brev datert 10.10.18 Påminnelse-Utbedring av pålegg 4,5,7 og 10, jf. RS 06/19. **30.04.19:** Kontrollutvalget fikk ny statusrapport og omvisning fra arkivleder Liv Jorunn Horgheim, jf. OS 03/19. **29.10.19:** Utvalgsleder opplyste at det i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan er foreslått å kutte 2 mill. som er satt av til å rette opp bruddene som tilsynet fra arkivverket avdekket.
06.09.18 **Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune»** Ansv.: Adm/sekr	
Beskrivelse:	**Status:**
Kontrollutvalget behandlet i møte 5.3.2018 sak 3/18 forvaltningsrevisjonsrapporten.	**06.09.18:** Rådmannens plan for oppfølging av anbefalingen behandles i dagens møte. Kontrollutvalget ber om en statusrapport for arbeidet våren 2019, med særlig fokus på hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes

Kontrollutvalget innstilte til kommunestyret som behandlet saken i møte 22.3.2018 k-sak 27/18. Det var 9 anbefalinger som kommunestyret sluttet seg til. Kommunestyret ber rådmannen om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at arbeidet gjennomføres. Rådmannen har gitt kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene.	og oppdateres, samt hvordan en skal sikre at rutinene brukes. **30.04.19:** Sekretariatet mottok 29.04.19 statusrapport fra oppfølgingen av anbefalingene. Det blir forberedt sak til neste møte **11.06.19:** Utvalget behandlet sak om oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjektet i dagens møte, jf. Sak 20/19. Kontrollutvalget ber til neste møte om tilbakemelding på hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt hvordan en skal sikre at rutinene brukes. I vedtaket er det ført opp 5 konkrete spm. **12.09.19:** Rådmann hadde i e-post datert 3.9.2019 gitt svar på 5 konkrete spm. som var stilt av utvalget i forrige møte. Øk.sjef Mette Rye var tilstede for å svare på spørsmål fra utvalget, jf. OS 06/19. Det vises til at nyansatt i 40 % stilling fra 1. des. 2019, skal ha ansvar for oppfølging av de forholdene som utvalget stilte spørsmål om i forrige møte. Utvalget vil følge med på utviklingen.
06.09.18 **Rapport fra tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelbruk og psykisk liding** Ansv.: Adm./sekr	
Beskrivelse:	**Status:**
(2 lovbrudd), Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 20.6.2018. 1)Det er avdekt manglar ved kommunen si styring av det systematiske arbeidet som skal sikre at personar med ROP-lidingar får samanhengande, koordinerte og forsvarlege helse- og sosialtjenester. 2)Rauma kommune sørgjer ikkje for at tenesta opplysning, råd og rettleieing etter sosialtjestelova § 17 blir tildelt, gjennomført og følgt opp.	**06.09.18:** Kontrollutvalget fikk fremlagt rapporten i dagens møte jfr. RS 33/18. Utvalget ber om å få tilsendt rådmannens plan for å lukke tilsynet og fylkesmannens oppfølging av dette. Utvalget ønsker å føre opp saken på oppfølgingslisten for videre oppfølging. **18.10.18:** Sekretariatet har mottatt rådmannens plan for å lukke tilsynet. Kontrollutvalget ønsker at denne legges frem for utvalget når det også er mottatt fylkesmannens tilbakemelding på planen. **29.11.18:** Sekretær følger opp om det foreligger tilbakemelding fra fylkesmannen på kommunes plan på oppfølging av tilsynet. **17.01.19:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte jf. RS 07/19 fremlagt kommunes svar til fylkesmannen datert 15.10.18 og Fylkesmannens avslutning av tilsynet, jf. 08/19.
06.09.18 **Rapport etter tilsyn med Kommunal beredskapsplikt** Ansv.: Adm./Sekr.	
Beskrivelse:	**Status:**
(2 avvik, 2 merknader), Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 21.6.2018 . 1)Rauma kommune sin heilskaplege ROS-analyse oppfyller ikkje alle forskriftskrava til innhald 2)Rauma kommune har ikkje med utgangspunkt i den heilskaplege ROS-analysen fastsett langsiktige mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeid.	**06.09.18:** Kontrollutvalget ber om å få tilsendt rådmannens plan for lukking av avvik. Fylkesmannen viser til at kommunes plan forutsetter at alle avvikene skal være lukket i løpet av juni 2019, jf. RS 35/18. Kontrollutvalget ønsker da en statusrapport fra rådmannen. **11.06.19**: Utvalget fikk som vedlegg til sak 22/19 Oppfølgingsliste, fremlagt rådmannens saksfremlegg til kst. vedr. oppstart av arbeidet med Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Det er lagt en plan for at dokumentet skal komme til behandling ila. vinteren 2020. Kontrollutvalget vil følge med på at dette kommer på plass.
29.11.18 **Tilsyn Rauma kommune Brannvesenet – Arbeidstilsynet** Ansv.: Adm./Arbeidstilsynet/sekr	
Beskrivelse:	**Status:**
I Arbeidstilsynets rapport datert 15.3.2018 foreligger det 2 pålegg med fristutsettelse. Det vises i rapporten til vedtak om pålegg av	**29.10.19:** Sekretær refererte til rådmannens innstilling i sak til formannskapet; «Brannstasjon – Lokalisering av ny brannstasjon på Åndalsnes. Det skal gjennomføres anbudskonkurranse på leie av brannstasjonsbygning med uteareal på Åndalsnes. Det utarbeides plan og

1.9.2016 og tilbakemelding fra Rauma kommune av 9.3.2018. Kontrollutvalget ønsker å følge opp prosessen med lukking av avvikene som er knyttet til etablering av tilfredsstillende arbeidslokaler, inkludert personalrom for ansatte ved Rauma brannvesen.	kostnadsestimat for renovering av eksiterende bygning på Øran og vurderes om Sivilforsvaret kan få plass i deler av denne bygningsmassen.
17.01.19 **Nytt personvernregelverk** Ansv: Adm./sekr.	
Beskrivelse:	**Status:**
I 2018 har Norge fått en ny personopplysningslov. Loven består av nasjonale regler og EUs personvernforordning (GDPR - General Data Protection Regulation). Forordningen er et sett regler som gjelder for alle EU/EØS-land. Gjennom å ha god internkontroll og god informasjonssikkerhet kan kommunen sikre at den behandler personopplysninger lovlig, sikkert og forsvarlig. Det er interessant for kontrollutvalget å skaffe seg informasjon om hvordan kommunen har innrettet seg etter de nye personvernopplysningsreglene.	
11.06.19 **Tilstandsrapport for grunnskolen** Ansv: Adm/FM/sekr.	
Beskrivelse:	**Status:**
Kontrollutvalget ønsker å følge med på utviklingen i skolesektoren, bl.a. ved årlig få fremlagt tilstandsrapport for grunnskolen.	**11.06.19:** Utvalget fikk i dagens møte jf. OS 05/19, fremlagt Tilstandsrapport for grunnskolen 2018. Skolesjef Aina Øyen Henden orienterte utvalget og svarte på spørsmål.
11.06.19 **Tilsyn – Rauma kommune –– Botjenesten i Rauma** Ansv.: Adm./arbeidstilsynet/Sekr	
Beskrivelse:	**Status:**
Tilsynsrapporten datert 28.04.19 fra Arbeidstilsynet, gav kommunen 6 pålegg om utbedringer. Arbeidstilsynet har gitt kommunen frist til 28.6.2019 til å sende dokumentasjon for å vurdere om påleggene er oppfylt.	**11.06.19:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte, jf. RS 33/19 fremlagt tilsynsrapporten. Kontrollutvalget ser alvorlig på de avvikene som er avdekket i tilsynet. Utvalget vil ha tilsendt kommunen tilsvar til Arbeidstilsynet som har svarfrist 28.6.2019, samt en orientering om oppfølgingen i neste kontrollutvalgsmøte. **12.09.19:** Utvalget fikk i møteinnkalling fremlagt kommunens svar til Arbeidstilsynet, med utbedringer i forhold til påleggene, jf. referatsak 37/19. Samt arbeidstilsynets brev til kommunen om at påleggene er forsvarlig oppfylt, jf. RS 38/19. **Kontrollutvalget avslutter oppfølging av saken.**
12.09.19 **Forvaltningsrevisjonsrapport «Internkontroll i Rauma kommune»** Ansv.: Adm./Sekr	
Beskrivelse:	**Status:**

Kontrollutvalget behandlet i møte 12.9.2019 sak 26/19 forvaltningsrevisjonsrapporten. Kontrollutvalget innstilte til kommunestyret Det er fem anbefalinger som kontrollutvalget ber kommunestyret slutte seg til. Samt at rådmannen må å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at arbeidet gjennomføres. Det innstilles til at rådmannen gir kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene til første møte i kontrollutvalget 2020.	
12.09.19 **Refusjon sykepenger** Ansv.: Adm./rev./Sekr	
Beskrivelse:	**Status:**
Ved revisjonens presentasjon av kommunikasjons-/Revisjonsplan 2019, merket utvalget seg særlig at ett av oppfølgingspunktene fra 2018 som ikke er på plass er eldre fordringer på lønnsrefusjoner fra NAV. Revisjonen skriver at oppfølging av eldre fordringer bør ferdigstilles før årsoppgjøret 2019. Utvalget er kjent med at utfordringer med slike gamle fordringer er forhold som ble avdekket i forbindelse med et forvaltningsrevisjonsprosjekt som ble gjennomført i 2011. Utvalget hadde oppfølging av rapporten helt til 2016, da det ble avskrevet tap i regnskapet. Gjennomgang av den enkelte fordring skulle likevel fortsett etter at tapene var regnskapsført.	**12.09.19:** Kontrollutvalget forventer at eldre fordringer blir gjennomgått før årsoppgjøret 2019, slik revisjonen anbefaler.

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2019-1539/06
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 29.11.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 46/19	Kontrollutvalget	10.12.2019

EVENTUELT

Tiltaksplan 2020 – Kontrollutvalget i Rauma
Det blir anledning til å komme med innspill til tiltaksplan for 2020. Vedlagt følger tiltaksplan for 2019.

Fastsetting av dato for kontrollutvalgets første møte i 2020
Kontrollutvalgets møteplan fastsettes normalt av utvalget i det første møte i nytt år. Dette fordi en må vente til alle kommunene som sekretariatet betjener, har fastsatt sin møteplan. Det kan være formålstjenlig at dato for kontrollutvalgets første møte i nytt år blir avtalt i det siste møtet i inneværende år.

Rauma kommunes møteplan for politiske møter i 2020 er klar. Vi prøver å unngå møtedager for formannskap og kommunestyret. Rauma kommune avvikler formannskapsmøter onsdager og kommunestyremøter torsdager Sekretariatet vil foreslå **tirsdag 25. februar** som dato for utvalgets første møte i 2020.

Deltakelse på nasjonale opplæringskonferanser i 2020?
Det er foreslått å sette av midler i budsjettet til at kontrollutvalgsmedlemmer kan delta på 1 landskonferanse i 2020, forutsatt at kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets budsjett.
Det blir arrangert to årlige nasjonale konferanser som er spesielt rettet mot arbeidet i kontrollutvalgene. Begge konferansene blir i 2020 avviklet på Gardermoen.

Den ene er **FKT – Forum for kontroll og tilsyns fagkonferanse og årsmøte** som blir avviklet på Quality Airport hotell Gardermoen 3.-4. juni 2020. Molde kommune og Nesset kommune har vært medlem av FKT. Deltakerne på konferansen som representer medlemskommunene, får også anledning til å delta på FKT sitt årsmøte som blir avviklet i forbindelse med konferansen. Programmet er ikke kjent enda, men bruker å være relevant og tilpasset målgruppen som er kontrollutvalgsmedlemmer og sekretariat. De siste årene har det vært ca. 150-200 deltakere på denne konferansen. Dette gjør konferansen oversiktlig for deltakerne. Prisen for tilsvarende konferanse i 2019 var 6 500,- pr. person inkl. overnatting med full pensjon.

Den andre landskonferansen er **NKRF – Norges kommunerevisorforbund sin kontrollutvalgskonferanse** som blir avviklet på The Qube – Clarion hotell & Congress – Oslo Airport, Gardermoen 29.-30.januar 2020.Her finner du program for konferansen https://www.nkrf.no/kurs/nkrfs-kontrollutvalgskonferanse-2020 . Hovedtema på konferansen er; politikerhets, rent drikkevann – hva gikk galt? bærekraft i et revisjonsperspektiv, personvern i kommunene, bompengeselskapene. Parallelt med hovedprogrammet vil det også gå noen minikurs for nye ledere og medlemmer av kontrollutvalget A) Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgave B) Lederrollen i kontrollutvalget, C) De sentrale momentene for å forstå det kommunale regnskapet. De siste årene har det vært mellom 650-800 deltakere på denne konferansen. Prisen er 6 900,- pr. person inkl. overnatting med full pensjon. Påmeldingsfristen er 12. desember.

FKT vil også invitere til Kurs for kontrollutvalgsledere **«Kontrollutvalgslederskolen», 21.-22. april** 2020, på Gardermoen.

Sekretariatet vil årlig arrangere en lokal opplæringssamling for kontrollutvalgene i distriktet. Vi holder, sammen med kontrollsjefen i Møre og Romsdal fylkeskommune, på å planlegge en samling for kontrollutvalgsmedlemmer og varamedlemmer. Dato og tema for denne samlingen: **17. mars 2020**, Tema: Systemsvikt i kommunal sektor, Hva er tilstanden for kommunale og fylkeskommunale bygg, veier, vannforsyning og avløpsanlegg? Kommuneøkonomi og Eierskapsforvaltning.

Jane Anita Aspen
daglig leder

TILTAKSPLAN 2019

KONTROLLUTVALGET I RAUMA KOMMUNE

Oppdatert 12.09.19

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	• Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Torbjørn Bruaset og Eirik Jenssen er kommunestyrets representanter i kontrollutvalget. • Når det gjelder å følge med på saker i andre utvalg som er av interesse for kontrollutvalget, har utvalget fordelt ansvar slik: - Saker i formannskapet – Lars Ramstad - Saker knyttet til plan forvaltning- Eirik Jenssen • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging • Sykefravær (i tertialrapporteringen) • Oppfølging av politiske vedtak (i tertialrapporteringen) • Sluttregnskap (i terialrapporteringen) • Anmeldelser og varslinger
Aktuell informasjon/orienteringer	I den grad temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte. Saker til oppfølging vil også fremgå av kontrollutvalgets oppfølgingsliste
17.01.19	• Tiltaksplan 2019 – Kontrollutvalget i Rauma • Statusrapport Barnevernstjenesten i Rauma kommune.
30.04.19	• Skatteoppkreverens årsrapport for 2018 og kontrollrapport fra Skatteetaten til orientering • Orientering om plan- og byggesaksbehandling
11.06.19	• Økonomirapport 1. tertial • Status for oppfølging av tilsyn beredskap
12.09.19	• Revidering av kontrollutvalgets reglement • Orientering om oppfølging av tilsyn med Botjenesten – Arbeidstilsynet • Oppsumering av kontrollutvalgets erfaringer med arbeidet i utvalget
22.10.19	• Økonomirapport 2. tertial
10.12.19	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er i all hovedsak relatert til bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om kontrollutvalg..
17.01.19	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018.
30.04.19	• Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018, Rauma kommune, • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2018.
11.06.19	•
12.09.19	• Kommunikasjons-/revisjonsplan 2019
22.10.19	• .
10.12.19	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2019 (ev. i det første møte i 2020).

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
17.01.19	• Prosjektplan forvaltningsrevisjonsrapport «Internkontroll i Rauma kommune»
30.04.19	• Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapport «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune»
11.06.19	•
12.09.19	• Forvaltningsrevisjonsrapport «Internkontroll i Rauma kommune» • Kontrollutvalgets innspill til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024
22.10.19	•
10.12.19	• . Bestilling av overordnet analyse for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for selskapskontroll og bestemmelsene i kap. 6 i forskrift om kontrollutvalg
17.01.19	• Orientering fra Rauma Energi AS
30.04.19	•
11.06.19	•
12.09.19	• Orientering fra Rauma Energi AS • Orientering om overgangen til RIR
22.10.19	•
10.12.19	•

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Rauma kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.
17.01.19	
30.04.19	• Åpenhetsrapport fra revisjonen
11.06.19	•
12.09.19	• Valg av revisor fra 2020 • Vedlegg til oppdragsavtalen «Honorar for gjeldende år» (2019) gjennomgås. • Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf.FKT/ NKRFs veiledere.
22.10.19	• Oppdragsansvarlig regskapsrevisors habilitetserklæring for Rauma kommune for revisjonsåret 2019.
10.12.19	•

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18.
17.01.19	
30.04.19	•
11.06.19	•

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
12.09.19	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2020 behandles av kontrollutvalget.
22.10.19	•
10.12.19	•

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
17.01.19	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2018 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporter/selskapskontroller skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport
30.04.19	•
11.06.19	•
12.09.19	• Kontrollutvalgets rapport til kommunestyret om utvalget sin virksomhet i valgperioden 2016-2019
22.10.19	•
10.12.19	•